

**LATTIANPÄÄLLYSTYSALAN
TYÖEHTOSOPIMUS
1.3.2017–28.2.2018**

**LATTIANPÄÄLLYSTYSALAN
TYÖEHTOSOPIMUS
1.3.2017–28.2.2018**

ISBN 978-952-267-190-5
ISBN 978-952-267-191-2 (pdf)

Kustantaja: Rakennustieto Oy
Taitto: Taittopalvelu Yliveto Oy
Paino: Oy Fram Ab, Vaasa 2017

SISÄLTÖ

Lattianpäällystysalan työehtosopimus	7	TES
Sopimus lattianpäällystysalan työehtosopimuksen allekirjoittamisesta ja täytäntöönpanosta	40	AKP
Sopimus irtisanomissuojasta ja lomauttamisesta rakennusalalla	47	RISS
Lattianpäällystysalan työntekijäin vuosilomia koskeva työehtosopimus	52	VLS
Sopimus työntekijöiden edustajista sekä työntekijöiden ja työnantajan välisestä yhteistoiminnasta lattianpäällystysalan yrityksissä	57	TED
Yleissopimus	68	YS
Sopimus ulkopuolisen työvoiman käytöstä	70	UTS
Koulutussopimus	73	KTS
Sopimus ammattiyhdistysjäsenmaksujen perinnästä	77	AYM
Lattianpäällystysalan työsuojeluopas	79	LTO
Mattotöiden urakkahinnoittelu	93	MUR
Parkettitöiden urakkahinnoittelu	108	PUR
Laattatyöt	122	LUT

Sisällysluettelo

Lattianpäällystysalan työehtosopimus	7
1. Yleiset määräykset.....	7
1 § Sopimuksen soveltamisala.....	7
2 § Liitesopimukset	7
3 § Paikallinen sopiminen	8
2. Työhön ottaminen ja irtisanominen	8
4 § Irtisanomissuojasopimus	8
3. Työaika koskevat määräykset	9
5 § Säännöllisen työajan pituus	9
6 § Työajan säännönmukainen sijoitus	9
7 § Työajan siirtäminen	10
8 § Tauot	10
9 § Työajan lyhennys.....	11
10 § Paikallinen sopiminen työajoista	12
11 § Työvuoroluettelot	13
12 § Yli- ja hätätyö	14
13 § Työnteon estyminen	14
14 § Arkipyhät.....	15
15 § Hälytysluntoinen työ.....	15
4. Työpalkkoja ja korvauksia koskevat määräykset	15
16 § Palkat	15
17 § Urakkatyöt.....	18
18 § Työkalut ja työvaatteet.....	21
19 § Kertausharjoitusajan, vihki-, kutsunta- ja 50- sekä 60-vuotismerkkipäivän palkka ja perheenjäsenen hautauspäivän palkka.....	22
20 § Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka	23
21 § Palkanmaksu.....	30
5. Matkakustannusten korvaukset	31
22 § Päivittäiset matkakustannukset.....	31
23 § Päiväraha ja matkakustannusten korvaus matkatöissä.....	32
6. Sosiaaliset määräykset.....	33
24 § Suojavaatteet ja sosiaalilitat	33
25 § Työturvallisuus	33

7.	Työterveys.....	34
	26 § Lakisääteinen työterveyshuolto.....	34
	27 § Terveystarkastukset.....	35
8.	Koulutusmääräykset.....	35
	28 § Oppilasmääräykset.....	35
	29 § Opastus ym.....	36
9.	Erinäiset määräykset.....	36
	30 § Erimielisyyksien ratkaiseminen.....	36
	31 § Ryhmähenkivakuutus.....	37
	32 § Äitiys- ja isyysvapaa.....	38
	33 § Sopimuksen voimassaoloaika.....	39
	Allekirjoituspöytäkirja lattianpäällystysalan työehtosopimukseksi urakkahinnoitteluineen 2017.....	40
	Sopimus irtisanomissuojasta ja lomauttamisesta rakennusalalla.....	47
	Lattianpäällystysalan työntekijäin vuosilomia koskeva työehtosopimus.....	52
	Sopimus työntekijöiden edustajista sekä työntekijöiden ja työnantajan välisestä yhteistoiminnasta lattianpäällystysalan yrityksissä.....	57
	Yleissopimus.....	68
	Ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskeva sopimus....	70
	Koulutussopimus.....	73
	Sopimus ammattiyhdistysjäsenmaksujen perinnästä.....	77
	Lattianpäällystysalan työsuojeluopas.....	79
	Mattotöiden urakkahinnoittelu.....	93
	Parkettitöiden urakkahinnoittelu.....	108
	Laattatyöt.....	122

**Lattian- ja Seinänpäällysteliitto ry
Rakennusliitto ry**

**Lattian- ja seinänpäällysteliiton ja Rakennusliiton välinen
LATTIANPÄÄLLYSTYSALAN TYÖEHTOSOPIMUS
voimassa 28.2.2018 saakka**

1. YLEISET MÄÄRÄYKSET

1 § Sopimuksen soveltamisala

1. Tätä työehtosopimusta sovelletaan Lattian- ja seinänpäällysteliitto ry:n jäsenten ja niiden lattianpäällystys- ja laatoitustöissä toimivien työntekijöiden työsuhteissa.

2 § Liitesopimukset

Tämän työehtosopimuksen osana noudatetaan seuraavia sopimuksia

- 9.12.1997 solmittua yleissopimusta.
- 19.4.2010 solmittua koulutus sopimusta.
- Rakennusteollisuuden Keskusliiton ja Rakennusliiton välistä kulloinkin voimassa olevaa sopimusta irtisanomissuojasta ja lomauttamisesta rakennusalalla.

Lattianpäällysteyhdistyksen ja Rakennusliiton välillä ovat voimassa seuraavat sopimukset:

- Sopimus työntekijöiden edustajista sekä työntekijöiden ja työnantajan välisestä yhteistoiminnasta lattianpäällystysalan yrityksissä
- Sopimus työntekijäin terveystarkastuksista
- Sopimus ulkopuolisen työvoiman käytöstä
- AY-jäsenmaksujen perinnästä 4.2.2000 solmittu sopimus
- Rakennusteollisuuden Keskusliiton ja Rakennusliiton välinen kulloinkin voimassa oleva vuosilomia koskeva työehtosopimus
- Lattianpäällystysalan työntekijäin vuosilomia koskeva työehtosopimus

3 § Paikallinen sopiminen

1. Paikallisella sopimisella tarkoitetaan, ellei sopimiseen valtuuttavassa määräyksessä ole muuta sovittu, sopimista työehtosopimuksen neuvottelujärjestyksen mukaisesti työnantajan ja työntekijän kesken taikka työnantajan ja luottamusmiehen kesken. Työsuojeluyhteistyötä koskevista asioista henkilöstöä edustaa luottamusmiehen sijasta työsuojelusopimuksen määrittelemät henkilöstön edustajat.

2. Luottamusmiehen kanssa tehty sopimus sitoo niitä työntekijöitä, joita luottamusmiehen on katsottava edustavan.

3. Sopimus voidaan solmia määräajaksi tai olemaan voimassa toistaiseksi. Toistaiseksi voimassa oleva sopimus voidaan irtisanoa kolmen kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen, ellei irtisanomisajasta ole muuta sovittu.

4. Sopimus on solmittava kirjallisena, jos jompikumpi sopijapuoli sitä pyytää. Luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun tekemä sopimus tehdään aina kirjallisena.

5. Tässä tarkoitettu paikallinen sopimus on työehtosopimuksen osa ja sitä sovelletaan senkin jälkeen kun työehtosopimuksen voimassaolo muutoin on lakannut.

2. TYÖHÖN OTTAMINEN JA IRTISANOMINEN

4 § Irtisanomissuojasopimus

Tämän työehtosopimuksen osana noudatetaan Rakennusteollisuuden Keskusliiton ja Rakennusliiton kesken huhtikuun 19. päivänä 2010 solmittua sopimusta irtisanomissuojasta ja lomauttamisesta rakennusosalalla.

Tuotannollisista ja taloudellisista syistä toimeenpantavat lomauttamiset ja irtisanomiset sekä niihin liittyvät koulutus- ja uudelleensijoitusratkaisut kuuluvat yhteistoimintamenettelyn piiriin vain silloin, kun ne johtuvat työnantajan rakennusalan yritysten työvoimatarpeen luonnollinen vaihtelu ja yrityksen olosuhteet huomioon ottaen tavanomaisesta toiminnasta poikkeavasta päätöksestä, jolla on henkilöstövaikutuksia pääsääntöisesti useassa työkohteessa.

3. TYÖAIKAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Työsuhteissa noudatetaan työaikalain määräysten ohella tässä so-
vittuja työaikaa koskevia ehtoja.

5 § Säännöllisen työajan pituus

1. Säännöllinen työaika on enintään 8 tuntia vuorokaudessa ja
40 tuntia viikossa.

2. Kolmivuorotyö voidaan järjestää myös siten, että viikottai-
nen säännöllinen työaika ennakolta laaditun työtuntijärjestelmän
mukaisesti enintään 5 viikon jakson kestäessä tasoittuu keskimää-
rin 40 tuntiin.

3. Kuljetus-, vartiointi- ja vartiointin ohella tehtävä lämmi-
tystyö sekä liukuvalutyö voidaan järjestää työaikalain 7 §:n mu-
kaiseksi jaksotyöksi.

6 § Työajan säännönmukainen sijoitus

1. Työ alkaa yksivuorotyössä kello 7.00 ja päättyy kello 16.00.

2. Kaksivuorotyössä työ alkaa kello 06.00 ja päättyy viimeis-
tään kello 24.00. Vuorot vaihtuvat viikoittain. Iltavuorossa makse-
taan 1,43 €/h ja yövuorossa 2,73 €/h suuruinen lisä.

3. Lauantai on vapaapäivä, ellei työn luonteesta tai tuotanto-
teknillisistä syistä jotakin työtä ole tarpeen tehdä silloinkin. Jollei
muusta vapaapäivästä sovita, lauantaina työssä olevalle annetaan
vapaaksi jokin muu päivä samalla taikka seuraavalla viikolla.

Ns. arkipyhäviikolla on kuitenkin lauantain ja juhlapäivän aat-
ton säännöllinen työaika kahdeksan (8) tuntia. Uudenvuodenpäi-
vä, loppiaisen, pääsiäislauantai, pääsiäisen jälkeinen, vapunpäivä-
viikon, helatorstain, juhannusaaton, itsenäisyyspäiväviikon, jou-
luaaton ja joulun jälkeiset lauantait, ovat vapaapäiviä, ellei tuotan-
toteknisistä syistä tai työn luonteesta muuta johdu.

7 § Työajan siirtäminen

1. Milloin aloittamis- ja lopettamistöiden, koneiden tehokkaan käytön tai muuten työn järjestelyn vuoksi on tarpeellista, voidaan työaika järjestää 6 §:n mukaisista yleisistä työn aloittamis- ja päättymisajoista poikkeavasti.

Poikkeavasta työajan järjestelystä on ilmoitettava työntekijälle tai työryhmälle niin aikaisin, että yleisestä työajasta poikkeavan työajan noudattamisen ja sitä koskevan ilmoituksen väliin jää ainakin kolme päivää.

Kiireellisissä tapauksissa työajan siirto voidaan toimeenpanna lyhyemmälläkin ilmoitusajalla. Siirrosta on ilmoitettava viimeistään edellisen työvuoron aikana. Tällaisissa tapauksissa työntekijälle on maksettava ensimmäiseen viiteen työvuoroon sijoituvilta, aiemmasta työajasta poikkeavilta työtunneilta 2,34 €/h suuruinen lisä.

2. Paikallisesti 10 §:n mukaisesti sovittuja työaikoja muutetaan ensisijaisesti sopimalla. Mikäli asiasta ei voida sopia, työnantajalla on oikeus muuttaa työvuoroluetteloa töiden järjestelyyn liittyvästä painavasta syystä. Tällöin tulevat sovellettavaksi edellisen kohdan 2. ja 3. kappaleen määräykset.

3. Ilta- ja yötyössä maksetaan työntekijälle klo 16.00 jälkeen tehdystä työstä 1,43 €/h ja klo 23.00 jälkeen tehdystä 2,73 €/h suuruinen lisä.

4. Valmiustyöstä, joka tehdään työmaan yleisestä työajasta poiketen ja siten, ettei työvuoron aikana synny ylityötä, maksetaan 4,68 €/h suuruinen lisä.

8 § Tauot

Kahdeksantuntisen työvuoron puoliväliin sijoitetaan tunnin kestävä ruokailutauko. Tauko voidaan sijoittaa myös lomittain. Paikallisesti sopien voidaan noudattaa puolen tunnin ruokailutaukoa siten, että työntekijä saa sen aikana esteettömästi poistua työpaikalta.

Kahvitauko, pituudeltaan 12 minuuttia, on sekä työvuoron ensimmäisellä että toisella puoliskolla. Milloin työntekijä joutuu jäämään ylityöhön, pidetään säännöllisen työajan päätyttyä 12 mi-

nuuttia kestävä kahvitauko ja työn jatkuessa joka kahden tunnin jälkeen niinkään samanpituisen kahvitauko. Kahvitauot luetaan työaikaan. Jos ylityö kestää lyhyen ajan, ei taukoa pidetä.

9 § Työajan lyhennys

1. Työajan lyhennys on 96 tuntia vuodessa. Jos muusta kertymistavasta ei ole sovittu, katsotaan työntekijällä olevan oikeus työajan lyhennykseen siltä osin kuin hänen säännöllinen viikoittainen työaikansa on ylittänyt 38 tuntia.

Jollei muuta ole sovittu, työajan lyhennysvapaa annetaan työnantajan määräämänä aikana vapaapäivinä. Jollei lyhennysvapaa ole huomioitu työtuntijärjestelmässä, tulee vapaan ajankohdasta ilmoittaa viimeistään 2 viikkoa ennen.

Jos työajan lyhennys annetaan samanaikaisesti kaikille yrityksen tai sen jonkin yksikön, työmaan tai työryhmän työntekijöille, katsotaan jokaisen työntekijän saaneen vapaan riippumatta mahdollisesta muusta poissaolon syystä, ellei työtuntijärjestelmästä muuta johdu.

Työnantaja ja työntekijä voivat sopia työajan lyhennyksen säästämistä tai pitämättä jättämisestä. Työntekijälle on maksettava 9.2 §:n mukainen erillinen palkanosa, vaikka työajan lyhennyspäiviä ei pidetä. Työajan lyhennystä ei voida siirtää työsuhteen ulkopuolella pidettäväksi. Pitämättä jääneet työajan lyhennyspäivät nollautuvat kertymisvuotta seuraavan vuoden helmikuun lopussa.

Työajan lyhennyksenä annetut vapaapäivät luetaan työssäolopäivien veroisiksi päiviksi vuosilomapäiviä ansaittaessa

2. Työntekijälle maksetaan työajan lyhennyksestä ja arkipyhistä erillistä palkanosaa 7,7 % työssäolon ajalta maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä palkasta yli- ja hätätyöstä maksettava korvaus mukaan lukien. Palkanosaa ei makseta lomansa aikana rakennustyössä oleville koululaisille ja opiskelijoille.

Palkanosaa maksetaan jokaisen säännöllisen palkanmaksun yhteydessä. Palkanosaa maksetaan myös muita työaikamuotoja kuin säännöllistä 8 tunnin työpäivää tekeville. Palkanosaa ei saa sisällyttää työntekijän aika-, urakka- tai palkkiopalkkaan. Palkanosa on eriteltävä palkkalaskelmassa.

Mikäli työntekijä on työssä uudenvuodenpäivänä, loppiaisena, pitkäperjantaina, toisena pääsiäispäivänä, vapunpäivänä, helatorstaina, juhannusaattona, jouluaattona tai ensimmäisenä joulupäivänä maksetaan hänelle palkka kuten sunnuntaityöstä.

10 § Paikallinen sopiminen työajoista

1. Paikallisesti sopimalla säännöllinen työaika voidaan 5 §:n estämättä järjestää myös siten, että se tasoittuu enintään kuuden kuukauden aikana keskimäärin enintään 40 tuntiin viikossa. Viikottainen työaika voi tällöin olla enintään 50 tuntia ja päivittäinen enintään 10 tuntia. Sisällytettäessä työajan lyhennys työaikajärjestelmään työaika tasoittuu keskimäärin 38 tuntiin viikossa.

Sovittaessa säännöllinen työaika keskimääräiseksi on työtä varten ennakolta määriteltävä aika, jonka kuluessa säännöllinen työaika tasoittuu säädettyyn keskimäärään (= tasoittumisjärjestelmä).

Työntekijän lomautus ei voi alkaa ennen kuin työaika on tasoitettu sovittuun tuntimäärään. Jos työntekijän työsuhde päättyy kesken tasoittumisjakson muusta kuin työntekijästä johtuvasta syystä niin, ettei tasoittumisvapaata anneta ennen työsuhteen päättymistä, maksetaan keskimäärin yli 40 viikkotyötunnin tehdyiltä säännöllisiltä työtunneilta 50 %:lla korotettu palkka.

2. Paikallisesti voidaan sopia säännöllisen työajan alkamis- ja päättymisajoista sekä työajasta johtuvista lisistä 6 ja 7 §:stä poikkeavalla tavalla.

3. Jos työvuoron pituus poikkeaa 8 tunnista, voidaan paikallisesti sopia taukojen sijoittamisesta 8 §:stä poiketen. Jos työvuoro kestää enintään 6 tuntia, voidaan tauoista sopia myös muilta osin 8 §:stä poiketen.

4. Työntekijällä on oikeus päivittäisten matkakustannusten korvauksiin ja työkalukorvauksiin 18 ja 22 §:ien mukaisesti työvuorojen pituudesta riippumatta. Oikeus korvauspalkkoihin ja ansionmenetyksen korvauksiin määräytyy työvuoroluettelon mukaisesti. Vapaina annettavat arkipyhät ja itsenäisyyspäivä korvataan 8 tunnin mukaan, ellei ole sovittu lyhyemmästä säännöllisestä työajasta, jolloin ne korvataan sovittun työajan mukaisesti.

Keskimääräistä työaikaä sovellettaessa voidaan paikallisesti sopia tasaisesta palkanmaksusta siten, että palkka palkanmaksu-kausittain vastaa keskimääräisen työajan mukaista ansiota.

5. Tämän pykälän mukaiseen paikalliseen sopimiseen sovelletaan 3 §:n määräyksiä seuraavin tarkennuksin.

Paikallisen sopimuksen tulee olla aina kirjallinen.

Sopimuksen solmiminen yksilötasolla edellyttää, että sopijana on työkunta tai työryhmä. Sopimus voi koskea myös vain työkyunnan tai työryhmän yksittäistä jäsentä, mikäli muut työkyunnan tai työryhmän jäsenet antavat siihen kirjallisen suostumuksensa. Työryhmällä tarkoitetaan tässä kahta tai useampaa työntekijää, joiden ammattinsa tai tekemänsä työn perusteella voidaan katsoa muodostavan työryhmän. Tällainen sopimus ei saa olla ristiriidassa työnantajan ja luottamusmiehen kesken mahdollisesti solmitun työaikoja koskevan ns. raamisopimuksen kanssa. Sopimisesta on tiedotettava työntekijöitä edustavalle luottamusmiehelle ja työmaan työsuojeluvalltuutetulle.

Työntekijä, joka ei itse ole ollut sopijana, on oikeutettu noudattamaan aikaisempaa työaikaansa, jos hän ilmoittaa siitä työnantajalle viimeistään kahta päivää ennen paikallisen sopimuksen soveltamista.

Pöytäkirjamerkintä:

Työsopimuslain 4 luvun 4 § mukaisissa osittaisen hoitovapaan tilanteissa, kuten lapsen päivähoidon järjestämisessä, tulee asia käsitellä ko. lainkohdan mukaisesti ja ottaa huomioon erilaiset ratkaisuvaihtoehdot laajasti käyttäen esim. työaikajärjestelyjä, työajan lyhennysvapaata, joustavaa työaikaä tai väli aikaista lyhennettyä työaikaä. Työntekijällä ei ole tällöin oikeutta tämän järjestelyn johdosta 7 §: mukaisiin lisiin.”

11 § Työvuoroluettelot

Työpaikalle on laadittava kirjallinen työvuoroluettelo, mikäli säännöllisen työajan alkaminen ja päättyminen taikka lepoaikojen ajankohdat määräytyvät 6 ja 8 §:stä poiketen.

Kun työaika on järjestetty keskimääräiseksi, on työvuoroluettelo laadittava siten, että vähintään kolmen viikon työvuorot ovat

tiedossa etukäteen. Paikallisesti voidaan sopia työvuoroluettelon muuttamisesta.

Mikäli työntekijälle maksetaan korvauspalkkaa tai ansionmenetyksen korvausta yli sen ajanjakson, jonka ajaksi työvuoroluettelo on laadittu, katsotaan yli menevien päivien työajan määräytyvän 5 ja 7 §:n mukaisesti.

12 § Yli- ja hätätyö

1. Yli- ja hätätyö määritetään ja korvataan työaikalain mukaisesti. Päivittäisestä ylityöstä maksetaan 2 ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla korotettu ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.

Viikottaisesta ylityöstä maksetaan 8 ensimmäiseltä tunnilta 50 %:lla ja seuraavilta tunneilta 100 %:lla korotettu palkka.

2. Työvuorokauden katsotaan alkavan silloin, kun työntekijän säännönmukainen työvuoro alkaa, ja työviikon silloin, kun säännönmukainen työvuoro maanantaina alkaa.

3. Työaikalain mukaisena ylitöiden enimmäismäärän tarkastelujaksona käytetään kalenterivuotta ja neljää kuukautta, mikäli paikallisesti ei sovita, että tarkastelujaksona käytetään yksinomaan kalenterivuotta.

13 § Työnteon estyminen

1. Jos työntekijä on kutsuttu tai lähetetty työpaikalle, mutta hän ei siellä itsestään riippumattomasta syystä voi aloittaa työnteokoa, on hänelle maksettava tuntipalkan mukainen korvaus menetetystä työajasta. Työntekijä on kuitenkin heti velvollinen ilmoittamaan esteestä työnantajalle.

2. Jos työntekijä on jostain syystä estynyt menemästä työpaikalle työnantajan kanssa sovittuun aikaan, on työntekijän ilmoitettava esteestä työnantajalle mikäli mahdollista viimeistään edellisenä päivänä.

3. Kun ilmaantuu sellainen este, joka estää työn jatkamisen, on työntekijän ilmoitettava siitä heti työnantajalleen. Kun työkohte valmistuu, on työntekijän ilmoitettava siitä hyvissä ajoin työnantajalle.

14 § Arkipyhät

14.1. Työntekijälle maksetaan uudenvuodenpäivältä, loppiaiselta, pitkäperjantailta, toiselta pääsiäispäivältä, vapunpäivältä, helatorstailta, juhannusaatolta, jouluaatolta sekä ensimmäiseltä joulupäivältä arkipyhäkorvauksena erillistä palkanosaa 9.2 §:ssä esitetyllä tavalla.

14.2. Itsenäisyyspäivän palkan maksua koskee laki itsenäisyyspäivän viettämisestä yleisenä juhla- ja vapaapäivänä.

14.3. Mikäli työntekijällä ei ole oikeutta sairautensa vuoksi itsenäisyyspäivän palkkaan, maksetaan hänelle siltä päivältä palkkaa sairausajan palkkamääräysten mukaisesti.

15 § Hälytysluontoinen työ

1. Mikäli työntekijä työstä kotiin saavuttuaan kutsutaan hälytysluontoiseen työhön varsinaisen työvuoronsa jälkeen, maksetaan hänelle varsinaisen palkan lisäksi ns. hälytysrahaa 12,61 euroa. Tämä määräys ei koske säännölliseen työaikaan liittyvää työtä eikä työajan siirtoa (hälytysraha ei ole työssäoloajalta maksettua palkkaa). Hälytystapauksissa työssä käymisestä maksetaan päivittäisten matkakustannusten korvaus, mikäli työntekijällä on työehtosopimuksen mukaan muuten siihen oikeus. Jos hälytystyön suoritus kestäisi alle tunnin, maksetaan siitä kuitenkin 1 tunnin palkka.

4. TYÖPALKKOJA JA KORVAUKSIA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

16 § Palkat

1 Käsitteet

Palkkaryhmittely

Työntekijän perustuntipalkka määräytyy hänen palkkaryhmittelyyn sijoituksensa perusteella. Palkkaryhmiä on kolme sekä lisäksi alan opiskelijoille yksi palkkaryhmä.

Pöytäkirjamerkintä:

Palkkaryhmittelyä määriteltäessä työntekijän joutuisuuden tulee vastata RATU kortiston tasoa.

Ryhmittelyn perusteena on työntekijän ammattitaito, työssäoloaika ja koulutus. Tällä tarkoitetaan niiden töiden vaativuutta, joita työntekijä kykenee tekemään.

Aikapalkkaus

Perustuntipalkka on työehtosopimuksen palkkaryhmittelyn mukainen vähimmäispalkka aikatyössä. Tuntipalkka muodostuu aikatyönä tehtävästä perustuntipalkasta ja mahdollisesta henkilökohtaisesta lisästä, jonka suuruudesta työntekijä ja työnantaja sopivat keskenään.

Urakkapalkkaus

Urakkapalkkauksella tarkoitetaan työtä, jossa työntekijän tai ryhmän palkkaus on sidottu työn määrälliseen suoritukseen.

2 Palkkaryhmittely ja perustuntipalkat

Palkkaryhmittelyn määrittäminen työsuhteen alussa

Palkkaryhmä määritetään työhönottotilanteessa osoitetun pätevyyden perusteella. Työsuhteen alussa suoritetaan alustava määrittely ja varsinainen määrittely viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluttua. Pätevyys osoitetaan mm. koulutodistusten, tutkintotodistusten, ammattikirjan ja työtodistusten avulla. Alustava ja varsinainen palkkaryhmä merkitään kirjalliseen työ sopimukseen.

Palkkaryhmittelyn muuttaminen

Palkkaryhmittelyä korotetaan työntekijän ammattitaidon kehittämisen esim. kouluttautumisen tai harjaantumisen myötä, niin että se oikeuttaa ylempään palkkaryhmään. Henkilökohtainen lisä säilyy entisen suuruisena, mikäli työntekijän palkkaryhmä nousee. Ryhmittelyn alentaminen on poikkeuksellista ja mahdollista vain seuraavissa tapauksessa:

1. Ryhmittelyssä on tapahtunut virhe.
2. Työntekijä on antanut väärän kuvan osaamisestaan ja työnopeudestaan.

Ennen palkkaryhmän alentamista kuullaan työntekijää ja häntä edustavaa luottamusmiestä alentamisen perusteista.

Perustuntipalkat

Palkkaryhmä	Perustuntipalkka 1.3.2017
0	10,51 €/h
I	12,10 €/h
II	14,28 €/h
III	15,74 €/h

3 Palkkaryhmät

O = OPISKELIJAT

Tähän palkkaryhmään kuuluu työntekijä, jolla on voimassa oleva oppisopimuskoulutus tai joka työskentelee koulunsa lomien aikana tai on harjoittelijana yrityksessä.

Palkkaryhmä I

Tähän palkkaryhmään kuuluva työntekijä on vasta tullut alalle ja hallitsee itsenäisesti yhden seuraavista töistä:

- Huonetilan muovimaton asennuksen pohjatöineen
- Laminaatti- ja lautaparkettiasennuksen alustatöineen
- Siveltävien vedeneristeiden laiton, josta omaa sertifikaatin (VTT), laatoituksen pohjatyöt, kuten kaatojen tarkastukset ja oikaisut.

Pöytäkirjamerkintä:

Työntekijä tulee sijoittaa palkkaryhmään, vaikka hänellä ei olisi-kaan voimassa olevaa sertifikaattia työsuhteen alussa. Työnanta- ja vastaa sertifikaatin ylläpitoon liittyvistä kustannuksista, kun työsuhde on kestänyt vähintään 6 kk.

Palkkaryhmä II

Tähän palkkaryhmään kuuluu työntekijä, joka hallitsee itsenäisesti kaksi työvaihetta edellisen Palkkaryhmän töistä tai edellisen ryhmän yhden työn lisäksi jonkin seuraavista:

- Muovi-, kumi- ja linoleumimattojen alusta-, asennus-, profiili- ja hitsaustyöt.

- b) Märkätilan lattian ja seinien muovimattojen alusta-, asennus ja hitsaustyöt.
- c) Tekstiilimattojen alusta- ja pingoitustyöt
- d) Mosaiikkiparketin kiinnitys- ja hiontatyöt
- e) Tavanomaiset laatoitustyöt alustatöineen mukaan lukien vedeneristys, josta omaa sertifikaatin (VTT).

Palkkaryhmä III

Tähän palkkaryhmään kuuluu kokenut ammattimies, joka hallitsee jonkin seuraavista:

- a) Muovi-, kumi- ja linoleumimattojen alusta-, asennus- ja hitsaustyöt myös portaakoissa, kuvioiden leikkauksissa ja sovituksissa.
- b) Tekstiilimattojen pingoitustyöt myös portaakoissa
- c) Sauvaparketti- friisi- ja kuviotyöt sekä urheilulattian alusta-, asennus- ja pintatyöt.
- d) Laatoitustyöt alustatöineen tavanomaisten laattojen lisäksi eri laatoilla, kuten lasimosaiikki ja luonnonkivilaatoilla. Laatoitustyöt vaativissa kohteissa esim. kylpylöissä.
- e) On suorittanut Lattianpäällystysalan ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon.

17 § Urakkatyöt

1. Urakkatyö

Urakkapalkkausta koskevat määräykset ja urakkahinnat ovat urakkahinnoittelun yhteydessä. Urakan keskituntiansion jäädessä alle II palkkaryhmän tason, osapuolilla on oikeus ensin keskusteltuaan asiasta keskeyttää urakkatyö. Keskeytykseen asti tulee maksaa vähintään edellä mainittua palkkaa.

Kaikki hinnoittelussa mainitut työt suoritetaan urakkatyönä. Jos se jostakin syystä ei ole mahdollista ovat työntekijä ja työnantaja velvolliset esteen yhdessä toteamaan. Palkkaryhmään 0 kuuluvat ovat oikeutettuja työskentelemään aikapalkalla kaikissa hinnoitteluissa töissä. Jos työ on sovittu tuntityönä suoritettavaksi, niin sen muuttaminen urakkatyöksi on yhteisesti sovittava. Työntekijöillä, samoin kuin työnantajillakaan ei ole oikeutta valita, jota-

kin työtä urakalla tai tuntityönä tehtäväksi. Kaikissa hinnoitelluissa töissäkin on huomioitava, että hinnat edellyttävät normaalia työtäpää ja olosuhteita, joissa ei ole esteitä vapaalle työskentelylle.

Pöytäkirjamerkintä:

Mikäli työ tehdään tuntityönä, työkokonaisuus tehdään kuitenkin samoin määräyksin kuin urakkatyössä on määriteltä.

Hinnoittelemattomista töistä voidaan sopia hinta urakkakohtaisesti työntekijän ja työnjohdon kesken tai yrityskohtaisesti luottamusmiehen ja työnjohdon kesken paikallista sopimista koskevien määräysten mukaan. Etumaksuna suoritetaan urakkatyöntekijälle palkkajaksoittain hänen henkilökohtainen tuntipalkkansa.

2. Urakkatyömääräys

Työnantaja tai hänen edustajansa antaa ennen urakkatyön alkamista työntekijälle allekirjoituksellaan vahvistaman kirjallisen urakkatyömääräyksen.

Urakkatyömääräys sisältää ainakin seuraavat asiat:

- Työnantajan ja urakkatyöntekijän nimet
- Urakkakohteen osoitetiedot
- Urakkaan kuuluvat työt kyseisen materiaalin urakkatyösiällön mukaan

Työn aikana tapahtuneen muutokset ja lisäykset merkitään muutoksina ko. työmääräykseen.

3. Urakkatyön suorittaminen

Työnantajalla on oikeus yhteisymmärryksessä urakkatyötä suorittavan työntekijän tai työntekijäryhmän kanssa keskeyttää tilapäisesti urakka tai sen osa ja sijoittaa työntekijöitä tilapäisesti johonkin kiireelliseen työhön. Tilapäisesti kiireelliseen työhön aikapalkalla siirretylle työntekijälle maksetaan tällöin palkka hänen keskeytyneen urakkatyönsä keskiansion mukaisesti.

Mikäli urakkatyö keskeytyy osapuolista riippumattomista syistä, on työntekijälle järjestettävä muuta ammattialansa työtä. Jos työtä ei voida järjestää, maksetaan keskeytyksen ajalta lain määräämä odotusajan palkka keskiansion mukaan. Jos keskeytys

kestää yli 3 päivää, on työ toisen vaatimuksesta mitattava ja maksettava kohdan 4 mukaisesti.

4. Mittaus ja luovutus

Urakkatöiden mittaus, luovutus ja vastaanotto on suoritettava työnantajan ja työntekijän ennakolta sopimana aikana mahdollisimman pian, viimeistään 4 päivän kuluessa urakkasopimukseen kuuluvien töiden valmistuttua. Pitkäkestoisissa urakoissa suoritetaan välimitaus noin kuukauden välein sopivien työvaiheiden / kerrosten valmistuttua. Osapuolet voivat sopia myös välimitauksista jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Työntekijälle maksetaan urakkatyön mittaukseen ja laskemiseen kuluneesta ajasta tuntipalkka.

Urakkatöiden laskenta suoritetaan työntekijän ja työnantajan tai heidän edustajansa läsnä ollessa. Tämän jälkeen on työntekijään esitettävä työselityksen yhteyteen laadittu laskelma suoritetusta työstä työnantajalleen. Jos jommankumman edustaja ilman pätevää syytä on poissa sovitusta mittaustilaisuudesta, on toisella osapuolella oikeus suorittaa mittaus yksinään ja on näin suoritettu mittaus pätevä, ellei siinä esiinny virheitä.

Urakkatyön mittauksesta on aina annettava jäljennöskappale työntekijälle työnantajan tai hänen edustajansa allekirjoituksella vahvistettuna. Muistutus työn laadusta on tehtävä työn kestäessä ja viimeksi valmistuneisiin töihin viimeistään mittaustilaisuudessa, jos kyseinen työ on tarkistettavissa. Jos työ myöhemmässä vaiheessa osoittautuu erikoisen huonokuntoiseksi, suoritetaan työn laadusta tutkimus. Tutkimuksen suorittavat kummankin sopimuspuolen asiantuntijat. Tutkimuksissa havaitut virheet, sikäli kuin ne johtuvat työntekijästä, voidaan velvoittaa hänen korjattavakseen.

Urakkatyön ylijäämä on suoritettava viimeistään laskelman esittämistä seuraavana tilipäivänä edellyttäen, että laskelma vastaanotetusta työstä esitetään työnantajalle viimeistään neljä työpäivää ennen palkanmaksupäivää.

5. Erimielisyydet ja hinnoittelusäännökset

Jos jostakin urakkatyön yhteyteen kuuluvasta seikasta syntyy erimielisyyksiä ei työtä ole keskeytettävä, vaan riita alistetaan heti liittojen välillä ratkaistavaksi. Siihen asti kunnes tulkinnasta on

sovittu tai tuomioistuin ratkaissut asian, maksetaan ko. työstä keskituntiansion mukainen palkka.

18 § Työkalut ja työvaatteet

1. Henkilökohtaiset työvälineet

Työkalu- ja suoja vaatekorvauksena maksetaan 1,15 euroa/työpäivä

Mattotyöt

Kaikki henkilökohtaiset työvälineet hankkii työntekijä, paitsi suuret ja erikoiset työvälineet kuten laattaleikkurit, hiekkapussit, pingotuspuut, kaasupolttimet yms. työvälineet, jotka hankkii työnantaja.

Parkettityöt

Kaikki henkilökohtaiset työkalut hankkii työntekijä. Sitä vastoin suuret ja erikoiset työvälineet, kuten parketitöissä hiomakoneet, sirkkelit ja porakoneet, hankkii työnantaja.

Laatoitustyöt

Kaikki henkilökohtaiset työvälineet hankkii työntekijä. Sitä vastoin työnantaja hankkii kustannuksellaan työntekijän/työkunnan käyttöön työssä tarvittavat moottori- ja sähkökäyttöiset työkonemat, laattaleikkurit sekä muut vastaavat erikoistyökalut. Mikäli työntekijän kanssa sovitaan, että hän käyttää omia edellä mainittuja työkaluja, sovitaan niiden käyttöajan korvaamisesta asianomaisen työntekijän/työkunnan ja työnantajan kesken.

2. Työnantaja antaa työntekijän käyttöön työtehtäviin soveltuvat haalarit tai takin ja housut sekä turvajalkineet. Suojavaatteita annetaan keskimäärin kahdet ja turvajalkineita yhdet vuodessa, ellei olosuhteista tai käyttötarpeesta johtuen muu menettely ole perusteltua (esimerkiksi suojavaatetuksen poikkeavan voimakas tai vähäinen kuluminen, turvajalkineiden vähäinen käyttötarve).

Työnantajan harkinnassa on, minkälaiset suojavaatteet ja turvajalkineet hän katsoo tarkoituksenmukaiseksi ja kuinka niiden jako käytännössä suoritetaan. Suojavaatteet ovat työnantajan omaisuutta ja viimeksi saadut palautetaan työsuhteen päättyessä. Työntekijä huolehtii itse suojavaatteiden ja turvajalkineiden kunnoss- ja puhtaanapidosta.

Työnantaja hankkii vahvuuksilla olevat suojalasit (standardi EN 167) niille työntekijöille, jotka työssään tarvitsevat ja käyttävät vahvuuksilla olevia silmälaseja.

3. Kukin työntekijä on työaikana vastuussa työnantajansa hänelle jättämistä tavaroista, työkaluista ja muista esineistä sekä niiden kunnosta. Niistä samoin kuin työn suhteen havaituista epäkohdista on jokainen työntekijä velvollinen saattamaan tiedon työnantajalle tai hänen edustajalleen.

Työajan päättyessä on työvälineet ja tarvikkeet aina asetettava kunnostettuina työjärjestykseen työnantajan tai hänen edustajansa kanssa sovittuun paikkaan.

19 § Kertausharjoitusajan, vihki-, kutsunta- ja 50- sekä 60-vuotismerkkipäivän palkka ja perheenjäsenen hautauspäivän palkka

1. Työnantaja maksaa työntekijälle, joka on ollut hänen työssään ainakin yhden kuukauden ajan ennen tavanomaisten rauhan-aikaisten kertausharjoitusten alkamista, korvauksena kertausharjoitusten ajalta kahdeksalta tunnilta 0 palkkaryhmään kuuluville Palkkaryhmän 0 mukainen ja muilla Palkkaryhmän I mukainen korvaus jokaiselta harjoitusaikaan sisältyvältä päivältä, joka työssä oltaessa olisi ollut hänen työpäivänsä. Sanotusta korvauksesta saadaan kuitenkin vähentää valtion maksama reserviläispalkka. Palvelukseen astumismääräykseen perustuvat vss-kurssit rinnastetaan yllä sanottuihin kertausharjoituksiin.

2. Edellytyksenä korvauksen saamiselle on, että työntekijä sekä vss-kursseilta että kertausharjoituksista palattuaan tarjoutuu entiseen työhönsä.

3. Työntekijällä, joka välittömästi ennen kutsuntapäivää on ollut työnantajansa työssä ainakin yhden kuukauden ajan, on oikeus varusmiespalvelun edellyttämään kutsuntaan ensimmäisen kerran osallistuessaan saada korvauksena kutsuntapäivältä 0 palkkaryhmään kuuluvilla Palkkaryhmän 0 mukainen ja muilla Palkkaryhmän I mukainen korvaus kahdeksalta tunnilta. Tämä korvaus maksetaan siltä päivältä, jona kutsuntatoimitus pidetään.

Kutsuntaan liittyvään erilliseen lääkärintarkastukseen osallis-

tuvalle korvataan ansionmenetys siltä ajalta, minkä hän hyväksyttävän selvityksen mukaan joutuu tarkastuksen takia olemaan pois työstä säännöllisenä työaikanaan.

4. Työntekijällä, joka välittömästi ennen avioliittoon vihkimispäiväänsä ja 50- ja 60-vuotispäiväänsä on ollut työnantajansa työssä ainakin yhden kuukauden ajan, on oikeus pitää nämä merkkipäivänsä, mikäli ne sattuvat hänen työpäivikseen, vapaapäivinä ja saada korvauksena niiltä 0 palkkaryhmään kuuluville Palkkaryhmän 0 mukainen ja muilla Palkkaryhmän I mukainen korvaus kahdeksalta tunnilta.

5. Työnantaja maksaa työntekijälleen, jonka työsuhde on jatkunut vähintään yhden kuukauden läheisen omaisen hautauspäivältä, mikäli se sattuu työpäiväksi, 0 palkkaryhmään kuuluville Palkkaryhmän 0 mukaisen ja muilla Palkkaryhmän I mukaisen korvauksen hänen työtuntijärjestelmänsä mukaisilta säännöllisiltä työtunneilta. Läheisenä omaisena pidetään työntekijän aviopuolisoa, veltä ja sisaria, perheen lapsia sekä omia ja aviopuolison vanhempia.

20 § Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka

I. Oikeus palkkaan työkyvyttömyysajalta

1. Oikeus palkkaan työkyvyttömyysajalta Työnantaja maksaa työntekijälle, joka on estynyt tekemästä työtä sairauden, tapaturman tai ammattitaudin vuoksi, palkkaa työkyvyttömyysajalta.

2. Työkyvyttömyys todetaan työnantajan hyväksymällä todistuksella.

Työkyvyttömyys todetaan ensisijaisesti yrityksen työterveyslääkärin todistuksella, mutta perustellusta syystä myös muun lääkärin antama todistus kelpaa todisteeksi työkyvyttömyydestä.

Perusteltu syy voi olla esimerkiksi työterveysyksikön pitkä etäisyys työntekijän työ-, koti- tai oleskelupaikasta tai vastaanotajan kohtuuttoman pitkä odotus.

Taannehtiva lääkärin todistus hyväksytään, mikäli lääkäri on kirjoittanut todistukseen hyväksyttävät perusteet taannehtivuudelle.

Työkyvyttömyys voidaan osoittaa myös muun terveydenhuollon ammattilaisen antamalla todistuksella yrityksessä yhteisesti sovitun käytännön mukaisesti.

Työkyvyttömyys voidaan flunssatyypisissä, lyhytaikaisissa, enintään 3 vuorokautta kestävässä sairauspoissaoloissa osoittaa yrityksen työterveyshoitajan todistuksella. Perustellusta syystä myös muun terveydenhoitajan antama todistus kelpaa todistukseksi työkyvyttömyydestä.

Sairauden uusiutumistapauksissa todistuksen antajan tulee olla sama terveydenhoitaja. Tällöin on kiinnitettävä erityistä huomiota mahdolliseen lääkärinhoidon tarpeeseen.

3. Lääkärintodistuksiin liittyvät epäselvyydet

Työnantaja on velvollinen maksamaan sairausajan palkkaa, kun työntekijä on esittänyt työkyvyttömyydestä hyväksyttävän selvityksen.

Mikäli työnantaja ei ole hyväksynyt työntekijän esittämää lääkärintodistusta siihen liittyvän epäselvyyden takia, on hänellä oikeus osoittaa työntekijä nimetyn lääkärin tarkastettavaksi. Tällöin työnantaja suorittaa lääkärintodistuksen hankkimisesta aiheutuvat kustannukset.

Lääkärintodistuksiin liittyvät epäselvyydet selvitetään työehtosopimuksen neuvottelujärjestyksen mukaisesti.

4. Sairastumisesta tulee tehdä ilmoitus lähimmälle esimiehelle ennen työvuoron alkua, milloin se on mahdollista

Työntekijän tulee ilmoittaa sairastumisestaan lähimmälle esimiehelle tai työnantajan ilmoittamalle muulle henkilölle jo ennen työvuoron alkua, milloin se olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista.

Tähän liittyvät menettelytavat työnantajan tulee saattaa työntekijöiden tietoon.

Ajoissa tehty ilmoitus on tärkeä sen vuoksi, että työpaikalla jo työvuoron alkaessa tiedetään, onko joku mahdollisesti poissa ja miten poissaolotapauksessa työt sinä päivänä järjestetään.

5. Työnantajan ja luottamusmiesten tulee ohjata työntekijöitä työehtosopimuksen säännösten oikeaan noudattamiseen ja pyrkiä ehkäisemään väärinkäytöksiä

Työnantajan ja luottamusmiesten tulee yhdessä pyrkiä ohjaamaan työntekijöitä työehtosopimuksen sairausajanpalkkaa koskevien määräysten oikeaan noudattamiseen.

Perehdyttämisen yhteydessä uusille työntekijöille tulee antaa asiaa koskevaa valistusta ja ohjausta.

Sekä työnantaja- että työntekijäpuolen edun mukaista on sairauspoissaolojen saaminen mahdollisimman vähäisiksi. On suositeltavaa, että paikalliset osapuolet yhdessä seuraavat työpaikan sairauspoissaolojen kehitystä ja tarvittaessa etsivät keinoja niiden ennalta ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

6. Sairauspoissaolo työntekijän ilmoituksella

6.1. Osapuolet suosittelevat, että yrityksissä sovitaan paikallisesti menettelystä, jossa työnantaja tai tämän edustaja hyväksyy työntekijän ilmoituksen selvitykseksi työkyvyttömyydestä flunssatyypillisissä enintään kolme vuorokautta kestävässä sairauspoissaoloista. Osapuolet suosittelevat lisäksi, että tähän paikalliseen sopimukseen sisällytetään menettelytavat lapsen tilapäisestä hoidosta aiheutuvista poissaoloista.

Soveltamisohje:

Töiden järjestelyn vuoksi työntekijän on ilmoitettava sairaudestaan heti kun se on mahdollista. Mikäli työntekijä ilman perusteltua syytä jättää ilmoituksen tekemättä, käsitellään poissaoloa luovattomana poissaolona.

Mikäli työntekijän ilmoituksella hyväksyty poissaolo toistuu enintään 30 päivän kuluessa edellisestä hyväksytystä poissaolosta, sovelletaan siihen työkyvyttömyyden uusiutumista koskevia määräyksiä. Tässä kohdassa tarkoitettulla sopimuksella sovitaan ainoastaan yrityksessä paikallisesti sovittavasta työkyvyttömyyttä koskevasta selvityksestä. Sopimuskohdalla tai soveltamisohjeella ei puututa muualla työehtosopimuksessa oleviin sairausajan palkkaa koskeviin määräyksiin ja vakiintuneisiin tulkintoihin.

6.2. Mikäli työnantaja ei ole järjestänyt työterveyshuoltolain edellyttämää vähimmäistasoista työterveyshuoltoa, selvitykseksi lyhytaikaisista, enintään kolme vuorokautta kestävästä sairauspoissaoloista riittää työnantajalle tai tämän edustajalle tehty oma ilmoitus. Ilmoituksen saatuaan työnantaja voi osoittaa työntekijän menemään lääkärin vastaanotolle. Tästä aiheutuvat kustannukset maksaa työnantaja.

6.3. Kohdissa 1 ja 2 olevia määräyksiä sovelletaan myös alle 10-vuotiaan lapsen sairastumista koskeviin määräyksiin.

Pöytäkirjamerkintä:

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että sovittaessa työntekijän ilmoitusmenettelystä on mahdollista sopia erilaisia työehtosopimuksessa tarkoitettuja ehtoja työntekijän omasta sairastumisesta ja lapsen sairastumisesta johtuvien poissaolojen kohdalla (esim. ilmoituksen muoto, kenelle ilmoitus tehdään, poissaolojen määrä, miten pian ilmoitus on tehtävä ja lääkärintodistuksen vaatimisesta).

II Ei oikeutta palkkaan työkyvyttömyysajalta

1. Ei oikeutta palkkaan työkyvyttömyysajalta

Työkyvyttömyyttä ei korvata, mikäli työntekijä on aiheuttanut työkyvyttömyyden tahallisesti, rikollisella toiminnallaan, kevytmielisellä elämällään tai muulla törkeällä tuottamuksella.

Työnantajalla ei ole velvollisuutta korvata tapaturmasta aiheutunutta työkyvyttömyyttä, joka aiheutuu muualla tehdystä ansiotyöstä.

III Palkanmaksujakson pituus

1. Sairausajan palkkaa maksetaan toisen sellaisen työkyvyttömyyspäivän alusta lukien, joka työssä oltaessa olisi ollut työntekijän työpäivä.

2. Sairausajan palkka maksetaan kuitenkin ensimmäisen työpäivän alusta lukien, jos työntekijän työsuhte on ennen sairauden alkua jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään 1 vuoden tai jos työkyvyttömyys kestää sairastumispäivän jälkeen yli sairausvakuutuksen karenssiajan (9 arkipäivää). Tältä päivältä maksettava korvaus on enintään palkkaryhmittelyn mukainen palkka tunnilta.

3. Sairastumisen tai tapaturman sattuessa kesken työvuoron maksetaan varsinainen palkka työvuoron loppuun.

4. Tapaturmasta ja ammattitaudista aiheutuneen työkyvyttömyyden ajalta maksetaan palkkaa ensimmäisen sellaisen työkyvyttömyyspäivän alusta lukien, joka olisi ollut työntekijän työpäivä.

5. Työkyvyttömyysajan palkanmaksun kesto määräytyy työntekijän ennen työkyvyttömyyden alkamista jatkuneen yhdenjaksoisen työsuhteen keston perusteella.

Sairausajan palkkaa maksetaan seuraavanpituisen ajanjakson työpäiviltä:

työsuhteen kesto	ajanjakso
• alle kaksi viikkoa	–
• yli kaksi (2) viikkoa mutta alle yksi (1) kuukausi	sairausvakuutuksen karenssiaika
• yli yksi (1) kuukausi mutta alle kolme (3) vuotta	28 kalenteripäivää
• yli kolme (3) vuotta mutta alle viisi (5) vuotta	35 kalenteripäivää
• yli viisi (5) vuotta mutta alle kymmenen (10) vuotta	42 kalenteripäivää
• yli kymmenen (10) vuotta tai kauemmin	56 kalenteripäivää

Tapaturma-ajan palkkaa maksetaan seuraavanpituisen ajanjakson työpäiviltä:

työsuhteen kesto	ajanjakso
• alle kolme (3) vuotta	28 kalenteripäivää
• yli kolme (3) vuotta mutta alle viisi (5) vuotta	35 kalenteripäivää
• yli viisi (5) vuotta mutta alle kymmenen (10) vuotta	42 kalenteripäivää
• yli kymmenen (10) vuotta tai kauemmin	56 kalenteripäivää

IV Työkyvyttömyysajalta maksettavan palkan määrä

1. Sairausajan palkka lasketaan työntekijän kahdenkymmenen (20) edellisen palkanmaksukauden säännöllisen työajan keskituntiansion perusteella. Keskituntiansiota laskettaessa on maksetut pyhätyökorvaukset ensin vähennettävä.

V Vähennykset työkyvyttömyyden ajalta maksettavasta palkasta

1. Työnantajalla on oikeus saada palautuksena se korvaus, minkä työntekijä saa saman työkyvyttömyyden takia samalta ajanjaksolta päivärahaa taikka siihen verrattavaa muuta korvausta lain tai sopimuksen perusteella, ei kuitenkaan enempää kuin työ-

kyvyttömyysajan palkkana maksamansa määrän. Mikäli korvaus on maksettu suoraan työntekijälle, työnantajalla on oikeus vähentää tämä määrä maksettavasta työkyvyttömyysajan palkasta.

2. Työnantajalla ei kuitenkaan ole oikeutta saada palautukse-
na em. korvausta tai vähentää sitä maksamastaan työkyvyttö-
myysajan palkasta, mikäli korvaus maksetaan työntekijälle hänen
kokonaan tai osaksi itse kustantamansa vapaaehtoisen vakuutuk-
sen perusteella.

3. Jos päivärahaa tai siihen verrattavaa korvausta ei työnteki-
jästä itsestään johtuvista syistä makseta tai jos se maksetaan vä-
häisempänä kuin mihin hänellä lain mukaan olisi ollut oikeus, on
työnantajalla oikeus vähentää työkyvyttömyysajan palkasta se
päiväraha tahi sen osa, mikä työntekijän laiminlyönnin johdosta
on jäänyt suorittamatta.

VI. Erityistilanteet

Työkyvyttömyyden uusiutuminen

1. Työkyvyttömyyden uusiutumisella tarkoitetaan samasta
perusteesta aiheutuvan työkyvyttömyyden alkamista enintään 30
päivän kuluessa siitä, kun työntekijälle on maksettu työkyvyttö-
myysajan palkkaa tai sairauspäivärahaa. Tällaisessa tapauksessa
työkyvyttömyysajan palkanmaksun kesto määräytyy ensimmäi-
sen samasta perusteesta aiheutuneen työkyvyttömyyden alusta lu-
kien.

2. Työkyvyttömyyden uusiutumistapauksessa aloitetaan työ-
kyvyttömyysajan palkan maksu heti ensimmäisen sellaisen työ-
päivän alusta lukien, joka olisi ollut työntekijän työpäivä (ei ka-
rensipäivää), mikäli palkallinen työkyvyttömyysajan ajanjakso ei
ole ennättänyt aiemmin jo täytyä.

3. Mikäli uusiutumiseen kuluu yli 30 päivää siitä päivästä,
jolloin työntekijälle on viimeksi suoritettu sairauspäivärahaa tai
työkyvyttömyysajan palkkaa, menetellään työkyvyttömyysajan
palkan maksamisen suhteen niin kuin kyseessä olisi uusi työky-
vyttömyys.

Äkillinen hammassairaus

4. Jos äkillinen hammassairaus aiheuttaa työkyvyttömyyden
ja vaatii hoitotoimenpiteitä saman päivän tai saman työvuoron ai-

kana, maksaa työnantaja työntekijälle hoitotoimenpiteen ajalta Palkkaryhmittelyn mukaisen palkan. Työkyvyttömyys ja hoidon kiireellisyys osoitetaan hammaslääkärin antamalla todistuksella

5. Oikeus korvaukseen edellyttää, että työntekijän työsuhde on ennen työkyvyttömyyttä kestänyt vähintään kahden viikon ajan.

Alle 10-vuotiaan lapsen sairastuminen

6. Työntekijän Alle 10-vuotiaan lapsen sairastuessa äkillisesti maksetaan työntekijälle tämän pykälän sairausajan palkkaa koskevien määräysten mukaisesti korvaus lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi välttämättömästä lyhyestä tilapäisestä poissaolosta. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että molemmat vanhemmat ovat ansiotyössä ja että poissaolosta annetaan työehtosopimuksen sairausajan palkan maksamista koskevien määräysten mukaan selvitys sekä että työntekijän työsuhde on kestänyt vähintään kahden viikon ajan. Edellä sanottua sovelletaan myös yksinhuoltajiin ja samassa taloudessa asuvan puolison lapsiin. Korvaus sairaan lapsen hoidon järjestämiseksi tai hoitamiseksi välttämättömästä lyhyestä tilapäisestä poissaolosta maksetaan myös siinä tapauksessa, että toinen vanhempi on estynyt hoitamasta sairasta lasta sairauden, opiskelun tai toisella paikkakunnalla asumisen taikka siihen verrattavan pysyvän oleskelun vuoksi ja esteestä on toimitettu pyydettyä työnantajan hyväksymä selvitys.

7. Saman sairastumisen johdosta korvausta maksetaan vain toiselle vanhemmista.

Vaikeasti sairaan lapsen hoito ja kuntoutus

8. Työntekijällä, jonka oma tai samassa taloudessa elävä puolison lapsi sairastaa valtioneuvoston sairausvakuutuslain täytäntöönpanosta antaman asetuksen (1335/04) 4 §:n tarkoittamaa vaikeaa sairautta, on oikeus olla poissa työstä osallistuakseen sairausvakuutuslain (1224/04) 10 luvussa tarkoitettuun lapsen hoitoon, kuntoutukseen tai hoidon opastukseen sovittuaan poissaolosta etukäteen työnantajan kanssa.

Syöpäsairauden aiheuttama hoito

9. Työntekijällä on oikeus tämän pykälän sairausajan palkkaa koskevien määräysten mukaiseen sairausajan palkkaan syöpäsairauden edellyttämän hoitotoimenpiteen aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalta.

Työkyvyn ylläpito ja sairauspoissaolojen hallinta

10. Yrityksissä voidaan työterveyshuoltoa apuna käyttäen sopia menettelytavoista, joilla ylläpidetään työntekijöiden terveyttä ja toimintakykyä. Tavoitteena on työkyvyn ylläpitäminen, työssä jaksaminen ja sairauspoissaolojen vähentäminen.

21 § Palkanmaksu

1. Työpalkka maksetaan joka toinen perjantai taikka jos silloin on pyhä edellisen arkipäivänä (palkanmaksupäivä). Lattian- ja seinänpäällysteliiton jäsenyrityksissä voidaan luottamusmiehen kanssa paikallisesti sopia kirjallisesti, että palkka maksetaan kaksi kertaa kuukaudessa, 15.päivä ja kuukauden viimeinen päivä.

Palkan laskemista varten saadaan jättää sisään 5 päivän palkat (laskenta-aika).

2. Palkka maksetaan työntekijän osoittamalle pankkitilille Suomeen. Poikkeustapauksissa palkka voidaan maksaa väliaikaisesti toisin.

3. Palkan perusteiden ja määrän tarkastusta varten työnantaja lähettää työntekijälle yksilöidyn euromääräisen palkkalaskelman palkanmaksun yhteydessä.

4. Kun työsuhde irtisanotaan, on palkka maksettava viimeistään irtisanomisajan päätyttyä. Lattian- ja seinänpäällysteliiton jäsenyritykset voivat maksaa lopputilin seuraavan säännönmukaisen palkanmaksun yhteydessä.

5. MATKAKUSTANNUSTEN KORVAUKSET

22 § Päivittäiset matkakustannukset

Matkat työkohteeseen

1. *Helsingin kaupungin* keskustasta 5 km säteen, laskettuna ns. matkanmittauspisteestä, ylittäviltä matkoilta maksetaan kaupungin rajalle saakka todelliset matkakulut ja kaupungin rajojen ylittävältä osalta myös aikakorvausta 0 Palkkaryhmään kuuluville Palkkaryhmän 0 mukaan ja muilla Palkkaryhmän I mukaan korvaus.

2. *Muilla paikkakunnilla* korvataan päivittäiset työmatkat siten, että 5 kilometrin matkan ylittävistä työmatkoista maksetaan todelliset matkakulut edellämämainitun matkan ylittävältä osalta 15 kilometrin rajalle saakka liikkeen sijaintipaikasta laskettuna. Liikkeen sijaintipaikasta 15 kilometrin matkan ylittävillä työmatkoilla maksetaan matkakorvauksen lisäksi työntekijälle aikakorvausta tuntipalkan mukaan 15 km:n matkan ylittävältä osalta.

3. *Jos työkohteeseen ei pääse yleistä kulkuneuvoa tai työnantajan järjestämää kuljetusta käyttäen ja on sovittu, että työntekijä käyttää omaa autoa, maksetaan oman auton käytöstä korvauksena valtioneuvoston päätöstä vastaavat korvaukset.* Jos yhden henkilön asemasta useampia työntekijöitä kulkee samassa autossa työhön, niin ainoastaan yhdelle, auton omistajalle, maksetaan edellä mainittu korvaus. Matkakorvauksissa julkisen liikenteen osalta menetellään siten, että jos työmaa on yhden kilometrin etäisyydellä julkisen liikenteen pysäkiltä, niin sitä väliä ei tarvitse korvata.

Työkohteitten väliset matkat

1. Jos työntekijä joutuu kesken työpäivän siirtymään työpaikasta toiseen, maksetaan tästä ajasta tuntipalkka ja matkasta mahdollisesti aiheutuvat kulut.

Parkettitöissä

2. Mikäli työntekijä parkettitöissä urakkaansa jouduttaakseen ilman työnantajansa nimenomaista määräystä siirtyy työkohteesta toiseen, ei siirtymisen ajalta makseta palkkaa eikä siirtymisestä aiheutuvia kustannuksia.

23 § Päiväraha ja matkakustannusten korvaus matkatöissä

1. a. Jos työntekijä työnantajan määräyksestä matkustaa kotipaikkakuntansa ulkopuolelle työhön, josta hän ei voi saapua yöksi kotiin, maksetaan hänelle paitsi hinnoittelussa määrättyä palkkaa myöskin päivärahaa 41 € (vuonna 2017)

b. Lisäksi maksetaan työntekijälle majoituskorvausta maksetun laskun mukaan, kuitenkin enintään 57 € (vuonna 2017).

c. Mikäli työntekijä ei esitä laskua, maksetaan hänelle päivärahan lisäksi yöpymisrahaa verohallituksen kulloinkin hyväksymä verovapaa enimmäismäärä 12 € (vuonna 2017).

d. Mikäli työnantaja kustantaa työntekijälleen sellaisen asunnon, jonka työntekijä hyväksyy, ei majoituskorvausta eikä yöpymisrahaa suoriteta.

e. Jos työnantaja kustantaa sekä asunnon että ylläpidon ja työntekijä ne hyväksyy, ei päivärahaa, majoituskorvausta eikä yöpymisrahaa makseta.

f. Matkoista, jotka tehdään työnantajan pyynnöstä, maksaa työnantaja sekä matkakustannukset II luokassa että palkan kultaakin matkapäivältä korkeintaan 12 tunnilta, jonka suuruus on 0 Palkkaryhmään kuuluvilla Palkkaryhmän 0 mukainen ja muilla Palkkaryhmän I mukainen korvaus. Mikäli työntekijälle maksetaan makuupaikan hinta ei matka-ajan korvausta makseta klo 21.00–06.00 väliseltä ajalta.

2. Päivärahaa maksetaan myöskin matkapäiviltä, mutta ensimmäiseltä matkapäivältä vain siinä tapauksessa, että matka alkaa ennen klo 12.00 päivällä.

3. Jos työsuhde alkaa matkatyöhön komennettaessa, on päivärahojen maksamisesta ennakolta sovittava. Ennen matkatyöhön komennusta alkaneissa työsuhteissa oleville työntekijöille on päiväraha aina maksettava. Päivärahaa maksetaan joka tilinmaksun yhteydessä, eikä sitä merkitä palkaksi.

4. Matkatyössä korvataan työntekijälle juhannuksena, jouluna ja vappuna matka kotiin ja takaisin, jos hän on ollut päivärahaan oikeuttavassa työssä vähintään 6 viikkoa. Samoin korvataan sairauden johdosta tai vuosiloman sattuessa matkatyön aikana matka kotiin.

5. Jos työ suoritetaan sellaisella työpaikalla, jossa ei ole mahdollisuutta saada lämmintä ruokaa 1 km etäisyydellä työpaikasta suoritetaan muonarahana 2,20 € päivältä.

6. SOSIAALISET MÄÄRÄYKSET

24 § Suojavaatteet ja sosiaalililat

1. Työnantaja vakuuttaa työntekijänsä vaatteet ja työvälineet työpaikalla tulipalon ja varkauden varalta ja on vastuussa niiden säilymisestä mikäli niitä säilytetään työnantajan siihen varaamassa paikassa, johon työnantajan on hankittava lukko.

2. Työnantaja varaa pääurakoitsijalta vaatekaapit työntekijöitään varten.

25 § Työturvallisuus

1. Tapaturmien, ammattitautien ja muiden sairastumisien välttämiseksi ryhdytään kaikkiin lain edellyttämiin ja tarpeellisiin toimenpiteisiin työntekijän suojelemiseksi. Sopijapuolet nimeävät keskuudestaan yhteisen työturvallisuustoimikunnan, jonka tehtävänä on antaa ohjeita ja suorittaa valvontaa työturvallisuuskysymyksissä.

2. Lattian- ja seinänpäällysteliiton ja Rakennusliiton välistä sopimusta työsuojelutyöstä lattianpäällystysalalla noudatetaan tämän työehtosopimuksen osana.

3. Työnantajan työsuhteessa olevat työntekijät voivat keskuudestaan valita työturvallisuusasiamiehen, joka edustaa heitä työnantajaan päin ja toimii työnantajan edustajan kanssa yhdysmiehenä 1. kohdassa mainittuun työturvallisuustoimikuntaan.

4. Työturvallisuuskysymyksissä tulee työnantajan antaa opetusta nuorille ja ammatissa aloitteleville, ennen kuin he aloittavat työskentelyn työpaikalla. Opetusta ja ohjausta on annettava ainakin kosankaasu- ja hitsauslaitteiden käytössä sekä tulenarkojen ja kaasuuntuvien liimojen käsittelyssä niin, että tapaturma- ja sairastumisvaara tulee huomioon otetuksi.

5. Työstä kieltäytymisenä ei ole pidettävä kieltäytymistä työstä, jossa tarpeellisiin lain määrittämiin varovaisuustoimenpiteisiin ei ole ryhdytty.

6. Käsien pesua varten on työnantajan huolehdittava, että työntekijällä on iholle vaaratonta tehokasta pesuainetta, vettä ja paperipyyhkeitä käytössään.

7. TYÖTERVEYS

26 § Lakisääteinen työterveyshuolto

1. Työnantaja maksaa työntekijälle korvauksena ansion menetyksen lakisääteistä työterveyshuoltoa koskevan valtioneuvoston päätöksen (950/94) tarkoittamissa ja työterveyshuollon toimintasuunnitelmassa hyväksytyissä työsuhteen aikana suoritettavissa terveystarkastuksissa sekä niihin liittyvissä matkoissa hänen menettämäänsä säännöllisiä työtunteja vastaavalta ajalta. Samoin menetellään tapauksissa, joissa on kysymys nuorten työntekijäin suojelusta annetussa laissa (998/93) ja säteilysuojalaisissa (592/91) tarkoitetuista tutkimuksista. Samaa sääntöä noudatetaan lisäksi niissä terveydenhoitolain (763/94) edellyttämässä tutkimuksessa, jotka johtuvat työntekijän siirtymisestä saman yrityksen sisällä työtehtävään, jossa kyseinen lääkärintarkastus vaaditaan.

Työntekijälle, joka lähetetään edellä mainituissa lainkohdissa tarkoitettuihin tutkimuksiin tai määrätään tällaisessa tarkastuksessa jälkitarkastukseen, suorittaa työnantaja myös korvauksen välttämättömistä matkakustannuksista. Mikäli tutkimukset tai jälkitarkastus tehdään muulla paikkakunnalla, maksaa työnantaja myös päivärahan siten kuin työehtosopimuksessa määrätään.

Mikäli tarkastus tapahtuu työntekijän vapaa-aikana, maksetaan työntekijälle korvauksena ylimääräisistä kuluista 15 €.

Työnantaja maksaa työntekijälle tämän pykälän 1 kohdassa sanotussa tapauksessa korvauksena ansionmenetyksen sairauden toteamiseksi välttämättömän lääkärintarkastuksen ja tarkastukseen liittyvän lääkärin määräämän laboratorio- tai röntgentutkimuksen ajalta, ellei työntekijä ole saanut vastaanottoa työajan ulkopuolelta.

Korvauksen suorittamisen edellytyksenä on, että lääkärintarkastus sekä mahdollinen laboratorio- tai röntgentutkimus on järjestetty työajan tarpeetonta menetystä välttäen.

Mikäli työntekijä saa lääkärintarkastuksen ajalta sairausajan palkkaa, ei korvausta tämän pykälän nojalla suoriteta. Korvausta ei suoriteta myöskään sairausajan palkkamääräysten edellyttämänä karenssipäivänä suoritettun lääkärintarkastuksen ajalta.

27 § Terveystarkastukset

Vuoden 2017 aikana tarkastetaan vuonna 2015 terveystarkastuksissa olleet lattianpäällystäjät. Tarkastus suoritetaan siten, kuin työehtosopimuksen osapuolet ovat sopineet. Työnantaja kustantaa työntekijöille hepatiitti A- tai B-rokotuksen silloin, kun työterveyshuolto on todennut sen tarpeelliseksi.

Työterveyskortti

Työnantajan on työsopimuksen solmimisen yhteydessä varmistettava, että työntekijällä on oma henkilökohtainen työterveyskortti. Työntekijän on pidettävä työterveyskortti mukanaan rakennustyömaalla. Työterveyshuollon järjestämisen valvomiseksi työntekijän on näytettävä työterveyskortti työnantajalle

8. KOULUTUSMÄÄRÄYKSET

28 § Oppilasmääräykset

1. Oppisopimusoppilaan palkkauksessa noudatetaan Oppisopimuslain säännöksiä. Ammattityöntekijä on oikeutettu käyttämään urakassaan apuna oppisopimusoppilasta, jolloin sovitaan etukäteen urakka-ansion jakoperusteista.

2. Työharjoittelijoiden ja työssäoppijoiden käytöstä tiedotetaan yrityksen luottamusmiestä. Työnantaja nimeää työpaikkaohjaajan. Työpaikkaohjaajana toimiminen on vapaaehtoista. Mikäli työpaikkaohjaaja tekee urakkatyötä saa hän urakassa hyödykseen ohjattavan tekemän työsuorituksen.

29 § Opastus ym.

Työnantaja antaa työsuhteen syntyessä työntekijälle tietoja lattianpäällystysalan työturvallisuusvaaroista ja ohjeita sairauksien ja tapaturmien välttämiseksi, mikäli mahdollista, turvallisuusasiamiehen läsnäollessa. Niinikään työnantajan on annettava uusille työntekijöille opastusta työpaikan neuvottelusuhhteista ja muissa työsuhteeseen liittyvissä kysymyksissä. Yrityksen päaluottamusmiehellle on varattava mahdollisuus osallistua tähän opastustilaisuuteen, mikäli se vaikeuksitta käy päinsä.

9. ERINÄISET MÄÄRÄYKSET

30 § Erimielisyyksien ratkaiseminen

1. Tästä työehtosopimuksesta ja siihen liittyvistä hinnoittelusta tai niiden tulkinnasta ehkä aiheutuvat erimielisyydet on kaikkea viivytystä välttäen pyrittävä selvittämään työnjohdon ja luottamusmiehen tai ellei sellaista ole, paikallisen työntekijäjärjestön edustajan kesken käytävillä neuvotteluilla. Jos erimielisyyttä ei saada ratkaistuksi, laaditaan muistio, jossa erimielisyyttä aiheuttaneet seikat selvitetään ja kummankin osapuolen kanta erikseen ilmaistaan. Muistio on toimitettava kummankin osapuolen allekirjoittamana välittömästi molemmille työehtosopimuspuolille, joiden on viikon kuluessa sen saapumisesta keskinäisissä neuvotteluissaan se käsiteltävä.

2. Ellei muistiosta riittävästi asia selviä tai ellei sitä ole saatu toimeksi, on työehtosopimuspuolten lähetettävä omat edustajansa paikalle, jotka laativat ja allekirjoittavat yhdessä asianomaisten kanssa pöytäkirjan, jossa selvennetään tai kirjataan ellei muistiota ole laadittu, erimielisyyksien aiheena olevat kysymykset ja molempien osapuolten kannat. Tämän jälkeen on asia viivyttlemättä uudelleen työehtosopimuspuolten välisissä neuvotteluissa pyrittävä ratkaisemaan.

3. Jomman kumman sopijapuolen esittäessä neuvotteluja tähän työehtosopimukseen liittyvistä kysymyksistä, on ne aloitet-

tava ensitilassa ja viimeistään viikon kuluessa esityksen tekemisestä.

Siinä tapauksessa, etteivät sopimuspuolet ole voineet syntyneitä erimielisyyksiä sopia, voidaan asia saattaa työtuomioistumen ratkaistavaksi.

Pöytäkirjamerkintä:

- 1) *Työehtosopimuspuolet toteavat, että mikäli työehtosopimuksen tulkintaa koskevat erimielisyydet ovat johtamassa työntekijän erottamiseen, on selvitykseen ryhdyttävä välittömästi. Tällä pöytäkirjamerkinnällä ei rajoiteta työnantajan yleisiä oikeuksia ottaa työhön ja erottaa työntekijöitä, vaan painotetaan, etteivät tulkintaerimielisyydet saa olla aiheena työntekijän erottamiseen.*
- 2) *Kannetta sopimuksen ja hinnoittelun rikkomisesta, joka samalla voi koskea korvausta, on työntekijäin järjestöillä oikeus ajaa yksityisen työntekijän puolesta ilman eri valtuutusta.*
- 3) *Jos sopimusta vastaan rikkoo sellainen työnantaja, josta työntekijäjärjestö ei tiedä, kuuluuko hän työnantajajärjestöön, on työnantajajärjestö vaadittaessa velvollinen antamaan siitä tiedon. Vastaava velvollisuus on myös työntekijäjärjestöllä. Jos kirjallisesti kysytään, on kirjallisesti vastattava.*

31 § Ryhmähenkivakuutus

Työnantaja on otettava työntekijöilleen ryhmähenkivakuutus senlaisena kuin se on kulloinkin keskusjärjestöt Suomen Työnantajain Keskusliito ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö ovat sopineet.

Vakuutuksen perusteella vakuutuksen antanut yhtiö maksaa vakuutetun työntekijän kuoltua keskusjärjestöjen kulloinkin sopiman summan. Edunsaajana on keskusjärjestöjen välisen sopimuksen perusteella työntekijän puoliso ja lapset.

Tarkempia tietoja ryhmävakuutuksen kulloisestakin sisällöstä saa allekirjoittaneista liitoista, ryhmähenkivakuutuspollin jäsenyhtiöistä sekä korvausasioita käsittelevästä *Retro Henkivakuutus Oy:stä, os. Lönnrotinkatu 19 B, 00120 Helsinki, puh. (09) 6949344.*

32 § Äitiys- ja isyysvapaa

Korvataan seuraavin edellytyksin:

Työntekijän työsuhde on jatkunut vähintään 6 kuukautta ennen lapsen syntymää.

Ajalta:

Korvausta maksetaan työntekijälle hänen äitiysvapaansa ajalta 56 ja isyysvapaansa ajalta 6 sairausvakuutuslain mukaisen arkipäivän pituisen kalenteriajanjakson työtuntijärjestelmän mukaisilta työpäiviltä. (Arkipäiviä ovat päivät maanantaista lauantaihin pyhät pois lukien)

Määrä:

Korvauksena maksetaan edellisessä kohdassa mainitulta ajalta laskettavan työntekijän palkan ja äitiys- tai isyysrahan tms. korvauksen välinen erotus äitiys- tai isyysvapaan alkamisesta lukien.

ESIM. 1

Työntekijä jää 6 päivän isyysvapaalle. Hänen palkkansa on 15 euroa/h ja päiväpalkka 120 euroa. Oletetaan isyysrahan määräksi 84 euroa päivältä. Hänen palkkansa isyysvapaan ajalta (työpäiviä ovat hänellä päivät ma-pe) on $5 \times 120 = 600$ euroa ja isyysraha $6 \times 84 = 504$ euroa. Työntekijän palkan ja isyysrahan välinen erotus $600 - 504$ on 96 euroa, mikä määrä työnantajan tulee maksaa työntekijälle tämän isyysvapaan ajalta.

ESIM. 2

Työntekijä jää 1.2. äitiysvapaalle. 56 päivän maksuvelvollisuus koskee aikaa 1.2.–28.3. Ajanjaksolle osuu 48 arkipäivää, joista työntekijä on työssä 40 (ma-pe). Työntekijän palkka on 120 euroa päivässä ja hän saa 84 euroa äitiysrahaa päivältä. Työntekijän palkka $40 \times 120 = 4800$ euroa. Samalta ajalta maksettava äitiysrahan määrä on $48 \times 84 = 4032$ euroa. Työnantaja maksaa erotuksen $4800 - 4032 = 768$.

Jos uusi äitiysvapaa alkaa edellisen perhevapaan aikana siten, että työntekijä ei palaa välillä työhön, työnantajalla ei ole 1 momentissa mainittua palkanmaksuvelvollisuutta uuden äitiysvapaan osalta.

33 § Sopimuksen voimassaoloaika

Tämän työehtosopimuksen määräykset tulevat voimaan 1.3.2017 alkaen ja ovat voimassa 28.2.2018.

Helsingissä 11. tammikuuta 2017

Lattian- ja seinäpäällysteliitto ry

Tommi Romanoff

Esa Aalto

Jari Lahtinen

Rakennusliitto ry

Matti Harjuniemi

Kyösti Suokas

Markus Ainasoja

ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJA LATTIANPÄÄLLYSTYSALAN TYÖEHTOSOPIMUKSEKSI URAKKAHINNOITTELUINEEN 2017

1. SOPIMUSKAUSI

Tällä sopimuksella jatketaan voimassa olevan työehtosopimuksen ja sen allekirjoituspöytäkirjan voimassaoloa 12 kuukaudella. Uusi työehtosopimus tulee voimaan 1.3.2017 ja päättyy 28.2.2018.

2. PALKKARATKAISU

Työehtosopimusratkaisu ei sisällä palkkojen korottamista.

3. VOIMASSA OLEVIEN TYÖEHTOSOPIMUSMÄÄRÄYSTEN LISÄKSI SOVITUT MUUTOKSET

3.1. Työkokeilua koskeva paikallinen sopiminen

Lattianpäällystysalalla voidaan paikallisesti luottamusmiehen kanssa sopia yrityksessä noudatettavasta menettelystä alalle ensimmäistä kertaa tulevan henkilön työkokeilusta. Tämä yrityskohmainen sopimus on voimassa työehtosopimuskauden loppuun asti.

Yrityskohtaisessa sopimuksessa on sovittava seuraavista ehdoista:

- Työkokeiluun osallistuvan työntekijän työkokeilusopimus tehdään kuudeksi kuukaudeksi. Työkokeilusopimus voidaan tänä aikana molemmin puolin purkaa kuten koeaikainen työsopimus.
- Työkokeiluaikana työntekijän tuntipalkka voidaan sopia työehtosopimuksen aikapalkoista poiketen kuitenkin niin, että se on vähintään 6,00 euroa tunnilta. Tuntipalkan lisäksi työehtosopimuksessa maksettavaksi määrätyt lisät maksetaan normaalisti työehtosopimuksen mukaan.
- Samalla kun yrityksessä työnantajan ja luottamusmiehen välillä sovitaan yrityskohtaisesta työkokeilumenettelystä,

nimetään myös ammattityöntekijä, jonka tehtävänä on työkokeilijan opastaminen ja perehdyttäminen. Samalla sovi-
taan miten opastaminen ja perehdyttäminen toteutetaan.

3.2. Tuottavaa ja kannustavaa palkkausta koskeva paikallinen sopiminen

Lattianpäällystysalalla voidaan työntekijän tai työntekijäryhmän kanssa sopia tuottavasta ja kannustavasta palkkauksesta. Sopimuksessa voidaan sopia mm. seuraavista asioista:

- Sopimuksen kohteena olevan työn tavoiteaikataulu
- Työtä koskevista työaikajärjestelyistä;
Työn sujuvuuden ja tuottavuuden parantamiseksi voidaan keskelle viikkoa osuvana arkipyhänä tehdä töitä. Pitämätön arkipyhä korvataan vapaa-aikana tai rahana työaikalain mukaisesti eikä erillistä arkipyhäkorvausta makseta.

Tuottavaa ja kannustavaa palkkausta koskevassa sopimuksessa voidaan sopia työehtosopimuksen ja työaikalain mahdollistamista työajan joustoista kuten liukuvasta työajasta ja keskimääräisestä työajasta.

- Työn lopputulokselta edellytettävä laatu
- Työssä käytettävän materiaalin määrästä ja laadusta
- Palkkion suuruus ja em. tekijöiden vaikutus palkkion suuruuteen
- Palkkion maksamisen ajankohta
- Takuupalkasta, joka maksetaan siinäkin tapauksessa, että sovitut tavoitteet tai työ ei valmistunut työntekijästä tai työntekijöistä riippumattomista syistä johtuen.

Lattianpäällystysalan työehtosopimusosapuolet ovat valmiita parantamaan alan tuottavuutta yhteisin toimenpitein, esimerkiksi yhteisin koulutustilaisuuksin, *joissa opastetaan* tuottavien ja kannustavien palkkausjärjestelmien sekä joustavien työaikojen käyttöön.

3.3. Korttimaailman yksinkertaistaminen -työryhmä

Osapuolet ovat sopineet seuraavista periaatteista, joiden saavuttamiseksi osapuolet perustavat tarvittaessa työryhmän tai muuten edistävät yhdessä tavoitteiden toteutumista:

Valttikortin ja RL:n jäsenkortin yhdistäminen niin, että kaikki RL:n jäsenet ovat automaattisesti Valttikortin tietokannassa.

Kansalaistilin tulon huomioon ottaminen niin, että valtti- ja jäsenkortilla voidaan automaattisesti siirtää tiedot tulorekisteriin ja automaattisesti olisi saatavissa työttömyyskassan edellyttämät asiakirjat.

Osapuolet toimivat yhteisesti niin, että erilaisten pätevyysien ylläpitäminen taitorekisterissä helpottuu ja myös pätevyysien edellyttämiä koulutuksia järkipäristettäisiin.

4. MUUT SOVITUT ASIAT

Jatketaan 5.10.2015 allekirjoituspöytäkirjassa sovittuja asioita sopimuskauden loppuun seuraavasti:

23 § Päiväraha ja matkakustannusten korvaus matkatöissä

Työehtosopimuksen mukaista päivärahaa korotetaan verohallituksen vahvistaman verovapaan päivärahan suuruiseksi.

Työehtosopimuksen majoituskorvausta ja yöpymisrahaa muutetaan sopimuskauden aikana samalla prosentilla ja samoista ajankohdista kuin verohallitus muuttaa verovapaiksi katsottavien korvausten määriä

27 § Terveystarkastukset

Vuosiluvut päivitetään sopimuskauden mitan mukaan.

MASSALATTIATÖIDEN URAKKAHINNOITTELU

Jatketaan ohjehinnoittelua sopimuskauden loppuun asti. Hinnoittelun tasoa seurataan työryhmässä.

4.1. Kulunseuranta ja valvonta

Osapuolten yhteinen kannanotto:

Kulunseurantatietojen käyttö rakennusallalla

Verotusmenettelylaki ja Työturvallisuuslaki muuttuivat 1.7.2014. Muutokset koskevat erityisesti rakennusallaa. Pää toteuttaja on lakimuutoksen myötä velvollinen pitämään yhteisellä rakennustyömaalla (työmaa) työskentelevistä henkilöistä kirjallista luetteloa ja ilmoittamaan kuukausittain työntekijöiden tiedot Verohallinnolle. Jokaisen työmaan työnantajan on puolestaan ilmoitettava päätoteuttajalle omien työntekijöidensä tiedot.

Lakimuutosten johdosta työmailla tullaan ottamaan yhä laajemmin käyttöön sähköisiä kulunvalvonta- ja -seurantavälineitä, joiden avulla sekä luetteloiden pitäminen että ilmoitusten teko helpottuu.

Otettaessa työmaalla käyttöön sähköinen kulunvalvonta- ja seurantajärjestelmä, Rakennusteollisuus RT ry ja Rakennusliitto ry toteavat seuraavaa:

Työnantajalla ja päätoteuttajalla on lakiin perustuva velvollisuus kerätä, pitää hallussaan ja ilmoittaa Verohallinnolle sen edellyttämät tiedot. Verohallinto suosittelee ilmoittamaan myös työntekijöiden tuntitiedot. Työnantaja tai päätoteuttaja ei tarvitse tietojen keräämistä tai luovuttamista varten työntekijältä tai tämän työnantajalta erillistä lupaa. Päätoteuttajan tulee huolehtia siitä, että kerättyjä tietoja käsittelevät vain sellaiset henkilöt, joiden työtehtäviksi se on annettu.

Päätoteuttaja voi luovuttaa sähköisen kulunvalvonnan – tai seurannan tietoja työmaan ali- ja sivu-urakoitsijoille näiden työmaalla olevan työvoiman osalta. Luovutettavia tietoja voivat olla mm. työntekijän nimi, työnantaja sekä töiden päivittäinen aloitus- ja päättymisaika. Päätoteuttajan luottamusmiehillä, työsuojelual-

tuutetuilla sekä yhteismiehillä on oikeus saada vastaavat tiedot toimialueensa urakoitsijoista, työvoimaa vuokraavista yrityksistä sekä näiden henkilöstöstä.

Tekninen valvonta kuten kulunvalvonta ja kulunseuranta kuuluvat yhteistoimintalain tarkoittaman yhteistoimintamenettelyn piiriin ja sen käyttöön otossa on meneteltävä lain mukaisesti. Kun teknisen valvonnan yhteydessä kerätään työntekijöitä koskevia tietoja, yhteistoimintaneuvotteluissa on käsiteltävä myös tietojen keräämisen periaatteet ja käytännöt. Sopijaosapuolet suosittelevat, että kulunvalvonnan ja kulunseurannan sekä työntekijöitä koskevien tietojen keräämisen periaatteista ja käytännöistä keskustellaan myös niissä yrityksissä, jotka kokonsa puolesta eivät kuulu YT-lain soveltamisalan piiriin.

Työmaan henkilöluettelon pitäminen ja Verohallinnolle tehtävä ilmoitus edellyttävät tietoa työmaalla olevista henkilöistä ja mahdollinen sähköinen järjestelmä on tarpeen työmaalle saapumisen ja sieltä poistumisen valvontaa varten. Työmaan sisällä tapahtuvan tai muun valvonnan tarpeellisuus on harkittava erikseen. Työntekijät ovat velvollisia kirjaamaan työmaalle saapumisensa ja poistumisensa sähköiseen kulunvalvonta- tai seurantajärjestelmään. Kulunvalvonta- tai seurantajärjestelmä on oltava käytössä aina kun työmaalla työskennellään, myös iltaisin ja viikonloppuisin. Kesken työpäivän pidettävien taukojen kirjaaminen ei ole Verohallinnolle kerättävien tietojen kannalta tarpeellista.

Jos sähköinen kulunvalvonta- tai seurantajärjestelmä edellyttää henkilökohtaisten välineiden hankkimista, työnantaja maksaa niistä aiheutuvat ylimääräiset kustannukset.

Kulunvalvontatietoja ei voida sellaisenaan käyttää yksinomaista palkanmaksun perusteena. Osapuolet suosittelevat, että yrityksessä käsitellään etukäteen kulunvalvonnan käyttöä työaika-seurannassa ja sovitaan, miten menetellään mahdollisten työajan ylitysten ja alitusten suhteen.

4.2. Käytännöstä poikkeavat työajat

Alalla toimivien yritysten palveluksessa olevien työntekijöiden työ sopimuksissa työpäivät ja työtunnit määritellään siten, että

työntekijä tietää etukäteen kuluvan ja seuraavan tilikauden työpäivät ja työtunnit.

Pöytäkirjamerkintä:

Tällä määräyksellä on tarkoitus turvata työntekijän mahdollisuus päästä työttömyysturvan piiriin eikä se koske eläkeläisiä, opiskelijoita ja muita vastaavassa asemassa olevia vain omasta halustaan satunnaisia työpäiviä tekeviä. Määräystä ei myöskään sovelleta tilanteissa, joissa päivittäisten työtuntien määrittely työn luonteen vuoksi on mahdotonta (esim. tien hoito) tai muuttuneiden olosuhteiden vuoksi ei voi työskennellä (esim. sääesteet). Työajan siirtäminen on mahdollista sitä koskevien määräysten mukaisesti. Tätä määräystä sovelletaan myös vuokrattujen työntekijöiden työsuhteissa työsopimuslain määrittelemällä tavalla.

4.3. Kehityskeskustelu vuosittain

Liitot suosittelevat, että yrityksissä käydään kehityskeskustelut kerran vuodessa. Yrityksissä sovitaan kehityskeskustelun sisällöstä. (kehityskeskustelut ovat esimiehen ja alaisen välisiä, alaisen työtä, työtilannetta, osaamista, työssä jaksamista yms. koskevia säännöllisin välein käytäviä keskusteluja)

4.4. Tutustu työelämään ja tienaa -suositukset

Kaikilla työehtosopimusaloilla hyväksytään noudatettavaksi viimeistä keskusjärjestöjen allekirjoittamaa Tutustu työelämään ja tienaa -suositusta.

4.5. Harjoittelijat ja opiskelijat

Osapuolten välillä 26.3.2009 allekirjoitettu koulutus- ja harjoittelupaikkoja koskeva ohje uudistetaan olemaan voimassa tes-kauden ajan.

Ns. ison pöydän yhteiset työryhmät, selvitykset ja muut toimenpiteet

Ns. isossa pöydässä sovittuihin työryhmiin ym. otetaan alakohtaisesti osaa tarpeen ja tarkoituksen mukaan.

5. LIITESOPIMUKSET

Tämän sopimuksen osana noudatetaan seuraavia sopimuksia: Sopimus irtisanomissuojasta ja lomauttamisesta rakennusalalla (RISS), Sopimus työntekijöiden edustajista sekä työntekijöiden ja työnantajan välisestä yhteistoiminnasta lattianpäällystysalan yrityksissä (TED), Ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskeva sopimus (UTS), Sopimus ammattiyhdistysjäsenmaksujen perinnästä (AYM), Koulutus sopimus (KTS), Yleissopimus (YL) sekä Lattianpäällystysalan työntekijäin vuosilomia koskeva työehtosopimus (VSL).

Edellä mainitut sopimukset voidaan irtisanoa yhden kuukauden irtisanomisajoin päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

6. PYÖRISTYSSÄÄNTÖ

Euromääriä pyöristettäessä noudatetaan lain euromääraisten maksujen pyöristämisestä (2000/890) mukaista pyöristämissääntöä, jonka mukaan pyöritykset tehdään täyteen senttiin.

7. ALLEKIRJOITUSPÖYTÄKIRJAN VAHVISTAMINEN

Helsingissä 11.1.2017

Lattian- ja seinänpäällysteliitto ry

Tommi Romanoff

Esa Aalto

Jari Lahtinen

Rakennusliitto ry

Matti Harjuniemi

Kyösti Suokas

Markus Ainasoja

**Rakennusteollisuuden Keskusliitto
Kattoliitto
Lattian- ja seinänpäällysteliitto
Suomen maalarimestariliitto
Rakennusliitto**

**SOPIMUS IRTISANOMISSUOJASTA JA
LOMAUTTAMISESTA RAKENNUSALALLA**

Allekirjoittaneet liitot ovat sopineet, että rakennus-, vedeneristys-, lattianpäällystys-, maalaus- ja teknisen muurauksen aloilla työskentelevien työntekijöiden työsuhteturva ja siihen liittyvät menettelytavat määräytyvät tämän sopimuksen osana noudatettavan työsopimuslain mukaan jäljempänä olevin poikkeuksin. Sopimuksen 5 §:ssä on lisäksi poikettu siitä, mitä on säädetty yhteistoiminnasta yrityksissä annetussa laissa yhteistoimintamenettelyn piiriin kuuluvista asioista sekä työsopimuslain 5 luvun 3 §:ssä ja 9 luvun 3 §:ssä selvitysvollisuuden piiriin kuuluvista asioista.

RISS

1 § Koeaika

Koeajan pituus on toistaiseksi voimassaolevissa tai vähintään 6 kuukautta kestävässä määräaikaissa työsuhteissa enintään 3 kuukautta, ellei työnantaja järjestä työntekijälle työsopimuslain 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua koulutusta. Kuutta kuukautta lyhyemmässä määräaikaissa työsuhteissa koeaika saa olla enintään puolet työsopimuksen kestoajasta. Työsopimusta ei voi solmia koeajaksi silloin, kun työntekijä tulee 5 vuoden kuluessa saman työnantajan palvelukseen vastaavan kaltaisiin tehtäviin, missä hän on jo aikaisemmin ollut.

2 § Lomauttaminen

1. Lomautuksen alku voidaan sitoa tietyn työn valmistumiseen tai työkauden päättymiseen.

2. Työnantaja voi peruuttaa lomautusilmoituksen tai siirtää kerran lomautuksen toimeenpanoa tarvitsematta noudattaa uutta lomautusilmoitusaikaa. Ilmoitus peruutuksesta tai siirrosta on tehtävä viimeistään työn päättymispäivää edeltävänä työpäivänä.

3. Työnantaja ja työntekijä voivat sopia tilapäisestä työstä lomautuksen kestäessä, jolloin lomautus voi jatkua välittömästi työn tekemisen jälkeen ilman eri lomautusilmoitusaikaa.

4. Paikallista sopimista koskevia työehtosopimusmääräyksiä noudattaen voidaan solmia yritystä tai sen osaa koskevia lomautussopimuksia. Tällaisella sopimuksella voidaan poiketa työnantajan aloitteesta tapahtuvissa lomautuksissa työsopimuslain ja tämän sopimuksen lomautusta koskevista määräyksistä.

3 § Irtisanominen

1. Irtisanoessaan työntekijän työnantajan on noudatettava vähintään seuraavia irtisanomisaikoja:

Työsuhte on jatkunut keskeytyksettä enintään 2 vuotta	irtisanomisaika 2 viikkoa
yli 2 mutta enintään 4 vuotta	4 viikkoa
yli 4 mutta enintään 8 vuotta	8 viikkoa
yli 8 mutta enintään 12 vuotta	12 viikkoa
yli 12 vuotta	16 viikkoa

2. Työntekijän irtisanomisaika on 5 työpäivää.

3. Työsopimuksen lakkaaminen voidaan sitoa tietyn työn valmistumiseen tai työkauden päättymiseen. Tällainen irtisanomisilmoitus on annettava siten, että irtisanomisesta työsuhteen lakkaamiseen mennessä kuluu vähintään irtisanomisaika. Työsuhteen päättymisen täsmennetään viimeistään työsuhteen päättymistä edeltävänä työpäivänä.

4. Mikäli työ sopimus on jo lomautusilmoituksen antamisen yhteydessä ehdollisesti irtisanottu, lomautus ja työsuhte päättyvät irtisanomisilmoituksen mukaisesti, jos työnantaja ei 180 päivän kuluessa lomautuksen alkamisesta ole voinut järjestää työntekijälle tämän ammattitaitoa vastaavaa työtä tämän sopimuksen 6 §:n mukaisesti. Työsuhteen päättymisestä tulee lähettää työntekijälle

ilmoitus 180 päivän määräajan kuluttua. Työntekijällä on työsuhteen päättyessä oikeus vahinkonsa korvauksena irtisanomisajan palkkaan siltä osin kuin hänen irtisanomisaikansa ylittää ilmoitusajan, jolla ehdollisesta irtisanomisesta ilmoitettiin.

5. Paikallista sopimista koskevia työehtosopimusmääräyksiä noudattaen voidaan sopia irtisanomisilmoituksen peruutuksesta tai irtisanomisen toimeenpanon siirtämisestä.

4 § Työkunnat

1. Milloin määrätystä työstä sopimuksen tehnyttä työkuntaa joudutaan sanotun työn vähenemisen vuoksi supistamaan, työnantajan tulee ilmoittaa työkunnan vähentämisestä ja vähennettävien lukumäärä ainakin 2 päivää ennen vähentämistä työkunnalle. Ellei työkunta ohjesääntönsä perusteella pääse sopimukseen siitä, ketä tai keitä vähennys koskee, työnantaja valitsee vähennettävät työntekijät lähinnä työkuntaa viimeksi tulleiden joukosta.

2. Työnantajan on esitettävä työkunnan jäseniksi työntarjoamis- tai takaisinottovelvoitteen piirissä olevia työntekijöitä. Työntarjoamis- tai takaisinottovelvollisuudesta voidaan kuitenkin poiketa, jos työkunta pitää poikkeamista tarkoituksenmukaisena työkunnan muotoutumisesta johtuvan tai muun siihen rinnastettavan syyn vuoksi.

5 § Työvoiman vähentämiseen liittyvät neuvottelut

1. Silloin, kun kyseessä on alalla tavanomainen työvoimatarpeen vaihtelu, tuotannollisin ja taloudellisin perustein toimeenpantavat lomautukset tai irtisanomiset eivät kuulu yhteistoimintalain mukaisten neuvotteluelvoitteiden eivätkä työsopimuslain 5 luvun 3 §:n ja 9 luvun 3 §:n mukaisten selvityselvoitteiden piiriin.

Tällöin työnantajan tulee lomautus- tai irtisanomisilmoitusta antaessaan selvittää työntekijälle toimenpiteet perusteet, vaikutukset ja vaihtoehdot. Toimenpiteestä tulee ilmoittaa mahdollisimman pian työntekijää edustavalle luottamusmiehelle.

2. Yhteistoimintalakia ja työsopimuslain 5 luvun 3 §:ää ja 9 luvun 3 §:ää sovelletaan sen sijaan yrityksen tavanomaisesta toiminnasta poikkeavaan päätökseen, jolla on henkilöstövaikutuksia pääsääntöisesti useassa työkohteessa.

6 § Työntarjoamisvelvollisuus työsuhteen aikana

1. Työnantajan velvollisuus tarjota työstä toistaiseksi voimassaolevassa työsuhteessa olevalle (myös lomautetulla) rajoittuu työkohteisiin, joissa työntekijä voi, paikkakunnalla tavanomaiset työmatkat huomioon ottaen, päivittäin käydä työssä vakituisesta asunnostaan käsin.

Työntarjoamisvelvoitteen piiriin kuuluu myös työ, jonka tekemiseen työntekijä voidaan, hänen ammattitaitonsa, työkokemuksensa ja -kykynsä huomioon ottaen, rakennusalan luonteeseen ja yrityksen kokoon nähden tavanomaisin järjestelyin kouluttaa ja jota työnantaja kykenee koulutuksen päätyttyä tarjoamaan.

Paikallisesti sopien voidaan poiketa alle kahden viikon tilapäisen työn tarjoamisvelvollisuudesta.

2. Mikäli julkinen viranomainen on urakkasopimuksessa tai muutoin asettanut työvoiman käyttöä koskevia ehtoja, määräytyy työnantajan velvollisuus tarjota työtä työllistämisehtojen asettamien rajoitusten mukaisesti.

3. Jos alaurakkaa tai alihankintaa koskeva sopimus joudutaan purkamaan ko. palvelua tarjoavan yrityksen palkkojen maksukyvyttömyyden vuoksi, tilaajalla on oikeus ottaa alaurakoitsijan tai alihankkijan työntekijät määräaikaiseen työsuhteeseen suorittamaan ko. työ valmiiksi omiin työntekijöihin kohdistuvan työntarjoamisvelvoitteen tai 7 §:n mukaisen takaisinottovelvoitteen sitä estämättä.

4. Työnantaja voi ottaa oppisopimusoppilaita työsuhteeseen omiin työntekijöihin kohdistuvan työn tarjoamisvelvollisuuden tai 7 §:n takaisinottovelvollisuuden sitä estämättä, mikäli yrityksessä on näin YT-menettelyssä sovittu.

7 § Takaisinottaminen

Työsopimuslain 6 luvun 6 §:n mukainen määräaika lasketaan lais- ta poiketen työnteon lopettamisesta. Tiedustelu- ja takaisinotto- velvollisuuden piirissä ovat tämän määräajan puitteissa ne työntekijät, joiden vakituinen asunto sijaitsee 6 §:n mukaisella etäisyydellä tarjolla olevasta työkohteesta.

8 § Seuraamukset virheellisestä menettelystä

Menettelyä koskevien määräysten noudattamatta jättämisestä ei aiheudu työehtosopimuslain tarkoittamaa hyvityssakkoseuraamusta. Hyvityssakkoa ei voida tuomita työnantajalle myöskään sellaisten velvollisuuksien rikkomisesta, josta voidaan tuomita vahingonkorvausta, korvausta tai hyvitystä.

RISS

9 § Sopimuksen voimassaolo

1. Tämän sopimuksen määräykset tulevat voimaan samanaikaisesti työsopimuslain (HE157/2000) voimaantulon kanssa.

2. Tämä sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajalla päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä maaliskuun 20. päivänä 2014

Lattian- ja seinänpäällysteliitto Rakennusliitto

LATTIANPÄÄLLYSTYSALAN TYÖNTEKIJÄIN VUOSILOMIA KOSKEVA TYÖEHTOSOPIMUS

1 § Soveltamisala

Vuosilomalain (162/2005) lisäksi sovitaan noudatettavaksi toiselta puolen Lattian- ja seinänpäällysteliiton ja toiselta puolen Rakennusliiton välillä solmitun työehtosopimuksen piiriin kuuluvien työntekijäin vuosilomista ja vuosilomakorvauksista seuraavia määräyksiä, joiden tarkoituksena on luoda edellytykset työntekijän lomanvietolle vuosilomalaissa tarkoitettuna lomakautena.

2 § Vuosiloman pituus

Työntekijän oikeus vuosilomaan ja loman pituus määräytyvät vuosilomalain mukaan.

3 § Vuosiloman antaminen

Työntekijän kesäloman ja talviloman ajankohdan päättää työnantaja sen jälkeen, kun työntekijä on esittänyt toiveensa loma-ajankohdasta. Työnantaja antaa mahdollisuuksien mukaan loman työntekijän esittämän toiveen mukaisesti. Kesäloma annetaan 2.5.–30.9. välisenä aikana ja talviloma 1.10.–30.4. välisenä aikana vuosilomalain sallimin poikkeuksin.

Vuosiloma pidetään ennen työsuhteen päättymistä, mikäli työntekijä esittää asiaa koskevan pyynnön. Tämä koskee tilanteita, joissa työsuhde päättyy työntekijästä riippumattomista syistä.

Määräaikaisissa työsuhteissa pyyntö on esitettävä työsuhteen solmittaessa. Toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa pyyntö esitetään viimeistään vuorokauden sisällä, kun työntekijän on saanut tietoonsa työnantajan suorittaman irtisanomisen.

Kun työntekijä irtisanomisilmoituksen saatuaan pyytää vuosilomansa pitämistä työsuhteensa aikana, työnantaja päättää, alkaako vuosiloma irtisanomisaikana vai siirretäänkö työsuhteen päättymistä niin, että vuosiloma alkaa aiemmin ilmoitetusta työsuhteen päättymisestä lukien.

Esimerkki (koskee siirrettyä työsuhteen päättymistä):

Työntekijän työsuhde irtisanotaan 2 viikon irtisanomisajalla päättyväksi perjantaina 7.11.2008. Työntekijällä on pitämätöntä vuosilomaa 12 päivää, mitkä hän ilmoittaa pitävänsä työsuhteensa kestäessä. Työnantaja kirjoittaa tällöin työtodistukseen/työsopimuksen päättämisilmoitukseen työsuhteen päättymispäiväksi 22.11.2008 ja merkitsee siihen pidetyt vuosilomapäivät.

Työntekijällä on halutessaan oikeus ylimääräiseen vapaaseen, mikäli hänellä ei ole kertynyt täyttä loma-oikeutta, kuitenkin niin, että vapaan ja mahdollisesti ansaitun kesäloman pituus on enintään 2 viikkoa. Työntekijän tulee ilmoittaa halukkuudestaan ylimääräiseen vapaaseen työ sopimusta solmittaessa.

Liittojen välinen tulkinta, joka koskee lattianpäällystysalan työntekijäin vuosilomia koskevan työehtosopimuksen 3 §:n mukaista siirrettyä työsuhteen päättymistä ja vuosiloman pitämistä alkuperäisen irtisanomisaajan jälkeen:

Työntekijällä ei ole oikeutta siirrettyssä työsuhteen päättämislanteessa vuosilomansa ajalta sairausajan palkkaan, arkipyhäkorvaukseen eikä oikeutta siirtää vuosilomaansa vuosilomalain 5 luvun 25 ja 26 §:n mukaisissa tapauksissa.

Mikäli työmaa tai yritys suljetaan vuosiloman ajaksi, ovat ne työntekijät, jotka eivät ole vuosilomalla tai edellisessä kappaleessa tarkoitettulla ylimääräisellä vapaalla ja joita ei ole tilapäisesti sijoitettu käynnissä oleviin työkohteisiin, lomautettuina.

4 § Palkan erääntyminen vuosiloman yhteydessä

Milloin työmaan tai yrityksen työntekijät ovat samanaikaisesti vuosilomallaan, on vuosiloman alkamista lähinnä oleva perjantai palkanmaksupäivä. Sisään jäänyt laskenta-ajan palkka maksetaan loman päättymistä lähinnä seuraavana perjantaina.

Milloin yllä mainitun työmaan tai yrityksen työntekijä irtisautuu työmaan lomajakson kestäessä, maksetaan hänen lopputilinsä työmaan lomajakson päätyttyä viimeistään kolmannen työpäivän päättyessä.

5 § Lomarahaha

Tässä sopimuksessa lomarahalla tarkoitetaan lomapalkan, lomakorvauksen ja lomaltapaluurahan muodostamaa kokonaisuutta.

Lomarahahan määrä on 18,5 % lomanmääräytymisvuonna työsäolon ajalta maksetusta tai maksettavaksi eräänntyneestä palkasta yli- ja hätätyöstä maksettu korotus mukaan lukien. Kesken olevassa urakassa toimitetaan väliarvio. Koululaisten ja opiskelijoiden lomarahahan määrä on 14,0 %.

Lomarahasta maksetaan kesälomaosuutta vastaava määrä (14 %) kesälomaa edeltävässä tilissä ja talvilomaosuutta vastaava määrä (4,5 %) talvilomaa edeltävässä tilissä. Paikallisesti voidaan sopia, että lomarahaha (18,5 %) maksetaan jokaisen tilinmaksun yhteydessä. Sopimus on solmittava aina kirjallisena noudattaen muilta osin Tes:n 3 §:n paikallista sopimusta koskevia määräyksiä. Työsuhteen päättyessä työntekijälle maksetaan lopputilin yhteydessä siihen mennessä ansaittu lomarahaha kokonaisuudessaan.

5 a § Lomarahaha perhevapaan ajalta

Perhevapaiden ajalta (erityisäitiys-, äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan) työntekijälle kertyy vuosilomaa vuosilomalain mukaisesti. Tältä ajalta kertyneiden vuosilomapäivien lomapalkka ja lomarahaha määräytyy seuraavasti: Jokaiselta perhevapaan aikana kertyneeltä lomapäivältä työntekijä saa lomarahaa 12 kertaa työsopimuksen mukaisen tuntipalkkansa.

Esimerkki

Työntekijä, jolla perhevapaan ajalta kertyy 2,5 lomapäivää kuukaudessa. $2,5 \text{ lomapäivää} \times \text{työsopimuksen mukainen tuntipalkka} \times 12 = \text{kuukauden ajalta kertyvä lomarahahan määrä.}$

Jos täydessä lomamääräytymiskuukaudessa on sekä työpäiviä että perhevapaapäiviä, maksetaan työntekijälle perhevapaan perusteella kertyneestä lomarahasta suhteellinen osuus.

Esimerkki

Työntekijä, jolla perhevapaan ajalta kertyy 2 lomapäivää kuukaudessa. Kuukauden aikana on 21 työpäivää, josta työntekijä on ollut perhevapaalla 5. Lomarahana kyseisen kuukauden perhevapaalta maksetaan: 2 lomapäivää x työsopimuksen mukainen tuntipalkka x 12 x 5/21 (23,8 %).

Pöytäkirjamerkintä:

Suositus

Liitot suosittelevat, että kertyneet lomat pidetään ja lomarahat maksetaan heti perhevapaan päätyttyä (HUOM. Ennen mahdollisen hoitovapaan alkamista.)

5b § Lomaraha sairausajalta

Lomarahaa kertyy myös sairaus- ja tapaturma-ajalta maksetusta palkasta, enintään kuitenkin 75 työpäivää lomanmääräytymisvuodessa, taikka jos työkyvyttömyys jatkuu yhdenjaksoisena lomanmääräytymisvuoden päättymisen jälkeen, enintään 75 työpäivää tätä sairautta tai tapaturmaa kohden.

Lomarahaa alkaa kertyä edellä olevan määräyksen mukaisesti sairaus- ja tapaturma-ajalta 1.9.2013 tai sen jälkeen maksetusta palkasta.

Lomarahaa ei saa edes lyhytaikaisissa työsuhteissa sisällyttää aikapalkkoihin tai urakkahintoihin.

Työntekijällä, joka työsuhteensa kestäessä on ollut työssä vähemmän kuin neljänätoista (14) päivänä, ei ole oikeutta lomaraahan, jos hän itse päättää työsuhteensa tai jos työnantaja purkaa hänen työsuhteensa työsopimuslain nojalla.

6 § Voimassaoloaika

Tämä sopimus tulee voimaan 1.3.2012 ja on voimassa toistaiseksi.

Tämä sopimus voidaan irtisanoa päättymään yhden (1) kuukauden irtisanomisajalla päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä 8. päivänä maaliskuuta 2012

Lattian- ja seinäpäällysteliitto
Rakennusliitto

SOPIMUS TYÖNTEKIJÖIDEN EDUSTAJISTA SEKÄ TYÖNTEKIJÖIDEN JA TYÖNANTAJAN VÄLISESTÄ YHTEISTOIMINNASTA LATTIANPÄÄLLYSTYSALAN YRITYKSISSÄ

Johdanto

Yrityksen jatkuva toiminta ja sitä kautta henkilökunnan työsuhteiden pysyvyys edellyttää jatkuvaa yhteistyötä yrityksen johdon ja henkilöstön välillä. Yhteistyöllä voidaan tehostaa yrityksen kilpailukykyä ja kannattavuutta, mahdollistaa yrityksen sopeutuminen alati muuttuviin markkinoihin sekä edesauttaa työympäristön ja työmenetelmien kehittämistä.

Työturvallisuus työpaikoilla ja yrityksessä edellyttää työsuojelutoiminnalle myönteistä ilmapiiriä, joka saavutetaan parhaiten työnantajan ja työntekijän välisellä yhteistyöllä.

Työehtosopimusjärjestelmän ylläpitäminen ja kehittäminen perustuu työnantaja- ja työntekijäpuolen välisiin neuvottelusuhteisiin, joilla turvataan osapuolten välillä solmittujen sopimusten noudattaminen, työnantajan ja työntekijän välillä syntyvien erimielisyys- ym. kysymysten nopea käsittely sekä työrauhan ylläpitäminen työehtosopimusjärjestelmän edellyttämällä tavalla.

Edellä mainittujen päämäärien toteuttamiseksi allekirjoittaneet liitot ovat tehneet sopimuksen työntekijöiden edustajista ja työntekijöiden ja työnantajan välisestä yhteistyöstä lattianpäällystysalan yrityksissä. Sopimuksella määritellään luottamusmiestointia, työsuojeluyhteistoimintaa sekä laissa yhteistoiminnasta yrityksissä säädettyä työnantajan ja työntekijän välistä yhteistoimintaa sikäli kun kyse ei ole eri henkilöstöryhmien välisestä yhteistyöstä.

Työturvallisuuslain 43 a §:n nojalla pääurakoitsija, tai ellei työmaalla toimi pääurakoitsijan asemassa olevaa työnantajaa, rakennuttaja tai muu rakennushanketta ohjaava tai valvova taho (pää toteuttaja) on velvollinen huolehtimaan työsuojeluyhteistoiminnasta yhteisellä rakennustyömaalla.

Siltä osin kuin tällä sopimuksella ei muuta ole sovittu noudatetaan työnantajan ja työntekijöiden välisessä yhteistoiminnassa lakia yhteistoiminnasta yrityksissä, työsuojelun valvonta lakia sekä lakia muutoksenhausta työsuojeluasioissa.

1 § Työnantajan edustajat

Työnantajan edustajia tämän sopimuksen tarkoittamassa yhteistyössä ovat työnjohto ja työsuojelupäälliköt.

2 § Työntekijöiden edustajat

1. Yrityskohtainen järjestelmä on ensisijainen tapa hoitaa työntekijöiden edustus. Työntekijät voivat valita keskuudestaan yrityksen pääluottamusmiehen ja yrityksen työsuojeluvaltuutetun.

2. Yrityksessä, jonka toiminta on jaettu alueyksiköihin tai joka toimii muuten laajalla maantieteellisellä alueella, voidaan paikallisesti sopia valittavaksi pääluottamusmiehen ja yrityskohtaisen työsuojeluvaltuutetun lisäksi tai sijasta myös alueellinen pääluottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu.

3. Yrityksen pääluottamusmiehenä ja työsuojeluvaltuutettuna sekä alueellisena pääluottamusmiehenä ja alueellisena työsuojeluvaltuutettuna voi toimia sama henkilö.

4. Työpaikalle, jossa työskentelee yli 10 työntekijää toimihenkilöt mukaan luettuna, on työntekijöiden valittava työsuojeluvaltuutettu. Työpaikoille, joissa työskentelee yhtäaikaan kahden tai useamman työnantajan työntekijöitä, työntekijöillä on oikeus valita yhteinen työsuojeluvaltuutettu.

Tämän sopimuksen mukaisella työpaikalla tarkoitetaan ensisijaisesti yritystä. Mikäli yritys toimii laajalla maantieteellisellä alueella tai jos se muuten on työsuojelun kannalta tarkoituksenmukaista, työpaikaksi katsotaan rajoitetumpikin alue kuten yrityksen piirikonttori, alueyksikkö tai jokin muu alueellinen toimipaikka tai pitempikestoinen työkohde, jossa säännönmukaisesti työskentelee vähintään viisi (5) työntekijää.

Monitoimialayrityksessä edellä tarkoitettu määräytyy siten, että tässä sopimuksessa tarkoitettujen yhden alan toiminnot muodos-

tavat itsenäisen muista toiminnoista erillään olevan kokonaisuuden, ellei paikallisesti toisin sovita.

5. Kaikille työntekijöiden edustajille valitaan myös varamiehet. Työsuojeluvaltuutetulle on valittava kaksi varamiestä.

3 § Työntekijöiden edustajien kelpoisuusvaatimukset

1. Pääluottamusmieheksi yritykseen tai sovitulle alueelle voidaan valita toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa ja työssä oleva henkilö, joka on Rakennusliiton jäsen ja perehtynyt edustamansa alan ja yrityksen olosuhteisiin.

2. Työsuojeluvaltuutetuksi yritykseen voidaan valita yrityksessä työssä oleva henkilö ja työsuojeluvaltuutetuksi sovitulle alueelle toiminta-alueella työssä oleva henkilö. Työpaikan työsuojeluvaltuutetuksi voidaan valita työpaikalla työssä oleva henkilö.

4 § Työntekijöiden edustajien alueellinen toimivalta ja toimikauden kesto

1. Yrityksen pääluottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun toimialueena on koko yritys ja toimikausi on kaksi vuotta.

2. Alueellisen pääluottamusmiehen ja alueellisen työsuojeluvaltuutetun toimialueena on sopimuksen mukainen alue ja toimikausi on kaksi vuotta.

3. Työpaikan työsuojeluvaltuutetun toimialueena on ao. työpaikka ja toimikausi kestää enintään kaksi vuotta.

4. Mikäli tehtävään valitun henkilön työsuhde päättyy tai hän luopuu tehtävästään kesken toimikauden, varamies hoitaa hänen tehtäviään toimikauden jäljellä olevan ajan. Muissa tapauksissa varamies hoitaa estyneen työntekijöiden edustajan tehtäviä vain esteen ajan.

Työnantajalle on tehtävä ilmoitus siitä, että varamies ryhtyy hoitamaan työntekijöiden edustajan tehtäviä.

5 § Työntekijöiden edustajien valinta

1. Työntekijöiden edustajien vaalin toimittamista varten työnantajan on annettava käytettäväksi luettelo yrityksessä, sovitulla toimialueella tai työpaikalla työsuhteessa olevista työntekijöistä.

2. Työntekijöiden on saatava käyttää maksutta työnantajan hallinnassa olevia tarkoitukseen soveltuvia tiloja vaalin toimittamiseen. Vaalista ei saa aiheutua tarpeettomasti häiriötä työpaikan toiminnalle.

3. Vaali on järjestettävä siten, että kaikilla yrityksen, toimialueen tai työpaikan työntekijöillä on mahdollisuus osallistua siihen.

4. Vaalien ehdokasasettelusta sekä ajasta ja paikasta on sovitava ennakolta työnantajan kanssa ja niistä on ilmoitettava kaikille työntekijöille toimitettavalla tiedonannolla vähintään 7 päivää ennen ehdokasasettelun alkamista.

5. Ehdokkaita ovat oikeutettuja asettamaan kaikki valittavan luottamushenkilön toimialueeseen kuuluvat työntekijät ja ehdokasasettelulle on varattava aikaa 7 päivää. Ehdokasasettelun määräjän päättymisen ja vaalitoimituksen alkamisen välille tulee jättä vähintään 7 päivää.

6. Yrityksen, alueen tai työpaikan työntekijät voivat halutesaan järjestää edustajan vaalin myös edellä mainittuja määräaikoja noudattamatta.

7. Vaalin tuloksesta on ilmoitettava kirjallisesti työnantajalle, jonka tulee työpaikan työsuojeluvaltuutetun vaalin kyseessä ollessa ilmoittaa vaalin tulos edelleen työturvallisuuskeskukselle.

8. Rakennusliiton paikallisen aluejärjestön tai sanotun työntekijäliiton paikkakunnalla toimivan ammattiosaston edustajilla on oikeus valvoa ja osallistua luottamusmieksvaalien järjestämiseen.

6 § Työntekijöiden edustajan tehtävät

Pääluottamusmies

- toimii yrityksen työntekijöiden edustajana henkilöstöpolitiikkaan ja työsuhteisiin liittyvissä asioissa sekä tiedonvälittäjänä yrityksen ja edustamiensa työntekijöiden välillä
- edustaa työntekijöitä työehtosopimukseen perustuvassa paikallisessa sopimisessa

- valvoo työehtosopimuksen ja työlainsäädännön noudattamista sekä työrauhaa
- on Rakennusliiton edustaja suhteessa työnantajaan neuvottelujärjestelmän mukaisesti ja pitää yhteyttä liiton ammattiosastoihin ja alueorganisaatioon

Alueellinen pääluottamusmies

- suorittaa edellä tarkoitettuja pääluottamusmiehelle kuuluvia tehtäviä paikallisesti sovitulla toimialueella

Yrityksen työsuojeluvaltuutettu

- edustaa työntekijöitä työsuojelua koskevassa yhteistoiminnassa koko yritystä koskevien asioiden osalta ja toimii tiedonvälittäjänä työsuojeluun liittyvissä asioissa
- tutustuu yrityksen työkohteiden työsuojeluun liittyviin suunnitelmiin
- seuraa yrityksen työterveyshuoltoa
- on yhteyshenkilö mahdollisten työpaikkojen työsuojeluvaltuutettujen välillä
- hoitaa työsuojelulainsäädännön edellyttämiä työsuojeluvaltuutetulle kuuluvia tehtäviä sikäli kun ne eivät kuulu mahdollisen alueellisen tai työpaikan työsuojeluvaltuutetun toimenkuvaan

Alueellinen työsuojeluvaltuutettu

- suorittaa edellä tarkoitettuja yrityksen työsuojeluvaltuutetulle kuuluvia tehtäviä paikallisesti sovitulla toimialueella

Työpaikan työsuojeluvaltuutettu

- hoitaa työsuojelulainsäädännön edellyttämiä työpaikan työsuojeluvaltuutetulle kuuluvia tehtäviä

7 § Työntekijöiden edustajien työstä vapautus ja ansionmenetyksen korvaus

1. **Pääluottamusmiehen** tehtävien hoitamista varten järjestetään alle 15 työntekijää käsittävissä yrityksissä pääluottamusmiehelle tarvittaessa tilapäistä vapautusta työstään.

Muissa yrityksissä pääluottamusmies on oikeutettu saamaan säännöllistä vapautusta seuraavasti:

Työssä olevat työntekijät	vapautus h / viikko
15-24	2
25-49	2,5
50-99	5
100-149	8
150-	0,291 x työntekijämäärä

Arvioitaessa vapaa-ajan tarvetta on huomiota kiinnitettävä mm.:

- työpaikan työntekijöiden lukumäärään, tuotannon ja toiminnan luonteeseen
- työpaikalla käytössä olevien palkkausjärjestelmien luonteeseen sekä niiden edellyttämään neuvottelutarpeeseen
- siihen, missä määrin työt ja työmenetelmät ovat pysyviä tai jatkuvasti vaihtuvia, sekä
- muiden pääluottamusmiehelle tämän sopimuksen mukaan kuuluvien tehtävien määrään.

2. Mikäli pääluottamusmies on vapautettu säännöllisesti toistuviksi määräajoiksi työstään, tulee hänen hoitaa luottamusmies-tehtävät sinä aikana. Kiireellisissä tapauksissa pääluottamusmies voi hoitaa luottamustehtäviään myös muuna aikana sovittuaan työnsä keskeyttämisestä työnjohdon kanssa.

3. Mikäli olosuhteet eivät anna aihetta muuhun, **työsuojeluvaltuutetun** vapautus tehtävien hoitamista varten lasketaan siten, että työsuojeluvaltuutetun edustamien työntekijöiden lukumäärä kerrotaan luvulla 0,291 (TOL). Näin saatu luku ilmoittaa työstä vapautuksen tuntimäärän neljän viikon jaksona.

4. Työnantaja korvaa sen ansion, jonka työntekijöiden edustaja menettää työaikana tehtäviensä hoitamisen takia.

5. Jos työntekijöiden edustaja suorittaa työnantajan kanssa sovittuja tehtäviä säännöllisen työaikansa ulkopuolella, maksetaan käytetyltä ajalta ylityökorvaus, mikäli muusta lisäkorvauksesta ei ole sovittu.

6. Korvattavalla ansiolla tarkoitetaan työntekijän edustajan omaa keskituntiansiota ilman yli- tai sunnuntaityökorotusta.

8 § Työntekijöiden edustajan palkka

1. Yrityksen tai alueen pääluottamusmiehelle *sekä* yrityksen tai alueen työsuojeluvaltuutetulle, joka edustaa vähintään seitsemää (7) työntekijää, maksetaan erillinen tehtävien hoidosta johtuva 69,74 €:n kuukausikorvaus. Korvauksesta 32,19 € maksetaan jokaisen tilinmaksun yhteydessä (tili joka toinen perjantai). Mikäli varaluottamusmies hoitaa tehtäviä vähintään kaksi viikkoa, maksetaan korvaus hänelle. Korvaus on työssäoloajalta maksettua palkkaa.

Korvauksen maksun edellytyksenä on, että edellä mainittu työntekijän edustaja on Rakennusliiton jäsen. Mikäli työntekijä hoitaa useampia edustajantehtäviä, on hän oikeutettu vain yhteen erilliskorvaukseen.

2. Pääluottamusmiehenä tai työsuojeluvaltuutettuna toimivaa työntekijää ei tätä tehtävää hoitaessaan tai sen tähden saa siirtää huonompipaikkaiseen työhön kuin missä hän oli edustajaksi valituksi tullessaan eikä häntä edustajatehtävän takia saa erottaa työstä. Häntä ei myöskään saa siirtää vähempiarvoiseen työhön, jos työnantaja voi tarjota hänelle muuta hänen ammattitaitoaan vastaavaa työtä. Edellä mainittujen työntekijöiden edustajien ansiokehityksen tulee vastata yrityksessä tai sen alueyksikössä tapahtuvaa ansiokehitystä.

TED

9 § Toimitilat ja tarvikkeet

1. Työnantaja osoittaa työntekijöiden edustajalle tämän tehtävien hoitamiseen tarvittavat tilat tarpeellisine toimistotarvikkeineen ottaen huomion rakennuskohteen olosuhteet.

2. Tavanomaisten toimistovälineiden käsitteen piiriin kuuluvat yrityksessä tai työkohteessa käytössä olevat atk-laitteet ja niihin liittyvät ohjelmat internet yhteyksineen ja sähköposteineen sekä monistus- ja postituspalvelut. Työntekijöiden edustajilla ei ole oikeutta käyttää yrityksen atk-laitteita itsenäisesti.

10 § Käynnit työkohteissa

1. Pääluottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus käydä toimialueensa työkohteissa, milloin se tehtävien suorittamiseksi on tarpeellista. Työmaakäynnistä on sovittava etukäteen esimiehen kanssa ja siitä on ilmoitettava asianomaisen työmaan johdolle.

2. Työnantaja korvaa työntekijöiden edustajalle sovittua matkustustapaa käyttäen syntyneet matkakustannukset ja maksaa matkapäiviltä säännöllisen työajan palkan.

11 § Oikeus osallistua koulutukseen

1. Työntekijöiden edustajille varataan sopimusosapuolten välisten koulutussovimusten mukaisesti tilaisuus osallistua koulutukseen, mikä on omiaan lisäämään heidän pätevyytään edustaja-tehtävän hoitamisessa.

12 § Työuhdeturva

1. Pääluottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu voidaan irtisanoa tai lomauttaa taloudellisilla ja tuotannollisilla syillä vain siinä tapauksessa, että heille ei voida tarjota ammattitaitoa vastaavaa tai muuten sopivaa työtä toimialueella.

Mikäli taloudellinen tai tuotannollinen irtisanominen tai lomautus kohdistuu luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun sijaisena ilmoituksen mukaan toimineeseen varamieheen, työnantajalla on tarvittaessa velvoite selvittää, ettei toimenpide johdu henkilöstön edustajan tehtävien hoitamisesta.

2. Muilla kuin taloudellisilla ja tuotannollisilla syillä ei pääluottamusmiestä tai työsuojeluvaltuutettua saa irtisanoa muuten kuin työsopimuslain mukaisilla edellytyksillä.

3. Pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työsopimuksen purkuperusteita arvioitaessa häntä ei saa asettaa huonompaan asemaan muihin työntekijöihin nähden.

4. Jos pääluottamusmiehen, alueellisen pääluottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun työsopimus on lakkautettu tämän sopimuksen vastaisesti, työnantajan on suoritettava korvauksena hä-

nelle vähintään 10 ja enintään 30 kuukauden palkka. Milloin työpaikassa säännöllisesti työskentelevien työntekijöiden ja toimihenkilöiden määrä on 20 tai vähemmän, on työsuojeluvaltuutetun kohdalla edellä tarkoitettu korvaus vähintään 4 ja enintään 24 kuukauden palkka. Korvaus on määrättävä työsuojelulain perusteiden mukaan. Korvausta lisäävänä tekijänä on otettava huomioon se, että tämän sopimuksen oikeuksia on loukattu. Jos tuomioistuin harkitsee, että edellytykset työsuhteen jatkamiselle tai jo päättyneen työsuhteen palauttamiselle ovat olemassa, eikä työsuhdetta siitä huolimatta jatketa, on tämä otettava erittäin painavana syynä huomioon korvauksen suuruutta määrättäessä.

5. Tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan pääluottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun varamieheen sinä aikana, kun he tämän sopimuksen edellyttämän ilmoituksen mukaisesti toimivat sijaisina.

6. Tämän sopimuskohdan työsuhteturvaa koskevia määräyksiä on sovellettava myös 5 §:n mukaisesti asetettuihin ehdokkasiin (ehdokassuoja). Ehdokassuoja alkaa aikaisintaan kolme viikkoa ennen vaalin toimittamista ja päättyy muun kuin vaalissa valituksi tulleen osalta vaalituloksen tultua vahvistetuksi.

7. Tämän sopimuskohdan työsuhteturvaa koskevia määräyksiä on sovellettava yrityksen tai alueen pääluottamusmiehenä tai työsuojeluvaltuutettuna toimineeseen työntekijään myös kuusi kuukautta hänen tehtävänsä päättymisen jälkeen. Ilmoitus irtisanomisesta tai lomauttamisesta voidaan kuitenkin antaa kuuden kuukauden määräajan kuluessa niin, että ilmoituksen tarkoittama toimenpide astuu voimaan jälkisuojan päättymisen jälkeen.

8. Työsuojeluvaltuutettu voidaan kausiluontoisessa työssä lomauttaa kauden päättyessä taloudellisista ja tuotannollisista syistä, kun hänelle ei voida tarjota hänen ammattitaitoaan vastaavaa työtä työpaikalla tai hänen työllistämisensä edellyttäisi vielä muualla työskentelevän työntekijän lomauttamista tai irtisanomista kesken jo aloitetun urakan.

Työsuojeluvaltuutetulla on etuoikeus työhön, joten hänet kutsutaan töihin seuraavan kauden alkaessa ensimmäisten joukossa.

9. Ehdokassuoja ja jälkisuoja eivät estä työnantajaa lomautta-

masta tai irtisanomasta kausiluontoisessa työssä työskentelevää työntekijää työkauden päättyessä tuotannollisella ja taloudellisella syyllä.

13 § Oikeus tietojensaantiin

1. Pääluottamusmiehellä on oikeus saada neljännesvuosittain tietoonsa yrityksen työntekijöiden nimet ja palkkaryhmät sekä työsuhteitten alkamisajat. Tiedot tulee saada myös mies- ja naispuolisten työntekijöiden ansiotasosta, sen koostumuksesta ja kehityksestä siten, että selvitys annetaan työntekijöiden keskituntiansiosta aikatyössä, keskituntiansiosta urakkatyössä ja keskituntiansiosta tehdyltä työajalta.

Yrityksissä, joihin on sovittu alueellinen pääluottamusmiehen järjestelmä, pyritään emo tiedot antamaan myös alueellisesti työntekijöitä edustavalle pääluottamusmiehele.

2. Pääluottamusmiehellä on oikeus saada RISS:n, UTS:n ja AYM:n perusteella näissä sopimuksessa tarkoitettuja tietoja ja selvityksiä. Lisäksi pääluottamusmiehellä on oikeus saada tieto toimialueensa työkohteista.

3. Työsuojeluvaltuutetulla on oikeus saada tehtävänsä hoitoa varten tarpeelliset tiedot.

4. Työntekijän työsuhteeseen liittyvän epäselvyyden ja erimielisyyden selvittämiseksi on pääluottamusmiehele annettava kaikki tapauksen selvittämiseen vaikuttavat tiedot.

5. Pääluottamusmiehellä, alueellisella pääluottamusmiehellä sekä työsuojeluvaltuutetulla on oikeus saada tiedot toimialueellaan toimivista aliorakoitsijoista ja niiden palveluksessa työpäikällä olevasta työvoimasta. Tietojen tulee olla kirjallisesti saatavilla mikäli mahdollista ennen aliorakoitsijan töiden aloittamista.

6. Pääluottamusmiehellä ja työsuojeluvaltuutetulla on oikeus tutustua työaikakirjanpitoon siten, kun työaikalaissa on säädetty.

7. Työnantaja hankkii pääluottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun käyttöön näille kuuluvien tehtävien hoitamista varten tarpeelliset laitteet, asetukset ja työsuojelumääräykset.

14 § Työntekijöiden edustajan vastuu

1. Työntekijöiden edustaja on työsuhteessa työnantajaan samassa asemassa kuin muut työntekijät. Hänellä on velvollisuus henkilökohtaisesti noudattaa yleisiä työehtoja, työaikoja, työnjohdon määräyksiä ja muita järjestysmääräyksiä.

2. Työntekijän edustaja vastaa siitä, että työnantajan hänelle antamia tietoja käytetään ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten ne on annettu.

15 § Neuvottelujärjestys

Yrityksessä syntyneet erimielisyydet pyritään ratkaisemaan yrityksessä. Mikäli tässä ei onnistuta, kiistanalainen asia siirretään liittojen välisiin neuvotteluihin.

16 § Sopijapuolten vastuu

Työehtosopimuksen osapuolet sitoutuvat omalta ja edustamiensa jäsenten osalta noudattamaan työehtosopimusosapuolten välillä sekä tämän sopimuksen perusteella tehtyjä sopimuksia, noudattamaan työehtosopimuksen mukaista työrauhaa sekä selvittämään erimielisyydet neuvottelujärjestelmän mukaisesti.

TED

17 § Voimaantulo

Tämä sopimus tulee voimaan 20.3.2014 ja on voimassa toistaiseksi. Tämä sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajoin päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä 20. päivänä maaliskuuta 2014

Rakennusliitto ry

Lattian- ja seinänpäällysteliitto ry

YLEISSOPIMUS

Lähtökohtia

Lattian- ja seinäpäällysteliitto ja Rakennusliitto pyrkivät edistämään neuvottelusuhteita ja sopimustoimintaa niin liittojen välillä kuin työpaikoillakin sekä valvomaan osaltaan tehtyjä sopimuksia.

Perusoikeudet

Kansalaisten perusoikeuksiin kuuluva yhdistymisvapaus on loukkaamaton. Tämä koskee niin työnantajia kuin työntekijöitä. Työntekijöillä on oikeus perustaa ja toimia ammattiyhdistysorganisaatioissa, eikä heitä saa tämän johdosta irtisanoa tai syrjiä työssään. Yritysten henkilöstöllä on oikeus valita edustajia edustamaan heitä yritysten sisällä käsiteltävissä asioissa. Edustajien valintaoikeus sekä heidän oikeutensa ja velvollisuutensa on määritelty laeissa sekä muissa sopimuksissa. Yksittäisen työntekijän turvallisuus ja terveys, syrjimättömyys ja tasa-arvoinen kohtelu ovat lähtökohtana sopimusmääräyksille.

Työnjohto-oikeus

Työnantajalla on oikeus ottaa toimeen ja erottaa työntekijä ja määrätä työn johtamisesta.

Osapuolten neuvottelut

Jommankumman liiton esittäessä työmarkkinaneuvotteluja tulee ne mahdollisuuksien mukaan aloittaa viivytyksettä.

Osallisliittojen asiamiehillä, toimitsijoilla tai muilla niiden nimeämällä edustajilla on oikeus työehtosopimuksen soveltamista koskevista asioissa käydä työpaikoilla sovittuaan tarkoitukseen sopivasta ajasta paikalla olevan tai muutoin työmaasta vastaavan asianomaisten työnantajan edustajan kanssa.

Ennakoilmoitus työtaisteluista

Ennen poliittiseen tai myötätuntotaisteluun ryhtymistä siitä ilmoitetaan valtakunnansovittelijalle sekä asianomaiselle työnantaja- tai työntekijäliitolle mahdollisuuksien mukaan vähintään neljä päivää aikaisemmin. Ilmoituksessa on mainittava aiotun työtaistelun syyt, alkamishetki ja laajuus.

Voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan 1.1.1998 ja on voimassa toistaiseksi. Sopimus voidaan irtisanoa kolmen (3) kuukauden irtisanomisajoin päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä joulukuun 9.päivänä 1997

**Lattiapäällysteyhdistys
Rakennusliitto**

ULKOPUOLISEN TYÖVOIMAN KÄYTTÖÄ KOSKEVA SOPIMUS

1 Yleistä

Ulkopuolisen työvoiman käyttöä tapahtuu yritysten piirissä kahdessa muodossa. Se perustuu toisaalta kahden itsenäisen yrittäjän väliseen kauppaa-, hankinta-, urakka-, vuokraus-, toimeksianto-, työnteko- jne. sopimukseen, jolloin tarvittavan työn tekee ulkopuolinen yrittäjä ilman, että toisella sopijapuolella on mitään tekemistä työsuoritukseen nähden. Käytännössä tällaiseen sopimukseen perustuvaa toimintaa nimitetään yleensä alihankinnaksi tai aliurakoinniksi.

Toisaalta vieraan työvoiman käyttö perustuu ns. työvoiman vuokraukseen, jolloin työvoimaa hankkivien liikkeiden toimittamat lainamiehet (vuokramies), tekevät työtä toiselle työnantajalle tämän johdon ja valvonnan alaisena. Edellä ensimmäisessä kappaleessa mainittuja tilanteita kutsutaan jäljempänä alihankinnaksi ja edellä toisessa kappaleessa mainittuja tilanteita kutsutaan jäljempänä vuokratyövoimaksi. Alihankintaa tai työvoiman vuokrausta koskeviin sopimuksiin otetaan ehto, jossa alihankkija tai työvoimaa vuokraava yritys sitoutuu noudattamaan alansa yleistä työehtosopimusta sekä työ- ja sosiaalilainsäädäntöä.

2 Alihankinta

Jos alihankinnan vuoksi yrityksen työvoimaa poikkeuksellisesti joudutaan vähentämään, on yrityksen pyrittävä sijoittamaan ko. työntekijät yrityksen muihin tehtäviin ja ellei se ole mahdollista, kehotettava alihankkijaa, jos tämä tarvitsee työvoimaa, ottamaan vapautuneet alihankintatyöhön sopivat työntekijät työhönsä entisin palkkaeduin.

Työsopimukselle ei saa antaa sellaista muotoa, jonka mukaan kysymyksessä olisi itsenäisten yrittäjien välinen urakkasopimus silloin kun kyseessä itse asiassa on työsopimus.

3 Vuokratyövoima

Yritysten on rajoitettava vuokratyövoiman käyttö vain työhuippujen tasaamiseen tai muutoin sellaisiin ajallisesti taikka laadullisesti rajoitettuihin tehtäviin, joita työn kiireellisyyden, rajoitetun keskoajan, ammattitaitovaatimusten, erikoisvälineiden tai muiden vastaavien syiden vuoksi ei voida teettää omilla työntekijöillä.

Työvoiman vuokraus on epätervettä, jos eri työvoimaa hankkivien yritysten toimittamat vuokratyöntekijät työskentelevät yrityksen normaalissa työssä sen vakinaisten työntekijöiden rinnalla ja saman työnjohdon alaisena pidemmän ajan. Vuokratyövoimaa käyttävien yritysten tulee pyydettäessä selvittää pääluottamusmiehelle tällaisten työntekijöiden työskentelyyn liittyvät kysymykset.

Vuokratyövoiman käytön periaatteet käsitellään YT-menettelyssä. Yhteistoimintalain 17 §:n 2 ja 3 momenttia ei noudateta rakennuslalla silloin, kun vuokratyöntekijöitä on tarkoitus ottaa UTS-sopimuksen 3 kohdan mukaiseen tarpeeseen vähintään viikoksi ja enintään kahdeksi kuukaudeksi. Muissa tapauksissa menettelytavat sovitaan YT-menettelyssä.

Yritysten tulee luopua vuokratyövoiman käytöstä ennen omien työntekijöiden lomauttamista tai irtisanomista.

Pöytäkirjamerkintä:

Vaikka yrityksen omia työntekijöitä olisi lomautettuna tai irtisanomisuhan alaisena, yritys voi käyttää vuokratyöntekijöitä sellaisten ammattitaitovaatimusten tai erikoisvälineiden takia, että kyseisiä töitä ei voida suorittaa yrityksen omalla työvoimalla.

UTS

4 Tilaajan vastuu

Aliurakoitsijan ja -hankinnan antajan, jäljempänä tilaaja, vastuu sopimuskumppaninsa työntekijän työsuhteesta johtuvista saatavista määräytyy seuraavasti:

Tilaaja vastaa viime kädessä siitä, että aliurakoitsijan tai -hankkijan työntekijän palkka, jonka työntekijä on ansainnut tilaajan työmaalla, tulee maksetuksi. Tilaaja vastaa niinkään siitä, että aliurakoitsijan tai -hankkijan työntekijän tilaajan työmaalla ansait-

sema lomakorvaus ja mahdolliset urakan pohjarahat tulevat maksetuksi.

Tilaaaja vastaa vain sellaisista saatavista, joista työntekijä tai luottamusmies ilmoittaa tilaajalle tai tämän edustajalle viimeistään seitsemäntenä kalenteripäivänä sen jälkeen kun saatava työehtosopimuksen mukaan olisi tullut työntekijälle maksaa.

5 Voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan 19.4.2010 ja on voimassa toistaiseksi. Tämä sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajoin päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä huhtikuun 19. päivänä 2010

Lattian- ja seinäpäällysteliitto
Rakennusliitto

KOULUTUSSOPIMUS

1 Ammatillinen koulutus

Työnantajan antaessa työntekijälle ammatillista koulutusta tai lähettäessä työntekijän hänen ammattiinsa liittyviin koulutustilaisuuksiin, korvataan koulutuksen aiheuttamat suoranaiset kustannukset ja säännöllisen työntekijän ansiomenetys keskituntiansion mukaan laskettuna, ellei ao. työehtosopimuksessa ole toisin sovittu. Jos koulutus tapahtuu kokonaan työntekijän ulkopuolella, korvataan siitä johtuvat suoranaiset kustannukset. Se, että kysymyksessä on tämän pykälän mukainen koulutus, todetaan ennen koulutustilaisuuteen ilmoittautumista.

Suoranaisilla kustannuksilla tarkoitetaan matkakustannuksia, kurssimaksuja, kustannuksia kurssiohjelman mukaisesta opetusmateriaalista, internaattikurssien täysihoitomaksua ja muiden kuin internaattikurssien osalta ao. työehtosopimuksen mukaan määrättyjä matkakustannusten korvauksia.

Säännöllisen työntekijän ansionmenetys korvataan sekä kurssi että matka-ajan osalta. Työntekijän ulkopuolella koulutukseen tai sen edellyttämiin matkoihin käytetystä ajasta ei korvausta suoriteta. Viikko- ja kuukausipalkkaisen henkilön palkkaa ei kurssin eikä sen vaatimien matkojen ajalta vähennetä.

2 Yhteinen koulutus

Työpaikan yhteistoimintaa edistävät koulutuksen järjestävät keskusjärjestöt tai niiden jäsenliitot yhteisesti, keskusjärjestöjen tai niiden jäsenliittojen yhteistoimintaelimet tai työnantaja- ja työntekijäpuoli yhteisesti työpaikalla tai muussa paikassa.

Osapuolet toteavat, että yhteinen koulutus yleensä tapahtuu tarkoituksenmukaisimmalla tavalla työpaikkakohtaisesti, jolloin paikalliset olosuhteet tulevat parhaiten huomioonotetuiksi. Työsuojelun yhteistoiminnan peruskurssit ja työsuojeluyhteistyön kannalta tarpeelliset erikoiskurssit ovat tässä tarkoitettua yhteistä koulutusta. Peruskurssille voivat tämän sopimuksen edellytyksin osallistua työsuojelutoimikunnan jäsen, työsuojeluvaltuutettu, va-

ravaltuutettu ja työsuojelu-asiamies sekä erikoiskurssille työsuojeluvaltuutettu.

Koulutukseen osallistuvalla suoritetaan korvaus kuten 1 kohdassa on määrätty. Koulutukseen osallistumisesta sovitaan paikallisesti koulutuksen luonteesta riippuen kysymykseen tulevassa yhteistyöelimessä tai työnantajan ja luottamusmiehen kesken.

Yhteistä koulutusta koskevia määräyksiä sovelletaan myös osallistumisjärjestelmiä ja paikallista sopimista koskevana koulutukseen. Koulutukseen osallistumisesta voidaan sopia myös työnantajan ja asianomaisen henkilön kesken. Osapuolet suosittelevat, että niiden ja jäsenliittojen koulutuslaitokset sekä jäsenliitot ryhtyvät yhteistyössä toimenpiteisiin osallistumisjärjestelmiä ja paikallista sopimista koskevan koulutustarjonnan järjestämiseksi. Osapuolten koulutustyöryhmä seuraa em. koulutustarjonnan toteutumista.

3 Ay-koulutus, työsuhteen säilyminen ja ilmoitusajat

SAK:n ja sen jäsenliittojen järjestämille kuukauden tai sitä lyhyemmän ajan kestäville kursseille annetaan työntekijöille tilaisuus osallistua työsuhteen katkeamatta, milloin se aiheuttamatta tuntuva haittaa tuotannolle tai yrityksen toiminnalle käy päinsä. Edellä mainittua haittaa arvioitaessa kiinnitetään huomiota työpaikan kokoon. Kielteisessä tapauksessa ilmoitetaan pääluottamusmiehelle viimeistään 10 päivää ennen kurssin alkua syy, jonka takia vapaan myöntäminen tuottaisi tuntuva haittaa. Tällöin olisi suotavaa yhteisesti pyrkiä selvittämään muu mahdollinen ajankohta, jolloin kurssille osallistumiselle ei olisi estettä.

Ilmoitus aikomuksesta lähteä kurssille on tehtävä mahdollisimman varhain. Milloin kurssi kestää enintään yhden viikon, on ilmoitus annettava vähintään kolme viikkoa ennen kurssin alkua sekä milloin on kysymys pitemmästä kurssista, vähintään kuusi viikkoa ennen. Ennen kuin henkilö osallistuu edellä tarkoitettuun koulutustilaisuuteen, on osallistumisen aiheuttamista toimenpiteistä sovittava työnantajan kanssa sekä nimenomaisesti etukäteen todettava, onko kyseessä sellainen koulutustilaisuus, josta työnantaja suorittaa työntekijälle korvauksia tämän sopimuksen mukaisesti. Samalla on todettava, mikä on näiden korvausten laajuus.

4 Korvaukset

Kurssilta, joka järjestetään SAK:n tai sen jäsenliiton koulutuslaitoksissa tai muussa Rakennusliiton organisoimassa koulutustahtumassa ja jonka koulutustyöryhmä on hyväksynyt, työnantaja on velvollinen maksamaan luottamusmiehelle, varapääluottamusmiehelle, työsuojeluvaltuutetulle, -varavaltuutetulle, työsuojelutoimikunnan jäsenelle ja työsuojeluasiamiehelle heidän tehtäviensä edellyttämän koulutuksen osalta korvauksen ansionmenetyksestä, edellä mainituille luottamusmiehille enintään kuukauden ajalta ja työsuojeluluottamustehtävissä oleville enintään kahden viikon ajalta. Samoin maksetaan korvaus edellä mainituissa koulutuslaitoksissa järjestettyjen luottamusmiestoimintaan liittyvien koulutustilaisuuksien osalta ammattiosaston puheenjohtajalle enintään kuukauden ajalta, mikäli hän työskentelee yrityksessä, jossa on vähintään 100 asianomaisen alan työntekijää ja hänen johtamassaan ammattiosastossa on vähintään 50 jäsentä.

Lisäksi maksetaan edellisessä kappaleessa tarkoitetuista työntekijöistä kultakin sellaiselta kurssipäivältä, jolta ansionmenetyksen korvausta suoritetaan, kurssista sen järjestäjälle aiheutuvien ruokailukustannusten korvaukseksi keskusjärjestöjen välillä sovittu ateriakorvaus.

Edellä tässä kohdassa tarkoitettuja korvauksia työnantaja on velvollinen maksamaan samalle henkilölle vain kerran samasta tai sisällöltään vastaavasta koulutustilaisuudesta.

Pöytäkirjamerkintä

Osapuolet toteavat, että Koulutus sopimuksen tekstin muutoksella ei ole tarkoitettu lisätä työnantajan kustantamia kursseja nykyisestä, ainoastaan järjestää kursseja muuallakin kuin Siikarantaopistossa. Työnantajia edustavien tahojen osallistumista kurssien sisältöön pidetään molemmin puolin toivottavana.

5 Sosiaaliset edut

Osallistuminen sopimuksessa tarkoitettuun ay-koulutukseen ei yhden kuukauden rajaan asti aiheuta vuosiloma-, eläke- tai muiden niihin verrattavien etuuksien vähenemistä.

6 Voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan 19.4.2010 ja on voimassa toistaiseksi. Tämä sopimus voidaan irtisanoa yhden (1) kuukauden irtisanomisajoin päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä huhtikuun 19. päivänä 2010

Rakennusliitto

Lattian- ja seinäpäällysteliitto

Lattianpäällysteyhdistys Rakennusliitto

SOPIMUS AMMATTIYHDISTYSJÄSENMAKSUJEN PERINNÄSTÄ

Lattianpäällysteyhdistys ja Rakennusliitto ovat sopineet Suomen Työnantajien Keskusliiton ja Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliiton välillä 13.päivänä tammikuuta 1969 sovitun pohjalta ammattiyhdistysjäsenmaksujen perinnästä seuraavaa:

1 §

Jäsenmaksujen perinnän perusteena on ennakonperinnän alainen palkka

2 §

Työnantaja perii ammattiyhdistysjäsenmaksut palkkakaussittain Rakennusliiton kulloinkin päättämän jäsenmaksuprosentin perusteella. Perittyjen jäsenmaksujen tilitys tehdään työnantajan harkinnan mukaan palkkakaussittain tai kuukausittain siten, että kunkin kalenterikuukauden aikana perityt ammattiyhdistysjäsenmaksut tilitetään ao. kuukauden loppuun mennessä. Työnantaja tilittää perityt varat erittelemättömänä yhteissummuna perintäsopimuksessa mainitulle Rakennusliiton postisiirtotilille.

3 §

Työnantaja toimittaa neljännesvuosittain Rakennusliitolle jäsenkohtaisen selvityksen ao. vuosineljänneksen aikana perimistään jäsenmaksuista vuosineljänneksen päättymistä seuraavan kuukauden kuluessa. Jäsenkohtaisesta selvityksestä ilmenee perityt ammattiyhdistysjäsenmaksut tilikaussittain eriteltyinä. Mikäli selvityksessä on tietoa työntekijöistä, jotka ovat tehneet perintäsopimuksen työnantajan kanssa mutta, joilta työnantaja ei perintää ole suorittanut, on näiden työntekijöiden osalta merkittävä selvitykseen syy perimättä jättämiseen. Jäsenmaksujen perinnästä vero-

tusta varten annettavaa selvitystä lukuun ottamatta työnantaja ei ole velvollinen laatimaan tämän kohdan vuosineljännesselvityksen lisäksi muuta selvitystä.

4 §

Ammattiyhdistysjäsenmaksujen perinnässä käytetään Rakennusliiton painattamaa ja Lattiapäällysteyhdistyksen hyväksymää jäsenmaksujen perintäsopimusta.

5 §

Silloin kun ammattiyhdistysjäsenmaksun perintäsopimus irtisanoetaan päättyväksi työsuhteen kestäessä, käytetään Rakennusliiton painattamaa ja Lattiapäällysteyhdistyksen hyväksymää päättymisilmoitusta.

6 §

Rakennusliitto ilmoittaa vuosittain Lattiapäällysteyhdistykselle kuukautta ennen perintävuoden alkua jäsenmaksuprosentin (liiton, osaston ja rakennusalan työttömyyskassan). Perintäperuste (prosentti) ilmoitetaan perintävuodeksi kerrallaan eikä sitä voida tänä aikana muuttaa, ellei muutos johdu työttömyyskassamaksun muutoksesta joko lain tai sosiaali- ja terveystieteiden päätöksen takia.

7 §

Mikäli jäsenmaksuprosentti muuttuu perintävuoden alusta lukien ilmoittaa Rakennusliitto uuden jäsenmaksuprosentin työnantajalittäjille ainakin kuukautta ennen uuden perintävuoden alkua.

8 §

Tämä sopimus tulee voimaan 27.1.2000 ja on voimassa toistaiseksi. Tämä sopimus voidaan irtisanoa kolmen (3) kuukauden irtisanomisajalla päättymään samaan aikaan työehtosopimuksen kanssa.

Helsingissä 4. päivänä helmikuuta 2000

Lattiapäällysteyhdistys
Rakennusliitto

LATTIANPÄÄLLYSTYSALAN TYÖSUOJELUOPAS

Tämä Työsuojeluopas on tehty tiiviiksi tietopakettista keskeisistä työsuojelumääräyksistä lattianpäällystysalan yritysten ja työsuojeluvaltuutettujen käyttöön. Oppaan tarkoituksena on parantaa työsuojelumääräysten tunnettavuutta ja herättää keskustelua hyvässä hengessä työnjohdon ja henkilöstön välillä. Jokainen välitettävissä oleva työtapaturma / sairausloma on yhteinen tavoitteemme.

1 Lattianpäällystysalan yrityksen työsuojeluorganisaatio

(Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta sekä Lattianpäällystysalan työehtosopimuksen TED-sopimus)

Laki edellyttää, että yritykseen on perustettava työsuojelutoimikunta, jos siellä työskentelee säännöllisesti vähintään 20 työntekijää. Se voidaan haluttaessa perustaa myös pienemmille työpaikoille.

Työsuojelutoimikunnan lakisääteisiä tehtäviä voi hoitaa myös yhteisesti sovittu muulla tavoin toteutettu yhteistoimintajärjestelmä. Työsuojelutoimikunnassa ovat edustettuina työnantajan, työntekijöiden ja toimihenkilöiden edustajat ja se perustetaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Toimikunta käsittelee kokouksissaan työpaikkaa yleisesti koskevia työsuojeluasioita. Toimikunnan jäsenillä on oikeus tehdä esityksiä kokouksessa käsiteltäviksi asioiksi ja saada esityksistään perusteltu palaute.

Lattianpäällystysalalla yrityskohtainen järjestelmä on ensisijainen tapa hoitaa työntekijöiden edustus. Työntekijät voivat valita keskuudestaan yrityksen työsuojeluvaltuutetun. Yritykset, jossa toiminta on jaettu alueyksiköihin tai joka muuten toimii laajalla, voidaan sopia myös alueellisista työsuojeluvaltuutetuista.

Työnantaja on työsuojelurekisteriä koskevan lain mukaan velvollinen tekemään ilmoituksen työsuojeluhenkilöstöstä. Tämä tehdään työsuojeluhenkilöilmoituslomakkeella, joka toimitetaan

Työturvallisuuskeskukseen, jonka osoite on lomakkeen täyttöohjeissa. Ilmoituksen voi tehdä myös sähköisesti.

Työntekijöillä on oikeus valita työsuojeluvaltuutettu kaikille työmaille, jossa työskentelee yhtä aikaa kahden tai useamman työnantajan työntekijöitä.

2 Työntekijälle annettava opetus ja ohjaus (Työturvallisuuslaki 2 luku 14 §)

Työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä huolehdittava, että työntekijä perehdytetään riittävästi:

- työhön ja työolosuhteisiin,
- työ- ja tuotantomenetelmiin,
- työssä käytettäviin työvälineisiin ja niiden oikeaan käyttöön (esim. nestekaasu)
- turvallisiin työtapoihin (esim. tulenarkojen ja kaasuntuvien liimojen ja lakkojen käsittely)
- erityisesti ennen uuden työn tai tehtävän aloittamista

Lisäksi työntekijälle annetaan opetusta työn haittojen ja vaarojen estämiseksi sekä työturvallisuutta uhkaavan haitan tai vaaran välttämiseksi. Mikäli mahdollista työsuojeluvaltuutetulle tai työsuojeluasiamiehelle varataan läsnäolotilaisuus opastuksen ajaksi (Lattianpäällystysalan TES 29 §). Liitot suosittelevat, että perehdyttämisestä tehdään aina lomake. Samalla tarkastetaan, että työntekijän pätevyudet (työturvallisuuskortti ym.) ovat kunnossa.

3 Työn suunnittelu ja työmenetelmät

Työnantaja toimittaa työmaalle vain sellaisia materiaaleja, joissa on säädösten mukaiset pakkausmerkinnät, sekä kustakin tuotteesta käyttöturvallisuustiedotteen (REACH-asetus (EY) N:o 1907/2006). Lisäksi on työmaalle toimitettava kemikaaliluettelo työntekijöiden nähtäville. Käyttöturvallisuustiedotteiden sisältöön on perehdyttävä ennakoon työtä suunniteltaessa. Käyttöturvallisuustiedotteissa mainitut henkilösuojaimet annetaan työntekijöiden käyttöön ja valvotaan, että niitä käytetään oikein. Haitallisten

aineiden käytöstä (esim. kontaktiilimojen, reaktiolakkojen, lattianpinnoitteiden käytöstä) tiedotetaan työmaalla ja varmistetaan, ettei työmaan muut työntekijät altistu aineille.

Jos työntekijä huomaa puutteita työmaalle toimitettujen materiaalien pakkausmerkinnöissä, käyttöturvallisuustiedotteissa tai henkilösuoja-aimissa, hänen on välittömästi ilmoitettava siitä työnantajalle. Työnantajan velvollisuus on tällöin korjata havaitut puutteet viipymättä.

4 Yksintyöskentely (Työturvallisuuslaki 5 luku 29 §) ja työstä pidättäytyminen (Työturvallisuuslaki 4 luku 23 §)

Lattianpäällystysalan työssä yksintyöskentelyn vaaratekijöiden selvittämisessä ja arvioinnissa on otettava huomioon olosuhteet ja työajoista johtuvat vaarat. Työnantajan on järjestettävä mahdollisuus tarpeelliseen yhteydenpitoon työntekijän ja työnantajan tai muiden työntekijöiden välillä. Samalla on myös varmistettava mahdollisuus avun hälyttämiseen. Jos työntekijä joutuu menemään ahtaaseen suljettuun tilaan, hänellä täytyy olla varmistushenkilö tilan ulkopuolella. Samoin jos työssä käytetään erittäin voimakkaita kemikaaleja (epoksit, kontaktiimat jne.) erityisen huolellinen on oltava kun kyseessä on vähän työkokemusta omaavat työntekijät, heidän yksin työskentelyään on rajoitettava aina kun mahdollista.

Työntekijällä on oikeus pidättäytyä sellaisen työn tekemisestä, josta aiheutuu vakavaa vaaraa työntekijän omalle tai muiden työntekijöiden terveydelle. Työstä pidättäytymisestä tulee ilmoittaa työnantajalle tai tämän edustajalle niin pian kuin mahdollista. Mikäli työnantaja tarjoaa työntekijälle muuta työtä vaarallisen työn tilalle, työntekijällä on velvollisuus ottaa työ vastaan. Mikäli työnantajalla ei ole tarjota työntekijälle muuta työtä, hän on kuitenkin velvollinen maksamaan palkkaa työntekijälle eikä hän saa muutenkaan rangaista työntekijää pidättäytymisestä.

5 Työssä tarvittavat luvat ja kortit

Lattianpäällystysalan työssä voi työn tilaaja, rakennuttaja tai pääurakoitsija vaatia tiettyjä todistuksia työntekijöiden pätevyydestä. Tilaajan vaatimasta korttikoulutuksesta ja siihen liittyvistä kustannuksista vastaa työnantaja (Lattianpäällystysalan työehtosopimus, koulutussopimus)

Työturvallisuuskortti

Työturvallisuuskortin käyttöönotto on vapaaehtoista, mutta useat tilaajayritykset edellyttävät alihankkijoidensa työntekijöiltä työturvallisuuskortin. Työturvallisuuskortin saanti edellyttää työturvallisuuskorttikurssin hyväksytyä suorittamista. Kortti on voimassa viisi vuotta. Työturvallisuuskorttikoulutusta hallinnoi Tapaturmavakuutusten liitto. Varsinaista koulutusta järjestävät mm. useat aikuiskoulutuskeskukset eri puolella Suomea.

Tulityökortti

Vakuutusyhtiöiden ohjeiden mukaan tulitöiden tekeminen työmaalla edellyttää aina kirjallista tulityölupaa ja työntekijöiltä voimassaolevaa tulityökorttia. Tulityökortti on Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) myöntämä määräaikainen kortti, jonka haltijalla on oikeus tulitöiden tekemiseen. SPEK:in mukaan lattianpäällystysalalla tulitöitä ovat esim. (neste)kaasupuhaltimen käyttö maton kiinnityksessä.

VTT-henkilösertifikaatti

Märkätilojen vedeneristeen asentajat tarvitsevat useimmilla työmailla VTT-henkilösertifikaatin. Henkilösertifikaatti myönnetään ensin kahdeksi vuodeksi ja uusitaan sitten kahdeksi tai viideksi vuodeksi kerrallaan sertifiointialueen sääntöjen mukaan, jos henkilö täyttää sertifiointivaatimukset. Henkilösertifikaatti vanhenee eli sen voimassaolo lakkaa, mikäli henkilösertifikaatin haltija ei toimita työkohde- ja koulutustietoja säännöllisesti tai laiminlyö vuosimaksun maksamisen.

Työntekijän tunnustekortti

Jokaisella rakennustyömaalla työskentelevällä henkilöllä on oltava kuvallinen tunniste, josta selviää henkilötietojen lisäksi myös työnantaja. Tunnustekortti on pidettävä työmaalla näkyvillä. Tunnustekortissa tulee olla 1.9.2012 lisäksi työntekijän veronumero.

6 Henkilönsuojaimet (Työturvallisuuslaki 2 luku 15 §)

Henkilönsuojainten valinta työmaalle tulee perustua riskinarviointiin (VNp 1407/93). Apuna valinnassa käytetään materiaalien pakkausmerkintöjä ja käyttöturvallisuustiedotteita.

Työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön vaatimukset täyttävät ja tarkoituksenmukaiset suojavälineet sekä muut tarvittavat apuvälineet tai varusteet, silloin kun työn luonne, työolosuhteet tai työn tarkoituksenmukainen suorittaminen sitä edellyttää ja se on välttämätöntä työtapaturmavaaran välttämiseksi.

Lattianpäällystysalan työehtosopimuksessa on lisäksi omia määräyksiä kuten suojavaatetuksen, turvakenkien sekä suojalasienvuovuttamisesta työntekijöiden käyttöön. Lisäksi suositellaan polvisuojien käyttöä, aina kun työskennellään polvillaan.

Työntekijällä on laissa säädetty velvollisuus:

- käyttää työnantajan hänelle antamia henkilösuojaimia ja muita varusteita ohjeiden mukaisesti
- huolehtia työnantajan antamista henkilösuojaimista ja varusteista
- käyttää työssään sellaista asianmukaista vaateetusta, josta ei aiheudu tapaturman vaaraa
- noudattaa turvallisuusohjeita vaarallisten aineiden käytössä ja käsittelyssä

Esimerkkejä Lattianpäällystysalan töissä esiintyvistä aineista, jotka vaativat henkilösuojaimia
Tarkista aina ensin käyttöturvallisuustiedote !

Kontaktiliimat:

Kontaktiliimat sisältävät mm. asetonia ja teollisuusbenssiiniä. Höyry ärsyttää ihoa ja silmiä. Huolehdittava tehokkaasta ilmanvaihdosta tai käytettävä hengityksensuojainta (puolinaamari / raitisilmasuojainta) työn kestosta riippuen. Käytössä on lisäksi huomioitava liiman alhaiset syttymis- ja räjähtämislämpötilat.

Kvartsipöly:

Tiili-, betoni- ym. rakennuspöly sisältää muutamia prosentteja kvartseja. Kvartsipöly voi aiheuttaa pitkäkestoisessa voimakkaassa altistuksessa pölykeuhkosairauden, silikoosin. Monet kivilaadut sisältävät kvartseja, ja sen takia sille altistutaan monissa rakennustöissä. Kvartsipölylle altistuminen voi johtaa keuhkosityöpään tai munuaissairauteen sekä olla laukaisevana tekijänä eräissä reumaattisissa sairauksissa. Lattianpäällystäjä voi altistua kvartsipölylle hiontatyössä. Kaikissa pölyävissä töissä on aina käytettävä hengityssuojainta.

Puupöly:

Puupölyn tyypillisiä terveyshaittoja ovat yskä ja keuhkoärsytys, silmien ärsytysoireet ja sidekalvon tulehdukset, erilaiset iho-oireet, krooninen keuhkoputkentulehdus, hengenahdistus, astma ja pitkittynyt nuha. Puupölylle altistuvilla henkilöillä on yli 10-kertainen riski sairastua nenän ja sen sivuontelon syöpään. Erityisesti kovapuupöly (tammi ja pyökki) lisää riskiä merkittävästi. Siksi työnantajan on Suomessakin ilmoitettava tammen ja pyökin pölylle altistuvat henkilöt ASA-rekisteriin.

Ulkomaisia puulajeja työstettäessä on aina käytettävä kohdepoistolla varustettuja työkaluja eikä kovapuulajeja sisältävää pölyä saa kierrättää takaisin työtilaan. Puulattioita tai parketteja hiottaessa käytetään yleensä kohdepoistolla varustettuja koneita, mutta työtilaan pääsee siitä huolimatta lähes aina pölyä. Vuotoja syn-

tyy erityisesti reunoja hiottaessa, ja laitteessa esiintyy myös reuna-
vuotoja. Puupölyä ei pidä siivota kuivaharjauksella, vaan suuret
palaset ja roskat tulisi kerätä käsin tai lastan avulla. Sen jälkeen
tila imuroidaan hyvällä teollisuusimurilla tai keskuspölynimurilla.

Akrylilattiapinnoitteet:

Pinnoitteet sisältävät metyyylimetakrylaattia, joka ärsyttää silmiä,
ihoja ja limakalvoja, ja joka saattaa aiheuttaa keskushermostohäi-
riöitä. Aine on erittäin ärsyttävän hajuinen.

Työalueet on eristettävä muista tiloista osastoimalla ja varus-
tamalla osastot koneellisilla alipaineistuslaitteistoilla, joilla saa-
daan aikaan erittäin tehokas ilmanvaihto työkohteessa.

Vaihtoehtoisesti työ voidaan tehdä normalityöajan ulkopuo-
lella. Työntekijöiden on käytettävä puhaltavaa hengityksensuo-
jainta, suoja-asua ja käsineitä ihoallergioiden estämiseksi.

Epoksilattiapinnoitteet:

Käytettäessä epoksituotteita ihon suojaus on erittäin tärkeää aller-
gioiden ehkäisemiseksi. Ihoaltistuksen ehkäisy on vielä tärkeäm-
pää liuotteettomissa ja vesiohenteisissa epoksimassoissa kuin liu-
otteita sisältävissä. Työntekijöiden on käytettävä suoja-asua ja kä-
sineitä sekä liuotintuotteita käytettäessä puhaltimella varustettua
hengityksensuojainta. Liuotintyössä edellytetään matalapaineista
kohdepoistoa.

Uretaanilattiapinnoitteet:

Uretaanituotteet sisältävät isosyanaattiyhdisteitä. Nämä yhdisteet
voivat herkistää hengitysteitä ja aiheuttaa astmaa. Työntekijöiden
on käytettävä työskentelyn aikana puhaltavaa hengityksensuojain-
ta. Lisäksi iho on suojattava suoja-asulla ja suojakäsineillä. Työssä
edellytetään matalapaineista kohdepoistoa.

Liuotinohenteiset lakat:

Liuotinohenteiset lakat sisältävät usein hermomyrkkyjä, joten suo-
jautuminen on ensiarvoisen tärkeää. Hermomyrkyt vaikuttavat her-
mostoon ja sitä kautta esimerkiksi muistiin ja mielialaan. Liuotin-

ohenteisille lakoille altistumisen on todettu jopa metabolisen oireyhtymän tavoin lisäävän sepelvaltimotautiin sairastumisen riskiä sekä nostamalla veren sokeria ja rasva-arvoja. Liuotinhenteisillä lakoilla työskenneltäessä on aina käytettävä sekä ihosuojaimia että hengityssuojaimia. Lakoissa käytetään useita eri kovettimien aineosia, joten käyttöturvallisuustiedotteisiin tulee tutustua aina tarkkaan vaihdettaessa tuotemerkkiä toiseen. Myös useissa vesiohenteisten lakkojen kovettimissa käytetään henkilösuojautumista vaativia aineosia.

Puuvahat ja öljyt:

Puuvahat ja -öljyt sisältävät usein teollisuusbenssiiniä, joten ihon suojaaminen on erittäin tärkeää ihotulehdusten estämiseksi. Työpisteeseen järjestetään tuuletus tai jos se ei ole mahdollista käytettävä aina hengityksensuojaimia tuotteen valmistajan ohjeistuksen mukaan. Monet pohjusteöljyt se sijaan ovat paljon vaarallisempia hengitykselle, joten niitä käytettäessä on aina suojauduttava myös soveltuvalla hengityksensuojaimella.

Asbesti:

Asbesti on mineraalikuitu, joka esiintyy eri muodoissa. Asbestikuidut läpäisevät pienuutensa vuoksi hengityselinten suojamekanismit ja varastoituvat keuhkoihin pysyvästi.

Kaikki asbestilajit ovat terveydelle vaarallisia. Asbestipölylle altistuminen aiheuttaa asbestoosia, keuhkosityöpää ja keuhkopussin mesoteliomaa sekä eräitä muita sairauksia ja keuhkomuutoksia.

Asbestin käyttö uudisrakentamisessa Suomessa loppui vuonna 1987. Lähes kaikissa peruskorjattavissa rakennuksissa on asbestia. Lattianpäällystäjä voi törmätä vanhoihin asbestia sisältäviin tuotteisiin esim. tasoitteissa, laattaliimoissa, joustovinyylimatoissa.

Asbesti aiheuttaa lattianpäällystäjälle vaaraa, jos asbestia sisältäviä rakenteita joudutaan purkamaan tai hiomaan. Asbestipurku on luvanvaraista, johon valtuudet myöntää työsuojelupiiri.

7. Koneiden, työvälineiden ja muiden laitteiden turvallisuus lattianpäällystysalan töissä

(Työturvallisuuslaki 5 luku 41-43 § sekä Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 205/2009)

Työssä saadaan käyttää vain sellaisia koneita, työvälineitä ja laitteita, jotka ovat säännösten mukaisia sekä kyseiseen työhön ja olosuhteisiin sopivia ja tarkoituksenmukaisia. Työnantaja on vastuussa laitteiden oikeasta asennuksesta sekä suojalaitteista ja -merkinnöistä. Laitteiden käyttö ei saa aiheuttaa haittaa tai vaaraa niillä työskenteleville työntekijöille tai muille työpaikalla oleville henkilöille.

Koneet ja työvälineet on tarkastettava työturvallisuuden varmistamiseksi ennen ensimmäistä käyttöönottoa. Tämä on tehtävä myös uuteen paikkaan asentamisen tai turvallisuuden kannalta merkittävien muutostöiden jälkeen. Tarkastus on lisäksi suoritettava säännöllisin väliajoin ja tarvittaessa. Tarkastuksen suorittajan tulee olla tehtävään pätevä henkilö. Vaarallisen koneen, työvälineen tai muun laitteen tarkastuksen saa suorittaa valtuutettu asiantuntija. Kaikissa yritykseen hankittavissa koneissa ja laitteissa tulee olla CE-merkintä.

Pöytäsiirrelin turvallinen käyttö:

Pöytäsiirrelin käytössä tulee noudattaa laitevalmistajan käyttö-, asennus- ja turvallisuusohjeita. Ennen siirrelin käyttöä tulee tutustua käyttöohjeisiin ja varmistua, että koneen suojat ja henkilökohtaiset suojaimet ovat paikoillaan.

Ennen sahauksen aloittamista on varmistettava:

- terätyypin soveltuvuus laitteeseen ja työstettävään materiaaliin
- terä- ja sahaussyvyyden säätö
- siirrelinpöydän asento, suoruus ja tukevuus
- terän pyörimissuunta
- sahattavan kappaleen hyvä tuenta
- imuria käytettäessä imuletkun liitos sekä imurin toiminta
- virtakaapelin suojaus, mikäli se on kulkutiellä

Työntökahva on tärkeä ja sitä tulee käyttää viimeistään sahausken loppuvaiheessa, kun joudutaan viemään kädet lähelle terää. Mikäli kappale on kapea (syntyvän kappaleen leveys alle 12 cm), on työstettäessä käytettävä aina työntökahvaa. Sirkkelillä sahattaessa silmiensuojaimet estävät purun ja sahausjätteen kulkeutumisen silmiin. Hengityksensuojaimet estävät pölyn kulkeutumisen hengitysteihin. Sahattaessa tulee käyttää kuulonsuojaimia.

Kaasupuhaltimen turvallinen käyttö:

Nestekaasua käytettäessä on huolehdittava riittävästä ilmanvaihdosta. Kaasulaitteet tarvitsevat kaasun lisäksi palamisilmaa. Jolle sitä ole riittävästi, syntyy myrkyllistä häkää. Hyvin palava nestekaasuliekki on sininen. Jos liekkiin kärjet ovat keltaiset, poltin ei saa riittävästi ilmaa.

Kaasulaitteet tarkastetaan säännöllisesti. Letku- ja putkiliitosten tiiveyden voi tarkastaa sivelemällä saippualliuosta mahdollisiin vuotokohtiin tai taivuttelemalla letkua ja etsiä siitä murtumia. Letkujen suositeltava vaihtoväli on 5 vuotta ja paineensäätimen 10 vuotta. Polttimeen kertyvä pöly on puhdistettava säännöllisesti. Kaasupulloa säilytetään aina pystyasennossa. Kaasun käytön jälkeä muista sulkea pääsulkuventtiili.

8. Työmaan henkilöstötilat

Työmaiden henkilöstötilat tulee järjestää työministeriön päätöksen rakennustyömaiden henkilöstötiloista 977/94 mukaisesti. Henkilöstötiloilla tarkoitetaan työntekijöiden pukeutumista, peseytymistä, ruokailua sekä vaatteiden kuivaamista ja säilyttämistä varten varattuja tiloja ja käymälätiloja. Henkilöstötilat on suunniteltava ottaen huomioon tuleva työntekijämäärä, tilojen tarkoituksenmukainen sijoittelu, työmaan liikenne sekä muut tilojen käyttöön liittyvät seikat. Henkilöstötilojen sijoittaminen ja tarve on suunniteltava yhteistyössä mm. rakennuttajan kanssa. Jos työmaalla on pääurakoitsijana esim. rakennusyritys, tulee lattianpäällystysalan yrityksen varata työntekijöilleen tilat heidän sosiaalituloista, mikäli yritys ei järjestä omia tiloja työmaalle (Lattianpäällystysalan työehtosopimus 24 §).

9. Lattianpäällystäjän työterveys

(Työterveyshuoltolaki ja Lattianpäällystysalan työehtosopimus 26-27 §, 31 §)

9.1. Työterveyshuolto

Työnantajalla on velvollisuus järjestää työntekijöiden työterveyshuolto. Työnantajan tulee tehdä työterveyshuollon järjestämisestä kirjallinen sopimus työterveyshuollon palveluntarjoajan kanssa. Sopimus tai kuvaus tulee pitää työterveyshuoltolain 25 §:n mukaan työntekijöiden nähtävillä työpaikalla. Työnantajan tulee hankkia ja järjestää työterveyshuollon palvelut itse tai yhdessä toisten työnantajien kanssa terveyskeskukselta tai työterveyshuoltopalvelujen tuottamiseen oikeutetulta toimintayksiköltä tai henkilöltä.

Työntekijällä on velvollisuus osallistua terveystarkastukseen, joka työn vuoksi arvioidaan välttämättömäksi:

- erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavassa työssä tai työympäristössä;
- hänen työ- tai toimintakykynsä selvittämiseksi työstä aiheutuvien ja terveydentilaan kohdistuvien vaatimusten vuoksi.

Työnantajalla on velvollisuus antaa tarvittavat tiedot työterveyshuollon ammattihenkilöille ja asiantuntijoille työhön, työpaikkaan ja henkilöstöön liittyvistä olosuhteista. Sama velvollisuus velvoittaa myös työntekijää.

Työnantajalla on oltava työterveyshuollosta kirjallinen toimintasuunnitelma, jonka tulee sisältää työterveyshuollon yleiset tavoitteet sekä työpaikan olosuhteisiin perustuvat tarpeet ja niistä johtuvat toimenpiteet. Työpaikkakäynteihin ja muihin työterveyshuollon suorittamiin selvityksiin perustuen toimintasuunnitelmaa tulee tarkistaa vuosittain.

Lattianpäällystäjän alkutarkastus on pyrittävä tekemään ennen työn aloittamista, mutta se on kuitenkin tehtävä viimeistään kuukauden kuluessa työsuhteen aloittamisesta. Työn jatkuessa on määräaikaistarkastus toistettava 2 vuoden välein, jollei erityisistä syistä ole tarpeen suorittaa tarkastuksia useammin tai jollei työsuojeluviranomainen ole niitä määrännyt asetuksen perusteella tehtäväksi useammin (Vnp 1485/2011 4 §)

9.2. Työterveyskortti

(Valtioneuvoston asetus työntekijöiden työterveyskortista rakennustyössä 1176/2006)

Rakennusalan lakisääteisten terveystarkastusten seuranta ja toteuttamista varten otettiin käyttöön vuoden 2007 alusta lukien säädöspohjainen henkilökohtainen työterveyskortti.

Työterveyskortti on todiste tehdystä työterveystarkastuksesta ja muistutus seuraavasta tarkastuksesta. Uutta työntekijää palkatessaan työnantaja saa työterveyskortista tiedon edellisestä tarkastuksesta ja voi jättää työhöntulotarkastuksen teettämättä, jos edellinen tarkastus on vielä voimassa.

Työntekijän tulee pitää työterveyskortti mukanaan työmailla lakisääteisen työterveyshuollon tarkastusten toteamiseksi. Jos kortin tiedoissa on puutteita, tulee työntekijän oikaista ne viimeisimmällä työterveysasemallaan. Yrityksen ja sen työterveyshuollon toimintatavasta riippuen työntekijä tai työnantaja varaa seuraavan tarkastusajan tai työterveyshuolto kutsuu.

9.3. Ammattitaudit

(Ammattitautilaki)

Ammattitaudit ovat sairauksia, joiden pääasiallinen aiheuttaja on jokin työssä oleva fysikaalinen, kemiallinen tai biologinen tekijä. Tyypillisiä ammattitauteja lattianpäällystäjillä ovat erilaiset pölykeuhkosairaudet, ihottumat, polvien rasitusvammat.

Lähetee ammattitautitutkimuksiin perustuu työterveyshuoltoon perehtyneen lääkärin arvioon ja tutkittavan työolosuhdetietoihin. Lähetteen tutkimuksiin voi tehdä työterveyslääkäri, muun alan erikoislääkäri tai tutkittavan työolosuhteet ja terveydentilan tunteva terveyskeskus- tai yksityislääkäri. Tutkimuksiin tarvitaan tapaturmavakuutusyhtiön maksusitoumus. Työterveyslaitoksen tutkimuksissa kustannuksista vastaa työnantajan vakuutusyhtiö, jolta Työterveyslaitos pyytää maksusitoumuksen potilaan tutkimuksiin.

Ammattiastman korvauskäytäntö perustuu tapaturmalakiin ja korvataan kuten työtapaturma. Korvausten saaminen edellyttää E-lääkärinlausuntoa, josta käy ilmi, että astma voidaan osoittaa ammattiastmaksi eli että se on pääasiallisesti työssä esiintyneen ke-

miallisen tai biologisen altisteen aiheuttama ja syy-yhteys tämän altisteen ja sairauden välillä on todennäköinen.

9.4. Vakuuttamisvelvollisuus

Lakisäätäinen tapaturmavakuutus

Työnantajan on otettava työntekijöille tapaturmavakuutus, jos työnantajan teettämien työpäivien määrä kalenterivuoden aikana on yhteensä yli 12 päivää. Tapaturmavakuutuksen perusteella maksetaan korvausta työtapaturmista ja ammattitaudeista. Työtapaturmaksiksi rinnastetaan myös työmatkalla tapahtuneet tapaturmat. Tapaturmavakuutusmaksun suuruus vaihtelee työn vaarallisuuden ja yrityksen koon mukaan (0,4 % – 8,00 %). Jos ulkomaalaisella työntekijällä on lähettäjämaasta E101-todistus eli lähetetyn työntekijän tapaturmavakuutustodistus, työnantajan ei tarvitse sen voimassaoloajalta ottaa Suomesta vakuutuksia. Jos todistusta ei ole, työnantajan on hankittava lakisäätäinen tapaturmavakuutus suomalaisesta vakuutusyhtiöstä Suomessa työskentelyn alusta lukien.

9.5. Nuorten työntekijöiden erityissuojelu Lattianpäällystysalalla

Valtioneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallista ja vaarallisista töistä (475/2006) rajoittaa alle 18-vuotiaiden työskentelyä lattianpäällystäjinä. Asetuksen mukaan näitä töitä ovat mm:

- Työt, joissa esiintyy nuoren työntekijän ikään nähden liiallista räsitusta, huomattavaa vastuuta omasta tai toisen turvallisuudesta (esim. mattorullien siirtely)
- Yksintyöskentely, kun siihen liittyy ilmeinen tapaturman vaara (esim. ahtaissa säiliömaisissa tiloissa työskentely)
- Työ, jossa altistutaan haitallisesti myrkyllisille aineille, jotka voivat vaikuttaa ihmisen terveydelle pysyvästi (esim. epoksinnoitteet)

Nuorta työntekijää saa käyttää näihin töihin vain jos hänellä on ammatillinen perustutkinto tai hän on ammatillisessa koulutuksessa opettajan johdolla ja valvonnassa. Työn ja työolosuhteiden nuorelle työntekijälle aiheuttamaa terveyden vaurioitumisen vaaraa

arvioitaessa käytetään apuna työpaikan työterveyshuoltoa siten kuin erikseen säädetään.

Ennen vaarallisen työn aloittamista työnantajan tai, jos kysymyksessä on koulutukseen liittyvä työ, koulutuksen järjestäjän on yhteistoiminnassa työnantajan kanssa tehtävä siitä ilmoitus asianomaiselle työsuojeluviranomaiselle (www.tyosuojelu.fi). Ilmoitusta on täydennettävä, jos turvallisuuteen vaikuttavat olosuhteet muuttuvat olennaisesti työn aikana.

9.6. Tietosuoja

Yksityiselämän ja yksityisyyden perusoikeuksia työelämässä turvataan tietosuojaa koskevassa lainsäädännössä. Työnantajan on kerättävä henkilötiedot ensi sijassa työntekijältä itseltään. Jos työnantaja kerää tietoja muualta, on hänen hankittava siihen työntekijän suostumus. Työnantaja saa käsitellä työntekijän terveydentilatietoja työntekijän suostumuksella.

Työnantajalla on oikeus pyytää työtehtäviin valituilta työntekijältä huumausainetestiä koskeva todistus silloin, kun työtehtävien suorittaminen huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena voi esim. vaarantaa työntekijän tai toisen henkeä, terveyttä tai työturvallisuutta.

Työntekijällä on oikeus kieltäytyä testistä, mutta silloin työnantajan ei tarvitse solmia työsuhdetta. Jo solmitun työsuhteen aikana työnantaja voi velvoittaa työntekijän huumausainetestiin vain, jos hänellä on perusteltu epäily käytöstä.

Kameravalvontaa rajoittaa oma säännöstönsä. Kameravalvonta työpaikalla on sallittua ainoastaan mikäli tarkkailun tarkoituksena on:

- työntekijöiden ja muiden tiloissa oleskelevien turvallisuuden varmistaminen
- omaisuuden suojaaminen
- tuotantoprosessien asianmukaisen toiminnan valvonta
- turvallisuutta, omaisuutta tai tuotantoprosessia vaarantaneiden tilanteiden ennaltaehkäiseminen tai selvittäminen

MATTOTÖIDEN URAKKAHINNOITTELU

Urakkatöiden yleismääräykset

- 1) Urakkatyön aikana tehdyistä tunteista on pidettävä luetteloa ja tehdyt tunnit on viikoittain tarkistettava ja hyväksyttävä.
- 2) Työnantaja toimittaa tarvittavat työvälineet (lukuun ottamatta työntekijän omia työvälineitä) ja tarveaineet korjaustöissä työpaikalle ja uudisrakennuksissa kerrokseen sekä huolehtii, että ne ovat ilman eri käsittelyä työkuunnossa (kuten esim. liimat sopivassa lämpötilassa ilman lämmitystä).
- 3) Jos työntekijä joutuu siirtelemään irtaimistoa, huonekaluja ym. esineitä urakkatyönsä yhteydessä, on hänelle tästä työstä maksettava tuntipalkan mukainen palkka. Jos tällaisen siirron suorittavat toiset henkilöt ja urakkatyöntekijä joutuu sitä odottamaan, on myöskin odotusajalta maksettava tuntipalkan mukaan. Irtaimistoon kuuluvat myös sähköherrat, jääkaapit ym. vastaavat.
- 4) Milloin urakan yhteydessä joudutaan suorittamaan työtä, jota ei voida hinnoitella, maksetaan siitä 30%:lla korotettu tuntipalkka.
- 5) Asuttavissa ja käytössä olevissa tiloissa työskenneltäessä lisätään urakkahintoihin 20 % korotus. Ei koske tyhjennettyjä huonetiloja. Korotus koskee ainoastaan niitä töitä, jotka suoranaisesti vaikeutuvat esteen takia.
- 6) Erikoistyöstä, kuten esim. kuvion leikkaamisesta on sovittava korotus etukäteen tai viimeistään urakan alkaessa. Kuvioidusta matosta jouduttaessa sitä kuvioon sovittamaan, maksetaan 20 % korotus perushintaan. Sama lisä maksetaan myös asennettaessa mattoja tai laattoja kulmittain tai seinälinjasta poiketen vinottain.
- 7) Kapeiden alle 2,0 metrin käytävien lattianpäällystyksissä maksetaan lisähintaa 0,71 €/m² kohdissa 3,4 ja 11.
- 8) Laivatoissa maksetaan 30 % lisäys perushintoihin kaikissa töissä.
- 9) Työmäärällä tarkoitetaan työmäärää yhtä työntekijää kohti. Työmääriä yhteen laskettaessa otetaan kaikki päällysmateriaalit samanarvoisena huomioon.

- 10) Lattia- tai seinäpäällystettä asennettaessa maksetaan jokaisesta erillisestä päällystettävästä alasta vähintään 1 m² hinta.
- 11) 2-komponenttisella reaktioliimalla liimattaessa hintoja korotetaan mattotöissä 10 %:lla ja laattatöissä 20 %:lla.
- 12) Pientalokorotukseen oikeuttavat talotyypit ovat:
  - omakotitalot
  - paritalot
  - rivitalot
  - luhtitalojen 3-alinta kerrosta

Pölynhallinta

Työturvallisuus edellyttää töiden tekemistä mahdollisimman pölyttömissä olosuhteissa. Jos urakkatyötä tekevällä työntekijällä ei ole käytössään pölyttömään työskentelyyn soveltuvia työkaluja ja rakennusaineita joudutaan työstämään varsinaisen työalueen ulkopuolella, kuten kellarissa, pihalla tms., tästä urakkatyölle aiheutuvasta lisähaitasta, jota ei ole huomioitu hinnoittelussa, maksetaan paikallisesti sovittava korvaus.

1. Erikoistyöt ja erinäiset lisätyöt

101	Jos lattianpäällysteaine joudutaan taivuttamaan ylös tai alas niin, että se muodostaa jalkalistan tai vastaavan, maksetaan siitä taivutuksen ollessa enintään 30 cm, reuna puhtaaksi tehtynä, riippumatta käytettävästä liimasta:	1,48 €/jm
	Life Line matolla tehtäessä hinta on 12 % suurempi.	
102	Lisäksi maksetaan kulmista taivutuksen ollessa enintään 30 cm hitsattuna, nauhalla, lämmitettävällä tai itsekovettuvalla tahnulla	1,02 €/kpl
103	Päällystettävistä luukuista ja maton alas taivutuksesta lattiakaivoissa sekä WC-pytyn poistoputkesta ennen pytyn asennusta, lattiakaivojen, pilarien, mattosyvennysten, ym. puhtaaksileikkaus maksetaan	1,22 €/kpl
104	Jos lattian päällysteaine joudutaan yhtenä kappaleena vetämään ovi- tai muun päällystysainetta kapeamman aukon lävitse, maksetaan jokaiselta läpivedolta, kun läpivedettävän vuoden kokonaispituus on yli 5 jm.	4,64 €/kpl

105	Kaikesta puhtaaksileikkauksesta neula-, huopa-, kumi-, muovi- ja linoleumimattojen ja -laattojen asennuksessa maksetaan	0,40 €/jm
106	Koristeraita levytöissä työpaikalla leikattuna perushinnan lisäksi	1,16 €/jm
107	Tehdasvalmisteiset kumi-, muovi- ym. koristeraidat	0,27 €/jm
108	Sama työpaikalla leikattuna	0,56 €/jm
108	Maksetaan kaikista putkista, tukiraidoista ym. samankaltaisista haitoista, jotka edellyttävät ylimääräistä leikkausta:	0,24 €/kpl
109	Huonetiloissa, joihin ei asenneta kynnyksiä, maksetaan mattojen ja laattojen sovittamisesta	1,28 €/kpl
110	Muovi- ja linoleumimattojen ja laattojen saumojen sekä reunojen hitsaus nauhaa tai lämmitettävää tahnaa käyttäen. Nauhahitsauksiin sisältyvät seuraavat työvaiheet: pusku-saumaus tiiviiksi, tarvittaessa läpileikaten, hitsausuran leikkaus, sauman hitsaus ja ylimääräisen hitsausnauhan poisto. Monikulmaiset laatat eri sopimuksen mukaan.	
		yli 200 jm alle 200 jm
	a) huonetilat käsiuraajalla	0,75 €/jm 0,95 €/jm
	b) huonetilat sähköuraajalla	0,68 €/jm 0,83 €/jm
	c) nestehitsaus	0,46 €/jm 0,46 €/jm
	d) linoleumi, kumimatot ym. sähköuraajalla	0,94 €/jm 1,18 €/jm
	e) hitsausnauman ehostus	0,46 €/jm 0,46 €/jm
	f) oviaukon hitsaus	1,13 €/kpl 1,13 €/kpl
	g) Life line maton hitsaus	0,79 €/jm 0,98 €/jm

2. Tasoitustyöt

Elementti- ym. lattioissa esiintyvien suurempien epätasaisuuksien oikomisesta sovitaan erikseen.

Minkäänlainen siivous ja tasoitettujen pintojen hionta eivät sisälly yksikköhintoihin. Osittain tasoitusta on, kun tasoitettavasta lattiasta, tasoitetaan vähintään 5 % ja enintään 30 %, ovella tai vastaavalla erikseen rajoitetusta huonetilasta.

Kampalastatasoitusta vaadittaessa sovitaan lisähinta paikallisesti.

		yli 200 m ²	alle 200 m ² sekä pientalot
		€/m ²	€/m ²
202	Tasoitus kerran yli	0,60	0,64
203	Tasoitus kerran yli, kylpyhuoneessa, WC:ssä ja porrastasossa, tason ollessa enintään 20 m ²	0,86	0,93
204	Liimaus eristeeksi tasoitteen alle ja väliin	0,33	0,35

Oman tasoituksen hiominen ja imurointi tai lakaisu

Työ käsittää vain oman tasoitustyön hiomisen ja siitä aiheutuvan pölyn imuroinnin tai lakaisun.

		yli 200 m ²	alle 200 m ² sekä pientalot
		€/m ²	€/m ²
207	Hionta	0,33	0,44
208	Imurointi tai lakaisu	0,27	0,33
209	Porrastasojen ja kosteiden tilojen oman tasoituksen hionta	0,50	0,50
210	Porrastasojen ja kosteiden tilojen imurointi tai lakaisu	0,38	0,38

3. Linoleumtyöt

Linoleumin ja vaahtomuovipohjaisen linoleumin kiinnitys liimattuna ja jyrättyinä kokonaan alustaan:

		yli 200 m ²	alle 200 m ²	Pientalot yli 200 m ²
		€/m ²	€/m ²	€/m ²
301	Linoleumin paksuus alle 4 mm	1,63	2,26	2,04
302	Korkmentin tai vastaava kiinnitys liimaten alustaan	0,76	1,11	0,95
3.a	Milloin mattoa saumattaessa määrätään leikkaamaan molemmat reunat, maksetaan korotusta 6 %.			

4. Muovi-, kumi- ja vastaavien mattojen kiinnitys

Kiinnitys liimattuna suoraan alustaan yksipuolisella liimalla

		yli 200 m ²	alle 200 m ²	Pientalot yli 200 m ² enintään
		€/ m ²	€/ m ²	€/ m ²
401	Maton paksuus 1,6 mm	1,27	1,91	1,59
402	3,0 mm	1,40	2,02	1,69
403	Kivisiä tai metallisia kitka-aineksia sisältävät matot, joiden leikkaaminen ja käsitteleminen normaalia vaikeampaa, maton paksuus enintään 3,0 mm	1,61	2,30	1,93
403.a	Kivisiä tai kitka-aineksia sisältävien mattojen hitsaustöissä korotetaan perushintoja 20%			
4. a	Vaadittaessa jyräystä, maksetaan jyräyksestä	0,16 €/ m ²		
4. b	Kumimattojen kiinnityshinnat ovat 10 %-ia muovimattoja korkeampia			
4.c	Life Line maton kiinnityshinnat on 4 % muovimattoja korkeampia			

5. Huopa-, korkki-, lasikuitu- ja vaahtomuovipohjaiset muovimatot

Hinnat sisältävät saumat nestehitsattuna sekä kynnöksettömän oviaukon nestehitsauksen ja irtosovituksena asennettaessa teippaukset ja ”remppekynnyksen” asennukset.

Matonpaksuus enintään 3 mm.

		yli 200 m ²	alle 200 m ²	Pientalot yli 200 m ²
		€/ m ²	€/ m ²	€/ m ²
501	Liimattuna	1,37	1,88	1,65
502	Irtosovituksena	1,25	1,70	1,50

6. Muovi-, kumi- ja korkkilaattojen kiinnitys

Hinta tarkoittaa neliön mallisia laattoja.

Eri kokoisista ja pienikokoisista laatoista, joiden yksittäinen pinta-ala on alle 0,09 m² maksetaan 10 % korotus.

Liimattuna ja jyrättynä suoraan betoni- ja vastaavaan alustaan:

		yli 200 m ²	alle 200 m ²	Pientalot yli 200 m ²
		€/ m ²	€/ m ²	€/ m ²
601	Muovilaatta (30 x 30 cm)	1,48	2,21	1,81
602	Korkkilaatta	1,62	2,40	1,99
603	Muovi-, kumi- korkki- sekä Life Line laatta (50 x 50 cm)	1,45	2,21	1,77
604	Vinyylilaatta (leveys vähintään 90 mm)	1,67	2,57	2,04
6. a	Mikäli kahden tai useamman värisestä laatasta ladotaan kuvio, korotetaan hintoja 15 %. (Ei koske shakkikuviota.)			
6.c	Kumilaattojen kiinnityshinnat ovat 10 %:ia korkeampia kuin muovilaatan (601 ja 603.)			

7. Vesitiivyyttä vaativat märkätilat

Matto mitataan matonpintaa pitkin ylösnoston yläreunasta ylösnoston yläreunaan. Ylösnoston kulmiin aiheuttamia leikkauksia ei vähennetä pinta-alasta.

M²-hinnat sisältävät urakkahinnoittelussa määrätyt erikois- ja erinäiset lisätyöt, ei kuitenkaan lattiassa olevien syvennysten tai korokkeiden aiheuttamaa haittaa.

701	Asuntojen sauna-, kylpyhuone-, WC- ja muut vastaavan kokoiset tilat	6,69 €/m ²
701.a	Tehtäessä kivi- tai metallisia kitka-aineita sisältävällä matolla	8,02 €/m ²
702	Ilmastointikonehuoneet, laboratoriot ja muut vastaavan kokoiset tilat	3,88 €/m ²
702.a	Tehtäessä kivi- tai metallisia kitka-aineita sisältävällä matolla	4,66 €/m ²
7.d	Mikäli maton reuna joudutaan ujuttamaan valmiiksi paneloidun seinän alle, maksetaan	0,32 €/jm
7 e.	Life Line matolla tehtäessä kohtien 701 ja 702 kiinnityshinnat on 12 % korkeampia	

8. Muovimattojen seinille kiinnittäminen

Vesikalusteettomissa KH ja WC tiloissa, yksipuolisella liimalla ja nestesaumauksella, matoituskorkeus enintään 280 cm.

M²-hinnat sisältävät muut paitsi alla mainitut haitat ja lisät.

		yli 200 m ²	alle200 m ²	Pientalot yli 200 m ²
		€/ m ²	€/ m ²	€/ m ²
801	Laminoidut ja yksiaineiset	4,50	4,50	4,50
802	Laminoidut ja yksiaineiset nauhahitsauksella	4,78	4,78	4,78
803	Pehmeät ja huokoiset muoviset seinäpäällysteet leveys alle 110 cm	3,01	3,93	3,76
804	Lasikuitu, paperi- tai vastaavapohjaiset leveys alle 110 cm ja paksuus enintään 1 mm	4,07	4,97	5,07
805	Seinän matoitustyössä erillisenä työnä suoritettava, alustasta johtuva alus- liimaus	0,39	0,39	0,39

Haittakorvaukset:

8.a Korotukset hintoihin
801 ja 802 kannatin-
rautojen ymp. leikkaus 1,12 €/kpl

8.b Korotukset hintoihin
803 ja 804

* Vesikalusteiden paikoillaan ollessa korotetaan hintoja 10%.

* Kuvion sovitukselta korotetaan hintoja 15 %:lla.

9. Porrastasot ja askelmat

Porrastasoissa askeliin päätyvältä reunalta hinnoitellaan askelman pituinen ja levyinen osa porrastason askeleiden mukaisesti. Vastaava neliömäärä vähennetään tasosta. Vesi- ja kulmalistoihin tehtävää puhtaaksileikkausta ei huomioida porrastasoissa.

	Askelman, päällisen, kulman ja rinnan työt:	
901	Tasointus	1,19 €/jm
902	Kumi tai muovilaatan kiinnitys	6,67 €/jm
903	Muovi-, kumi- tai linoleumi-maton kiinnitys	6,14 €/jm
904	Neulehuopa- tai kokolattiamatto kiinnitys	4,40 €/jm
905	Kuminen askelpäällystys	1,93 €/jm
906	Muovi- tai linoleumi-askelpäällys	2,13 €/jm
907	Muovilaatta askelpäällys	2,36 €/jm
908	Muovimaton kiinnitys porrastasaan	3,60 €/m ²
908b	Linoleummaton kiinnitys porrastasaan	3,77 €/m ²
910	Muovilaattojen kiinnitys porrastasaan	3,70 €/m ²
911	Askelrinta, kumi, muovi tai linoleumi	2,03 €/jm
912	Askelrinta, muovi- tai kumilaatasta	2,36 €/jm
913	Tehdasvalm. yhdistetty askelpäällys ja kulmalista	3,05 €/jm
914	Tehdasvalm. askelrinta	1,75 €/jm
915	Askelten jalkalista, tehdasvalm. kuminen tai muovinen	2,52 €/jm
	Sama työpaikalla leikattuna	2,62 €/jm
916	Askelten jalkalistan jiirin leikkauksesta	0,71 €/kpl
917	Askeleen päässä oleva vesilista	1,01 €/kpl
918	Putkista, tukirauhoista ja kaidekiinnikkeistä	0,34 €/kpl
9.a	Kierreportaissa kohtien 901–907 yksikköhintoja korotetaan 10 %:lla.	
9.b	Kivi- ja kitka-aineksia sisältävien mattojen asennuksessa (porrastasojen, askelatasojen ja askelrintojen) ja hitsaustöissä korotetaan perushintoja 20 %.	

10. Käsijohde, jalkalista- ym. listatyöt

1001	Askeleen muovinen tai kuminen kulmalista	2,57 €/jm
1002	Muovinen tai vastaava vesilista	2,09 €/jm
1003	Kulmalistan, vesilistan ja käsijohteen jiirin leikkaus	1,00 €/kpl
1004	Kulmalistan ja vesilistan jiirin hitsaus	0,69 €/kpl
1005	Muovisen käsijohdelistan kiinnitys	1,07 €/jm
1006	Käsijohdelistan jiirin ja pään hitsaus ja hionta	1,26 €/kpl
1007	Kulmasuojalistan kiinnitys	1,77 €/jm
1008	Jalkalista vakiomalli alle 80 mm muovi tai kumi	0,96 €/jm
1008b	Jalkalista vakiomalli 81–100 mm muovi tai kumi	1,20 €/jm
1008c	Jalkalista vakiomalli 101–150 mm muovi tai kumi	1,80 €/jm
1009	Muovisen tai kumisen liukuesteen (uraan) asennus	1,23 €/jm
1010	Muovisen tai kumisen kynnyksen sovitus ja kiinnitys alle 160 mm	3,34 €/kpl
1011	Mattolistan kiinnitys (ei jalopuu)	0,37 €/jm
1012	Hitsattava jalkalista , muovi	4,14 €/jm
1013	Hitsattava jalkalista, kumi Life Line jalkalistan hinnasta sovitaan paikallisesti Lisähinta sovitaan paikallisesti, jos huoneessa on kulmia poikkeuksellisen paljon	4,45 €/jm

Haittakorvaukset:

- 10.a Jalkalistojen kiinnityksestä portaiden kerros- ja lepotasoihin maksetaan 20 %:n korotus.

11. Nukkamatot ja tekstiililattiapäällysteet

Kutomalla tai tuftaamalla tehdyt ja muut tekstiilimatot (kuten nylonlattiahuovat ja vastaavat)

Liimaten tai irtosovitukseksi teipaten:

		yli 200 m ²	alle 200 m ²	Pientalot yli 200 m ²
		€/ m ²	€/ m ²	€/m ²
1101	30–130 cm	1,37	1,95	1,71
1102	Yli 131 cm	1,33	1,91	1,66
1104	Tekstiililaatta (50 x 50cm ja suuremmat) kiinnitys liimaamalla tai tarra-kiinnityksellä			1,48 €/m ²
1104b	Tekstiililaatta hallitiloissa ja yhtenäisissä lattioissa (yli 200 m ²)			1,32 €/m ²
11.b	Sauman leikkaus jos molemmat reunat joudutaan leikkaamaan erikseen, lisämaksu (ei koske neulahuopamattoja)			0,15 €/jm
	Pöytäkirjamerkintä: Kokolattiamattojen ja neulahuopamattojen sovituksesta maksetaan silloinkin, kun teippausta ei tarvitse suorittaa.			0,80 €/m ²
	Laattojen kiinnitys ilman teippausta Em. hintoihin sisältyvät kaikki työehtosopimuksessa mainitut korotukset.			1,12 €/m ²

12. Pingoitustyöt

4.03	Kiinnitys pingottamalla reunat naulaten	1,96 €/m ²
4.04	Kiinnitys pinnoittamalla reunat liimaten	2,53 €/m ²

Saumatyöt ja niihin verrattavat

4.05	Sauman ompelu käsin 5 mm tikein	2,42 €/jm
4.06	Saumausnauhalla	
	a) yksipuolisella liimalla	0,82 €/jm
	b) kaksipuolisella liimalla	1,56 €/jm
	c) liimateipillä	0,42 €/jm
	d) lämpöteipillä	0,82 €/jm
4.07	Poikkisauma purkaantuissa mattolaaduissa sekä päätyjen varmistus liimalla ennen saumausta:	
	a) nauhalla + yksipuolinen liima (latex)	1,56 €/jm
	b) nauhalla + kaksipuolinen liima (latex)	2,08 €/jm
4.08	Poikkisauma purkaantumattomissa mattolaaduissa:	
	a) nauhalla + yksipuol. liima	0,82 €/jm
	b) nauhalla + kaksipuol. liima	1,56 €/jm
	c) liimateipillä	0,42 €/jm
	d) lämpöteipillä	0,82 €/jm
4.09	Maton reunan varmistaminen liimalla 5–10 cm:n leveydeltä ennen leikkausta	0,29 €/jm
4.10	Reunan liimaaminen nukan lähdön estämiseksi	0,29 €/jm
4.11	Muovipohjaisen maton saamaaminen hitsaamalla	1,46 €/jm
4.12	Alustaan kokonaan liimattavan purkaantuvan maton poikkisaumaus, johon sisältyy reunojen varmistus ennen kiinnitystä	1,01 €/jm
	Kuviolisät:	
	a) liimattavissa matoissa 10 %:n korotus perushintoihin (m ² - ja ymp. hintaan)	
	b) pingotettavissa matoissa 15 % korotus saumaukseen ja pingotukseen	

- 5. Villa- ym. Tekstiilimattojen pingoitus piikkilistain varaan ja siihen liittyvät työt**
Perushinnat
- 5.01 Piikkilistan kiinnitys:
- a) puulattiaan naulaten 0,31 €/jm
  - b) betonilattiaan teräsnauloin 0,64 €/jm
  - c) betonilattiaan kontaktiliimalla (pätkitys) 1,13 €/jm
  - d) betonilattiaan proppaamalla 10–12 cm:n välein 1,93 €/jm
- 5.02 Päätykiskojen kiinnitys
- a) puulattiaan ruuvaamalla 0,57 €/jm
  - b) betonilattiaan proppaamalla + ruuvit 1,89 €/jm
  - c) jiirin teko pokattavassa kiskossa 1,37 €/jm
- 5.03 Päätylistojen, saumalistojen ym. vastaavien kiinnitys
- a) puulattiaan ruuvaamalla 0,57 €/jm
  - b) betonilattiaan proppaamalla + ruuvit 1,97 €/jm
  - c) ruuviuran muovisen peitelistan upotus 0,90 €/jm
  - d) jiirien teko 0,57 €/jm
- 5.04 Alumiininen taittoprofiili (Gripperedge):
profiilin kiinnitys piikkilistan alle ja maton reunan taitto profiilin alle 0,45 €/jm
- 5.05 Proppaus erillistyönä:
reikien poraus ja proppujen upotus betonilattiaan (10-15 cm:n välein) 1,12 €/jm
- 5.06 Alusmaton sovitus ja kiinnitys:
- a) irralleen, saumoista kohdittain teipillä 0,39 €/m²
  - b) puulattiaan, kiinnitys liitinhakasilla 0,41 €/m²
  - c) betonilattiaan osittain liimaamalla 0,53 €/m²
- 5.07 Maton pingotus kaikissa töissä 1,37 €/m²
Haittakorvaukset:
- 5/1 Pienen työn lisät erillisissä työkohteissa:
Lasketaan seuraaville perushinnoille:
- a) piikkilistat
  - b) päätykiskot ja taittoprofiili

c) alusmatot

d) pingotus

Yhteensä alle 81 m² + 5 % perushintaan

Yhteensä alle 64 m² + 10 % korotus perushintaan

Yhteensä alle 49 m² + 20 % korotus perushintaan

Yhteensä alle 36 m² + 30 % korotus perushintaan

Yhteensä alle 25 m² + 45 % korotus perushintaan

Yhteensä alle 16 m² + 60 % korotus perushintaan

Yhteensä alle 9 m² + 75 % korotus perushintaan

Yhteensä alle 4 m² + 90 % korotus perushintaan

5/2 Isot erilliset huonetilat.

Hankaluuslisä isoissa erillisissä huonetiloissa, joissa mattojen pingotus on normaalia hankalampi:

Huonetilat

yli 100 m² korotus pingotushintaan + 15 %

yli 121 m² korotus pingotushintaan + 20 %

yli 144 m² korotus pingotushintaan + 30 %

yli 169 m² korotus pingotushintaan + 40 %

yli 196–288 m² korotus pingotushintaan + 50 %

yli 289 m² korotus pingotushintaan + 60 %

yli 324 m² korotus pingotushintaan + 70 %

Suuremmat tilat eri sopimuksen mukaan

5/3 Läpiveto:

Jos matto joudutaan asentamaan yhtenä kappaleena kahteen lattiaan läpi kynnyksettömän oviaukon maksetaan läpivedolta

4,35 €/kpl

5/4 Sähköasiat:

Jos matto lattiassa olevan sähkörasian takia on pingottamisen jälkeen leikattava puhki ja reunat upotettava rasiaa ympäröivän piikkilistan taakse, maksetaan siitä

0,86 €/kpl

5/5 Tanssilattia:

Keskellä lattiaa olevan tanssitilan kiertäminen ympäri matolla, lisähinta ympärysmittan juoksumetrimäärään

0,86 €/jm

5/6	Pilarit ja vastaavat: Keskellä lattiaa olevat pilarit, kiinteät kalusteet ja vastaavat esteet sikäli, kun este aiheuttaa maton halkaisemisen ja uudestaan saumaamisen tai saumaamisen erikseen esteen takana olevalta osalta tai muulla tavalla huomattavasti hidastaa työn edistymistä, maksetaan vaikeuslisä kultakin esteeltä erikseen	6,11 €/kpl
5/7	Porrasaukot: Porrasaukoissa olevat tukiraudat eri sopimuksen mukaan Porrastyöt	
5.08	Puuaskel piikkilistoilla	5,10 €/jm
5.09	Kiviaskel piikkilistoilla	5,93 €/jm
5.10	Kokonaan kontaktiliimalla	
	– askel	1,69 €/jm
	– rinta	1,69 €/jm
5.11	Yksipuolisella liimalla	
	– askel	1,27 €/jm
	– rinta	1,27 €/jm
	Kierreportaat 20 % korotus.	

PARKETTITÖIDEN URAKKAHINNOITTELU

Urakkatöiden yleismääräykset

- 1) Urakkatyön aikana tehdyistä tuntitöistä on pidettävä luetteloa ja tehdyt tunnit on viikoittain tarkistettava ja hyväksyttävä.
- 2) Työnantaja toimittaa tarvittavat työvälineet (lukuun ottamatta työntekijän omia työvälineitä) ja tarveaineet korjaustöissä työpaikalle ja uudisrakennuksissa kerrokseen. Mikäli työntekijä siirtää tarvikkeita enemmän kuin yhden kerrosvälän tai portaasta toiseen, on hänelle tästä työstä maksettava tuntipalkan mukainen palkka.
- 3) Jos työntekijä joutuu siirtelemään irtaimistoa, huonekaluja ym. esineitä urakkatyönsä yhteydessä, on hänelle tästä työstä maksettava tuntipalkan mukainen palkka. Jos tällaisen siirron suorittavat toiset henkilöt ja urakkatyöntekijä joutuu sitä odottamaan, on myöskin odotusajalta maksettava tuntipalkan mukaan. Irtaimistoon kuuluvat myös sähköherrat, jääkaapit ym. vastaavat.
- 4) Milloin urakan yhteydessä joudutaan suorittamaan työtä, jota ei voida hinnoitella, maksetaan siitä 30%:lla korotettu tuntipalkka.
- 5) Asuttavissa ja käytössä olevissa tiloissa työskenneltäessä lisätään urakkahintoihin 20 % korotus. Ei koske tyhjennettyjä huonetiloja. Korotus koskee ainoastaan niitä töitä, jotka suoranaisesti vaikeuttavat esteen takia.
- 6) Milloin urakan yhteydessä joudutaan suorittamaan työtä, jota ei voida hinnoitella, maksetaan siitä 30 %:lla korotettu tuntipalkka.
- 7) Pohjajaliiman, nopeasti kuivuvan lakan, puhdistetulle betonipinnalle levitetyn tasoitteen tai muun nopeasti kuivuvan aineen kuivumisai-ka kuuluu urakka-aikaan. Mikäli työkohte on niin pieni, että työntekijä kuitenkin erikseen joutuu odottamaan tasoitteen tai pohjustusliuoksen kuivumista, on hänen ilmoitettava tästä välittömästi työnantajalle. Jollei työnantaja ole osoittanut tai osoita muuta työtä, maksetaan kuivumisen odotuksesta tuntipalkan mukaan.
- 8) Määriteltäessä työkohteen työmäärää lasketaan yhteen päällystettävät pinta-alat.
- 9) Jos yhtenäisen tehtäväpinta-ala on yli 200 m², alentavat hinnoittelussa olevat yli 200 m² perushinnat 10 % tämän pinnan osalta.
- 10) Jos kuitenkin yhtenäisen yli 200 m² suuruisen pinta-alan katkaisee liukuoven kiskot tai joku vastaava este, voidaan sellaisen haitan korvaamisesta sopia erikseen.

- 11) Jos työmäärä yksittäisessä erillisessä työkohteessa on alle 30 m², korotetaan hinnoittelussa olevia alle 200 m² koskevia perushintoja. Mikäli työ on 10 m² tai sen alle, on korotus 60 % ja mikäli työ on yli 10 m², mutta alle 30 m² maksetaan korotus seuraavan taulukon mukaan.

Työmäärä	Korotus	Työmäärä	Korotus
10 m ²	60 %	21 m ²	18 %
11 m ²	55 %	22 m ²	16 %
12 m ²	50 %	23 m ²	14 %
13 m ²	45 %	24 m ²	12 %
14 m ²	40 %	25 m ²	10 %
15 m ²	35 %	26 m ²	8 %
16 m ²	32 %	27 m ²	6 %
17 m ²	29 %	28 m ²	4 %
18 m ²	26 %	29 m ²	2 %
19 m ²	23 %	30 m ² tai yli	0 %
20 m ²	20 %		

- 12) Työkohteella tarkoitetaan uudisrakennustöissä kerros- ja rivitaloyhtiöitä tai saman rakennuttajan teettämää omakotitaloryhmää, jossa työ voidaan suorittaa yhtäjaksoisesti. Työkohteella tarkoitetaan korjaustöissä asuntoyhtiötä tai yksittäistä liike- tai vastaavaa rakennustyökohdetta, jossa työ voidaan suorittaa yhtäjaksoisesti.
- 13) Mikäli kuitenkin yli 200 m²:n työkohteessa työmäärä yhtä työntekijää kohden jää alle 100 m²:n sovelletaan alle 200 m²:n hintoja.
- 14) Lattiasa olevista luukuista (mm. atk-luukut) ja pilareista sovitaan lisähinta paikallisesti.

Pölynhallinta

Työturvallisuus edellyttää töiden tekemistä mahdollisimman pölyttömässä olosuhteissa. Jos urakatyötä tekevällä työntekijällä ei ole käytössään pölyttömään työskentelyyn soveltuvia työkaluja ja rakennusaineita joudutaan työstämään varsinaisen työalueen ulkopuolella, kuten kellarissa, pihalla tms., tästä urakatyölle aiheutuvasta lisähaitasta, jota ei ole huomioitu hinnoittelussa, maksetaan paikallisesti sovittava korvaus.

Parkettitöiden urakkahinnoittelu

1. Parketin kiinnitykset		yli 200 m ²	alle 200 m ²
		€/m ²	€/m ²
1.1.	Pohjaliiman valmistus ja levitys tai primerin levitys	0,36	0,36
1.2.	Mosaiikkiparketin kiinnitys parketti- verkolla tai reikäpaperilla	2,49	2,81
1.2.a	Ohutsauvaparketin kiinnitys parketti- verkolla tai reikäpaperilla	3,10	3,51
1.3.	Mosaiikkiparketin kiinnitys kulmittain tai vinottain	4,34	4,75
1.3.a	Ohutsauvaparketin kiinnitys kulmittain tai vinottain	5,39	5,94
1.3.b	Mosaiikkiparketin kiinnitys englantilaiskuviolla	3,72	4,11
1.3.c	Ohutsauvaparketin kiinnitys englantilaiskuviolla	4,11	4,49
1.4.	Mosaiikkiparketin kiinnitys, valmis suomumalli	4,68	5,04
1.4.a	Ohutsauvaparketin kiinnitys valmis suomumalli	5,73	6,29
1.4.b	Ohutsauvaparketin kiinnitys yksinkappalein	7,37	8,84
1.5	Paperin poisto	0,61	0,61
1.6	Sauvaparketin kiinnitys puu- tai puulevylustalle, sauvankoko 340 x 68 mm tai suurempi	11,06	11,28
1.6.b	Sauvaparketin kiinnitys konenaulamilla	8,72	8,94
	Lisähinnat kohtaan 1.6.		
	Sauvakoko pienempi kuin 340 x 68 mm	2,33	2,33
	Sauvakoko pienempi kuin 340 x 68 (alle 50 m ² kohteet)	3,02	3,02
	Sauvat ilman naulanreikiä	0,50	0,50
	Suomumalli	0,71	0,71
	Ruutumalli seinän linjassa	0,33	0,33
	Ruutumalli vinottain tai kulmittain	0,71	0,71

- 1.2 Linjan mittaus, linjalankojen veto tai linjalautojen asennus, liiman sekoitus ja levitys, parketin kiinnitys ja reunasauvojen sahaus, rikkinäisten tai vajaiden säleiden vaihto.
- 1.2.a ”
- 1.3 ”
- 1.3.a ”
- 1.3.b ”
- 1.3.c ”
- 1.4 ”
- 1.4.a ”
- 1.4.b Lisäksi sisältää myös painotuksen
- 1.5 Kostuttamalla ja/tai lämmittämällä
- 1.6 Linjan mittaus, linjalankojen veto tai linjalautojen asennus, liiman sekoitus ja levitys, parketin kiinnitys ja reunasauvojen sahaus, käsinaulaus
- 1.6.b Samat työvaiheet kuin edellä paitsi konenaulaus.

1.7.	Lamelliparketin kiinnitys		
	1) Uivat lattiat	3,53	3,85
	2) Alas koolaukselle, puu- tai puu-levylattiaan kiinnitys	3,75	3,94
	3) Kauttaaltaan alustaan liimaamalla	6,67	7,36
	4) Kiinnitys lukkopontilla tai laminaatilla	3,22	3,53
	Saneerauskohteissa maksetaan liimattavan hinta		
1.7.a	Kuten 1.7., mutta vinottain tai kulmittain asennettuna lisähinta	1,73	1,73
1.7.b	Kuten 1.7., mutta lisähinta 12 %:ia kun laudan leveys alle 140 mm.		
1.8.	Lisähinta hollantilais- ja ruutumallisen lamelliparketin kiinnitys	0,50	0,50
	Karmin loveamisesta lisähinta kohtiin 1.2.,1.3.,1.4.,1.6.,1.7 ja 1.8. oviaukkoa kohti/karmi	1,69	1,69
1.9. a	2-kerrosparketin kiinnitys sauvakoko alle 90 x 900 mm	7,34	7,98
1.9. b	2-kerrosparketin liimaus suuremmat sauvakoot	6,99	7,52
1.11	Valmiin sauvaparketin kiinnitys alustaan liimattuna	8,57	9,52
1.12.	Lisähinta 2-kimponentti polyuretaaniiliiman käytöstä	0,35	0,35
1.13	Monitoimiparketin kiinnitys, paksuus enintään 25 mm		3,31
1.14	Lattialankun kiinnitys alustaan liimaamalla, naulaamalla tai ruuvaamalla		9,51
1.15	Valmiin lattialankun kiinnitys alustaan liimaamalla, naulaamalla tai ruuvaamalla		9,51
	<i>Kiinnitys painoilla:</i> Hinta sisältää painojen siirrot samassa kerroksessa, kun riittävä määrä painoja on toimitettu työkohteen välittömään läheisyyteen. Painojen siirto kerroksesta toiseen tai eri portaaseen ei kuulu hintaan.		
1.16.	Lisähinnat seinänvierustoista, jos jalkalistoja ei asenneta:		
1.16.a	Lauta/lankku	1,01 €/jm	
1.16.b	Sauvaparketti	1,51 €/jm	
1.17.	L-Listan asennus liikuntasamaan	1,01 €/jm	
1.18.	L-Listan asennus oviaukkoon (työ sisältää listan upotuksen alustaan)	2,52 €/kpl	

- 1.7 Muovikalvon levitys, eristyspahvin tai korkkiraehuovan levitys, liiman sively pontteihin, lautojen asennus (tiivisti tuurnalla lyöden) ja reunalautojen sahaus, viimeistelykittaus, liimatahrojen ja työjälkien poisto.
  - 1.7.3 Lähtölinjojen mittaus ja asennus, liiman sekoitus ja levitys, lautojen asennus ja reuna- sekä läpivientisahaukset ja poraukset. Tarvittava painojen tai puristimien asennus ja poisto. Viimeistelykittaus, työjälkien ja liimatahrojen poisto.
  - 1.7.4 Muovikalvon levitys, eristyspahvin tai korkkiraehuovan levitys, lautojen asennus, reunalautojen sahaus, viimeistelykittaus ja työjälkien poisto.
  - 1.7.a Työvaiheet samat kuin kohdassa 1.7.
-
- 1.9 Lähtölinjojen mittaus, liiman sekoitus ja levitys, parketin asennus ja reunojen- sekä läpivientien sahoukset ja poraukset. Viimeistely kittaukset ja liimatahrojen poisto. Omien työjälkien poisto.
  - 1.10 Kuten lamelliparkein kohta 1.7, mutta valmistajan ohjeet huomioiden
-
- 1.11 Lähtölinjojen mittaus, linjalautojen asennus, liiman sekoitus ja levitys, parketin kiinnitys, reunasauvojen- sekä läpivientien sahoukset ja poraukset, konenaulaus. Viimeistely kittaus ja liimatahrojen poisto. Omien työjälkien poisto.

2. Alustatyöt

	yli 200 m ² €/m ²	alle 200 m ² €/m ²
2.1. Lastu, rima tai vanerilevyn kiinnitys puualustaan liimalla tai naulaamalla	1,67	1,95
2.2. Lastu, rima tai vanerilevyn kiinnitys betonialustaan liimaamalla ja naulaamalla	2,03	2,34
2.3. Lastu, rima tai vanerilevyn kiinnitys betonialustaan liimalla ja proppaamalla	3,75	4,15
2.4. Lastu-, rima- tai vanerilevyn kiinnitys puu- tai puulevyalustaan liimaamalla tai koneellisella ruuvinvääntimellä	2,67	3,14
2.5. Lastu-, rima- tai vanerilevyn kiinnitys betonialustaan holkki- tai lyöntiankkurilla	3,39	3,88
2.6. Lastu-, rima- tai vanerilevyn kiinnitys betonialustaan kaasukäyttöisellä tai vastaavasti toimivalla naulaimella	2,78	3,27
2.6.a Lisähinta kohtiin 2.1–2.6 levyt vinottain tai kulmittain	0,80	0,80
2.6.b Lisähinta kohtiin 2.1–2.6, kun levyn paksuus yli 15 mm	0,58	0,58
2.7. Ääneneristyskorkin kiinnitys	0,89	1,07
2.8. Tasoitus kerran yli	0,60	0,64
2.9a Hionta	0,33	0,44
2.9b Imurointi tai lakaisu	0,27	0,33
Suurempien epätasaisuuksien oikaisusta sovitaan erikseen.		

- 2.1 Liiman sekoitus ja levitys, käsinaulaus 30 cm ruudukkoon, saumat 10 cm välein.
- 2.2 Liiman sekoitus ja levitys, käsinaulaus teräsnauloin vähintään 25 naulaa neliometrille.
- 2.3 Liiman sekoitus ja levitys, reikien poraus lattiaan ja levyyn, tulppien asennus, ruuvaus vähintään 13 ruuvia neliometrille.
- 2.4 Liiman sekoitus ja levitys, ruuvaus koneellisella ruuvinvääntimellä, jossa ruuvin syöttölaite. Ruuvien määrä työselityksen mukaan.
- 2.5 Liiman sekoitus ja levitys, reikien porausmäärä työselityksen mukaan, lyönti- tai holkkiankkurin asennus ja lyöminen tai koneellinen ruuvaus.
- 2.6 Liiman sekoitus ja levitys, levyn naulaus ja muoviprikkojen poisto. Naulojen määrä työselityksen mukaan, naulaimen edellytetään kiinnittävän naulan oikeaan korkeuteen kertalaukauksella.

- 2.7 Liiman sekoitus ja levitys, korkin levitys, kiinni hiertäminen.

- 2.10 Jalka- ja/tai mattolistojen poisto, ovitoppareiden poisto, maton irrotus, alustan puhdistus.
- 2.11 Työvaiheet samat kuin edellä kohdassa 2.7.

3. Listoitustyöt

	yli 200 m ² €/jm	alle 200 m ² €/jm
3.1. Valmiiksi pintakäsiteltyjen jalkalistojen kiinnitys ruuveilla puu-, puulevy- tai vastaavaan seinään		
Massiivisesta jalopuusta tehdyt listat	1,48	1,59
Muusta puusta tai kuidusta tehdyt listat	1,38	1,49
3.2. Edellä sanotut listoitukset tehtynä kivi- tai vastaavaan seinään		
Lisähinta proppauksesta tehdasvalmisteisin tulpin	0,26	0,26
Lisähinta proppauksesta puutulpin, fix-massalla tai vastaavalla	0,39	0,39
3.3. Valmiiksi pintakäsiteltyjen jalkalistojen kiinnitys naulauksella puuseinään		
Massiivisesta jalopuusta tehdyt listat	1,18	1,31
Muusta puusta tai kuidusta tehdyt listat	1,09	1,23
3.4. Edellä sanotut listoitukset tehtynä kivi- tai vastaavaan seinään		
Massiivisesta jalopuusta tehdyt listat	1,48	1,59
Muusta puusta tai kuidusta tehdyt listat	1,38	1,49
3.5. Jalopuisten valmiiksi lakattujen mattolistojen kiinnitys	0,55	0,62

- 3.1 Listan paksuus 8–15 mm, korkeus 30–70 mm, listan sovitussuuntaan ja seinään, jiiirien sahaus, reikiien poraus seinään ja listaan, reikävälili enintään 50 cm, ruuvaus.
- 3.3 Listan paksuus 8–15 mm, korkeus 30–70 mm, listan sovitussuuntaan ja seinään, jiiirien sahaus, reikiien poraus listaan, reikävälili enintään 50 cm, käsinaulaus.
- 3.5 Listakoko alle 16 x 16 mm, jiiirien sahaus, käsinaulaus seinään tai lattiaan

3.6	Pääty- ja saumalistojen kiinnitys		
	a) liimaamalla tai teippaamalla	0,84	
	b) ruuveilla puulattiaan	0,61	
	c) ruuveilla ja proppaamalla betonilattiaan	2,03	
4.	Kynnykset ja ovet		
4.3.	Suoran kynnyksen teko ja kiinnitys työmaalla	2,66	
4.4.	Huulletun kynnyksen teko ja kiinnitys työmaalla	6,10	
4.5.	Oven lyhennys (normaali väliovi tai vast.)	2,53	
5.	Hionta ja lakkaustyöt		
		yli 200 m ² €/m ²	alle 200 m ² €/m ²
5.1.	Vanhan puulattian oikaisuhionta/ kutterointi kauttaaltaan uuden lattian alustaksi	1,55	
5.5.	Uuden puulattian hionta, kittaus ja lakkaus valmistajan ohjeen mukaan yli 300 m ² yhtenäisissä huonetiloissa (mm. hallitilat, juhla- ja liikuntasalit)	3,16	

- 3.6 Puisen listan ja jiirien sahaus, kaikkien listojen sovitussuora ja liimaus tai teippaus, ruuvattavan listan reikien poraus listaan ja alustaan, betonialustassa tulpitus (reikäväli enint. 15 cm), kiinni ruuvaus.
- 4.2 Päiden sahaus, veisto sopivaan korkeuteen.
- 4.3 Laudan sahaus ja höyläys, sovitussuora ja puhdistus, lakkaus vähintään kahdesti.
- 4.4 Samat työvaiheet kuin edellä kohdassa 4.3.
- 4.5 Nosto saranoilta, pintaviilun katkaisu veitsellä, käsisahaus, sahausjäljen siistiminen höyläten, nosto saranoille.
- 5.1 Hionta, seinävierien ja vastaavien hionta, tarvittava kutterointi ja terien vaihto
- 5.5 Osallistuminen koneiden kuljetukseen työmaalla, hiomapaperin leikkaus ja vaihto, pölypussin tyhjennys, oikaisu-hionta, hienohionta hiontojen välillä, täyteen sekoitus ja värjäys sekä rakojen ja kolojen täyttö, seinävierien ja vastaavien hionta, tasojen alustojen, kulmien läpimenevien rakenteiden ja karmin juurien sekä vastaavien käsisiikklaus, edellä mainittujen kohtien viimeistely käsihionnalla, lakkaus ennen lakkausta, lakan sekoitus, pohjalakkaus, pintalakkaus vähintään kahdesti pehmeäkärkisellä lastalla, telalla tai siveltimellä. Lakan levitys kahteen kertaan teräslastalla tehtynä vastaa edellä mainitulla menetelmällä suoritettua yhtä pintalakkauskertaa.

	yli 200 m ² €/m ²	alle 200 m ² €/m ²
5.7. Uuden tai vanhan parkettilattian hionta, kittaus ja lakkaus valmistajan ohjeen mukaan	4,89	5,35
5.7.b. Uuden tai vanhan parkettilattian hionta, kittaus ja lakkaus valmistajan ohjeen mukaan (alle 50 m ² kohteet)		6,16
5.9. Lisähinta kohtiin 5.7. ja 5.8. Brinell-kovuuden ollessa 4,0 tai enemmän	0,57	0,57
5.11. Vanhan lakatun puulattian hionta, kittaus ja lakkaus valmistajan ohjeen mukaan	5,40	5,73
5.11.b. Uuden tai vanhan parkettilattian hionta, kittaus ja lakkaus valmistajan ohjeen mukaan (alle 50 m ² kohteet)		6,59
5.11.c Vanhan maalatun puulattian hionta, kittaus ja lakkaus valmistajan ohjeen mukaan	6,93	7,23
5.11.d Välihionta työnantajan määräyksestä	0,43	0,43
5.12. Parketin lakkaus asennustyön yhteydessä	0,47	0,47
5.13. Käsihionta ja lakkaus kertaalleen	0,66	0,73
5.14. Kuumavahaus kerran	0,42	0,46
5.15. Happolakalisä lakkauksiin	0,39	
5.16. Öljyvahan, öljyn tai vastaavan levitys ja kiillotus	1,16	1,35
5.17. Pesu öljykäsittelyn yhteydessä	1,09	1,22
5.18. Lattian värjäyskäsittely puu/parkettipinnalle ennen pintakäsittelyä	1,16	1,34

Hinta tarkoittaa yhtä värjäyskertaa, jos värjäys tehdään ennen varsinaista pintakäsittelyä. Mikäli pintakäsittelyaine sisältää värin, lisähintaa ei makseta.

Edellä lueteltuihin töihin sisältyvät lisäksi

Pakkausten avaus, liimojen ja lakkojen sekoitus, vanhan poistetun materiaalin sekä työ- ja pakkausjätteiden vieminen ulos tai niille osoitettuun paikkaan, työjälkien siistiminen, alustan tarkistus työtuloksen laadunvarmistamiseksi, jäännöserien poissiirto, karmien loveus ja vuori-

listojen katkaisu, tiivissovituksset ja suorasahaukset, normaali työn mitaus. Mikäli tasojen alustojen se osa, jota ei pystytä koneella hiomaan, ylittää huoneistoa kohden 0,3 m², on ylittävän osan käsihionnasta sovitava erikseen.

- 5.7 Vanhasta puu/parkettilattiasta on irrotettu vanha pinnoite. Osallistuminen koneiden kuljetukseen työmaalla, hiomapaperin leikkaus ja vaihto, pölypussin tyhjennys, oikaisuhiointa, säleiden vaihto keskimäärin 1 kpl/m² hienohionta hiontojen välillä, täytteen sekoitus ja värjäys sekä rakojen ja kolojen täyttö, seinävierien ja vastaavien hionta, tasojen alustojen, kulmien läpimenevien rakenteiden ja karmien juurien sekä vastaavien käsisiklaus, edellä mainittujen kohtien viimeistely käsihionnalla, lakaisu ennen lakkausta, lakan sekoitus, pohjalakkaus, pintalakkaus valmiiksi asti lastalla, telalla tai siveltimellä.
- 5.11 Laudan leveys 6” tai alle, työvaiheet edellisen kohdan mukaan 5.10.
- 5.11.b ”
- 5.11.d Välihiointa tai siklaus sekä pölyn poisto.
- 5.12 Pölyn poisto lakaisten ja kostealla rievulla, pintalakkaus pehmeäkärkisellä lastalla, telalla tai siveltimellä.
- 5.13 Käsihiointa, pölyn poisto lakaisten ja kostealla rievulla, pintalakkaus pehmeäkärkisellä lastalla, telalla tai siveltimellä.
- 5.14 Sähkökaapelin kuljetus, vahankuumentimien laitto käyttökuntoon, vahan kuumennus, kuumavahan levitys koneella sekä käsin paikkoihin, joihin ei koneella pääse, harjan vaihto, kiillotus koneella sekä ahtaat paikat käsin, vahakokkareiden poisto.

LAATTATYÖT

Laattatöiden hinnoittelua noudatetaan yrityksissä, jotka noudattavat tätä lattianpäällystysalan työehtosopimusta kokonaisuudessaan

Yleismääräykset:

1. Urakkatyön aikana tehdyistä tuntiöistä on pidettävä luetteloa ja tehdyt tunnit on viikoittain tarkistettava ja hyväksyttävä.
2. Työnantaja toimittaa tarvittavat työvälineet (lukuun ottamatta työntekijän omia työvälineitä) ja tarveaineet korjaustöissä työpaikalle ja uudisrakennuksissa kerrokseen sekä huolehtii, että ne on ilman eri käsittelyä työkuunnossa.
3. Jos työntekijä joutuu siirtelemään irtaimistoa, huonekaluja ym. esineitä urakkatyönsä yhteydessä, on hänelle tästä työstä maksettava tuntipalkan mukainen palkka. Jos tällaisen siirron suorittavat toiset henkilöt ja urakkatyöntekijä joutuu sitä odottamaan, on myöskin odotusajalta maksettava tuntipalkan mukaan.
4. Milloin urakan yhteydessä joudutaan suorittamaan työtä, jota ei voida hinnoitella, maksetaan siitä 30 %:lla korotettu tuntipalkka.
5. Asuttavissa ja käytössä olevissa tiloissa työskennellessä lisätään urakkahintoihin 20 % korotus. Ei koske tyhjennettyjä huoneistoja. Korotus koskee ainoastaan niitä töitä, jotka suoranaisesti vaikeutuvat esteen takia.
6. Laivatöissä maksetaan 20 % lisäys perushintoihin kaikissa töissä.
7. Omakotitaloissa ja alle 80 m² kokonaisurakoissa perushintoja nostetaan 20 %.
8. Erikoiset kuviot, kaarevat pinnat tai muut poikkeavat työt tehdään eri sopimuksella.
9. Perushinnat sisältävät laatoitukset valmiille pohjille aputöineen täysin valmiiksi loppusiivoukseen. Mikäli saumaus ja pesu suoritetaan erillisenä työnä vähennetään perushinnasta saumauksen ja pesun hinta.
10. Pikalaastien ja pikasauma-aineiden käytöstä sovitaan hinta paikallisesti.
11. Normaalia kovemmissa laatoissa maksetaan 15 % lisä johtuen laattojen vaikeutuneesta työstämisestä. Lisää ei makseta, jos yritys antaa työntekijän käyttöön erikoistyökalut, joilla leikkaus ja läpimennon teko laattaan on ajallisesti verrattavissa normaaliin seinä-

laataan, eikä työsuoritukselle siten aiheudu laatan kovuudesta johtuvaa haittaa. Normaalialueen vaikeammin työstettävän laatan 15 % lisä maksetaan aina, jos kovuudesta johtuen laatta joudutaan leikkaamaan vesileikkurilla.

12. Alimmaisen seinälaattarivin teko erillisenä työnä ei kuulu urakkaan. Erillisestä työstä on kyse, mikäli seinän alimmaista laattariviä ei voi tehdä normaalin laatoitustyön yhteydessä, johtuen esim. lattian kosteudesta tai mattoasennusten myöhemmästä ajankohdasta tai muusta vastaavasta työntekijästä ja työtavoista johtumattomista syistä.

Pölynhallinta

Työturvallisuus edellyttää töiden tekemistä mahdollisimman pölyttömissä olosuhteissa. Jos urakkatyötä tekevällä työntekijällä ei ole käytössään pölyttömään työskentelyyn soveltuvia työkaluja ja rakennusaineita joudutaan työstämään varsinaisen työalueen ulkopuolella, kuten kellarissa, pihalla tms., tästä urakkatyölle aiheutuvasta lisähaitasta, jota ei ole huomioitu hinnoittelussa, maksetaan paikallisesti sovittava korvaus.

Laatoitustyön työkokonaisuus

Alkutila

Alusta on valmis laatoitustyölle. Aloituspäätös on pidetty ja työkohteen vastaanoton, materiaalien ja suunnitelmien tarkastukset on tehty. Pintojen yhtenäisyys, suoruus ja tasaisuus vastaa asiakirjojen vaatimuksia. Asentaja on varmistanut ja hyväksynyt lattian kaltevuuden, pintojen tasaisuuden sekä vesieristyksen yhtenäisyyden. Tarvikkeet, vesi ja sähkö ovat saatavilla kerroksessa tai työkohteen välittömässä läheisyydessä.

Työsisältö

Työ sisältää laatoituksen, saumauksen ja pinnan pesun sekä jätteiden siivouksen (esim. mukana olevaan astiaan). Laatoitus sisältää laastinvalmistuksen, laattojen tarvittavat leikkaukset, tarvittavien reikien teon ja smyygien laatoitukset sekä jätteiden siivouksen kerroksessa tai työkohteen välittömässä läheisyydessä olevaan astiaan.

Lopputila

Laatoitus ja samaustyö on valmis ja pinnat puhdistettu. Työntekijä ja työnjohtaja ovat tarkistaneet työn. Puutteet ja virheet on korjattu.

Mittausmääräykset

Kaikki laatoitettavat pinnat mitataan, eikä aukkoja mitata umpeen.

Lattian laatoitus:

Perushinnat: 4-kulmaiset laatat

koko 10 x 10 ja vastaavat	14,81 €/m ²
koko 15 x 15 ja 10 x 20 ja vastaavat	10,59 €/m ²
koko 15 x 20, 20 x 20, 25 x 25 ja vastaavat	8,90 €/m ²
koko 30 x 30 , 40 x 40 ja sitä suuremmat	7,69 €/m ²
koko 30 x 30 hallitiloissa (yli 200 m ²) yhtenäisissä lattioissa	6,60 €/m ²
koko 60 x 60 ja sitä suuremmat laatat yli 10 m ² tiloissa	9,81 €/m ²
Matossa (verkossa) olevat laatat	10,34 €/m ²

Lisähinnat:

Asennus seinälinjasta poiketen, perushintaan lisätään 15 %	
Alle 4 m ² lattiasta maksetaan 5 % korotus perushintaan, myös huonetilat ilman kynnystä	
Saumaus ja pesu erillisenä työnä	2,41 €/m ²
Raita tai Shakkiruutu	0,48 €/m ² /jm
Jalkalistan teko ensimmäinen kerros	2,41 €/jm
seuraavat kerrokset (max.korkeus 300 mm)	1,44 €/jm
Jalkalistan teko kosteisiin tiloihin ensimmäinen kerros	3,62 €/jm
seuraavat kerrokset (max. korkeus 300 mm)	1,44 €/jm
Holkkalista (1 laattakerros)	4,10 €/jm
Silikonin veto	0,84 €/jm
Lattiakaivon neliökannen leikkaus ja asennus	0,77 €/kpl
Pyöreän lattiakaivon leikkaus ja asennus on hinnoittelematonta työtä ja siitä sovitaan paikallisesti	

Seinän laatoitus:

Perushinnat: 4-kulmaiset laatat

Koko 10 x 10 tai vastaavat 15,31 €/m²Koko 15 x 15, 10 x 20, 20 x 30, 20 x 40
tai vastaavat 9,68 €/m²seinälaatoitus 30 x 60 ja suuremmat laatat 10,18 eur/m²Seinien laatoitus normaalia vaikeammin
työstettävillä laatoilla, perushintaan lisätään 15 %

Lisähinnat:

Seinien ylitasoitukset,
ei oikaisu (1–3 mm kerta) 2,74 €/m²Saumaus ja pesu erillisenä työnä 2,41 €/m²Raita tai Shakkiruutu 0,48 €/m²/jm

Seinälinjan mukainen boordi 1,65 €/jm

Muovi- tai metallilistan asennus 1,21 €/jm

Silikonin veto 0,84 €/jm

Keittiöiden työtasojen ja muiden erillisten
altaitten taustojen perushintaan lisätään 3,12 €/m²

Ikkunoiden ja ovien smyygit 2,30 €/jm

VEDEN- JA KOSTEUSERISTYKSET

Vedeneristyksen työkokonaisuus

Alkutila

Alusta on valmis vedeneristystyölle. Aloituspalaveri on pidetty ja työkohteen vastaanoton, materiaalien ja suunnitelmien tarkastukset on tehty. Pintojen suoruus ja tasaisuus vastaa asiakirjojen vaatimuksia. Asentaja on varmistanut ja hyväksynyt lattian kaltevuuden sekä pintojen tasaisuuden. Tarvikkeet, vesi ja sähkö ovat saatavilla kerroksessa tai työkohteen välittömässä läheisyydessä.

Työsisältö

Työ sisältää tarvittavan pohjustuksen, vedeneristyksen 2 kertaan, vahvistusnauhan ja vahvistuskappaleiden asennuksen sekä jätteen siivouksen kerroksessa tai työkohteen välittömässä läheisyydessä olevaan astiaan.

Lopputila

Vedeneristystyö on valmis. Sunnitelmien mukaiset kokeet on tehty ja näytepalat otettu sekä paikattu. Työntekijä ja työnjohtaja ovat tarkistaneet työn. Puutteet ja virheet on korjattu.

Mittausmääräykset

Kaikki eristettävät pinnat mitataan, eikä aukkoja mitata umpeen.

Perushinnat:

Kosteussulun tai primerin laitto (kerta)	0,48 €/m ²
Kosteussulun laitto (2 kertaa)	0,96 €/m ²
Nauhan laitto (max. 20 cm)	1,21 €/jm
Kankaan laitto	1,44 €/m ²
Vedeneristeen laitto (2 kertaa)	1,80 €/m ²
2-komponentti vedeneristeen laitto (2 kertaa)	2,21 €/m ²
Läpivientien kankaan leikkaus ja asennus	1,21 €/kpl
Lattiakaivon vedeneristäminen	1,28 €/kpl

LATTIANPINNOITUS

Urakkamääräykset:

A) Soveltamisala

Tämän hinnoittelun käyttönotosta voidaan sopia yritys- tai työmaakohtaisesti. Hinnoittelu on koeluontoinen ja voimassa 28.2.2018 asti, johon mennessä liitot sopivat jatkosta ja mahdollisista muutoksista.

B) Hinnoittelemattomat työt

Hinnoittelemattomista töistä voidaan sopia hinta yritys- tai työmaakohtaisesti tai ne voidaan tehdä aikapalkkatyönä.

Hinnoittelemattomia töitä ovat mm. parveke- ja luhtikäytävät sekä putkihaitat.

C) Työmäärä

Työmäärällä tarkoitetaan työmaalla olevia lattianpinnoituksia yhteensä. Alle 0,5 m² aukkoja ei vähennetä.

Pinnoitustyön työkokonaisuus:

Alkutila

Alusta on valmis pinnoitustyölle. Aloituspalaveri on pidetty ja työkohteen vastaanoton, materiaalien ja suunnitelmien tarkastukset on tehty. Pintojen yhtenäisyys, suoruus ja tasaisuus vastaavat asiakirjojen vaatimuksia ja asentaja on hyväksynyt ne. Tarvikkeet ja sähkö ovat saatavilla kerroksessa tai työkohteen välittömässä läheisyydessä.

Työsisältö

Työ sisältää tarvittavat pohjatyöt, pinnoitukset, jalkalistojen teon työmääräyksen mukaisesti. Hintoihin kuuluvat aineiden sekoittamiset käyttökuntoon, työvälineiden päivittäisen puhdistuksen ja työstä syntyneiden jätteiden (hiomapaperit, tyhjät pakkaukset jne.) siivouksen kerroksessa tai työkohteen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaan jätelavaan/keräyspisteeseen.

Lopputila

Pinnoitukset ovat valmiita ja työntekijä ja työnjohto ovat tarkastaneet työt. Mahdolliset puutteet ja virheet on korjattu.

1. Pohjatyöt	kokonaismäärä työmaalla		
	Alle 50 m ²	Alle 200 m ²	Yli 200 m ²
1.1 Hionta (sementtitasoiitteet)	0,44 €/m ²	0,44 €/m ²	0,33 €/m ²
1.2 Timanttihionta	0,58 €/m ²	0,42 €/m ²	0,32 €/m ²
1.3 Imurointi	0,33 €/m ²	0,33 €/m ²	0,27 €/m ²
1.4 Jyrsintä + reunojen hionta + imurointi	0,96 €/m ²	0,79 €/m ²	0,74 €/m ²
1.5 Ristiin jyrsintä + reunojen hionta + imurointi	1,39 €/m ²	1,06 €/m ²	1,00 €/m ²
1.6 Sinkopuhallus + reunojen hionta + imurointi	0,89 €/m ²	0,76 €/m ²	0,71 €/m ²
1.7 Primerointi	0,35 €/m ²	0,35 €/m ²	0,33 €/m ²
1.8 Ylimääräinen ns. imeytysprimerointi, sovitaan hinta paikallisesti			
1.8 Tasoiitus (sementtipohjaiset tasoiitteet)	0,64 €/m ²	0,64 €/m ²	0,60 €/m ²
1.9 Tasoiitus 0,5 – 1,0 mm ohuella massalla	0,71 €/m ²	0,66 €/m ²	0,63 €/m ²
1.10 Tasoiitus 2,0 mm massalla	1,21 €/m ²	1,11 €/m ²	0,96 €/m ²
1.11 Kutistussaumojen ym. 3-5 mm avaus ja massaus	1,71 €/jm	1,71 €/jm	1,71 €/jm
2. Pinnoitustyöt			
	alle 50 m ²	alle 200 m ²	yli 200 m ²
2.1 Akryylipinnoite (hierto 3-5 mm)	4,23 €/m ²	3,53 €/m ²	3,13 €/m ²
(sisältää pohjustuksen 1 kertaan, pinnan ja lakkaukseen 1 kertaan)			
2.2 Epoksinpinnoite (hierto 3-5 mm)	4,77 €/m ²	4,06 €/m ²	3,66 €/m ²
(sisältää pohjustuksen 1 kertaan, pinnan ja lakkaukseen 2 kertaan)			
2.3 Itsestään tasoittuvat epoksi-, uretaani- ja akryylipinnoitteet (sisältää primeroinnin 1 kertaan)	2,24 €/m ²	2,24 €/m ²	2,24 €/m ²

2.4	Hiutaleiden/karhennuksen levitys tuoreeseen pintaan	0,15 €/m ²	0,15 €/m ²	0,15 €/m ²
2.5	Lisälakkaus	0,23 €/m ²	0,23 €/m ²	0,23 €/m ²

3. Jalkalistat

3.1 Suora jalkalista massasta (primerointi, massaus, lakkaus)

korkeus mm

alle 100 2,62 €/jm

101-150 3,33 €/jm

Korkeammat +0,19 €/jm/50 mm

3.2 Kulmapyöristetty jalkalista massasta

alle 100 2,97 €/jm

101-150 3,93 €/jm

Korkeammat +0,19 €/jm/50 mm

RAKENNUSTIETO

www.rakennustietokauppa.fi

ISBN 978-952-267-190-5

9 789522 671905